

M

MAC (Media Access Control and address) = Έλεγχος και διεύθυνση της πρόσβασης στα μέσα επικοινωνίας. Πρόκειται για μια δικτυακή τεχνολογία που παρέχει έλεγχο πρόσβασης (access control) για τους Η/Υ σε ένα δίκτυο IP (Internet Protocol). Στην ασύρματη δικτύωση, το MAC είναι το πρωτόκολλο ραδιοελέγχου στον δικτυακό προσαρμοστή. Λειτουργεί στο κατώτατο υπόστρωμα του Layer 2 του μοντέλου OSI (βλέπε όρο). Το MAC απονέμει ένα αποκλειστικό αριθμό σε κάθε δικτυακό προσαρμοστή IP που ονομάζεται MAC address. Η διεύθυνση αυτή προσφέρει ταχύτητα μετάδοσης δεδομένων 48 μπιτς και γράφεται σε μια ακολουθία 12 ψηφίων π.χ ως εξής: 48-3F-0A-91-00-BC. Τα πρώτα έξι ψηφία ταυτοποιούν τον κατασκευαστή ενώ τα τελευταία έξι ψηφία ανταποκρίνονται στον σειριακό αριθμό των μηχανημάτων. Μερικοί παροχείς υπηρεσιών διαδικτύου (Internet Service Providers) χρησιμοποιούν τη διεύθυνση MAC του οικιακού δρομολογητή (router) για λόγους ασφαλείας. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες του διαδικτύου να αλλάζουν μόνοι τους το δρομολογητή και τη διεύθυνση MAC χωρίς να ειδοποιούν τον παροχέα υπηρεσιών Ίντερνετ.

Macro = 1) στρατηγική των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνων (hedge funds) που επενδύουν σε νομίσματα, επιτοκιακούς δείκτες, πρώτες ύλες, χρυσό, ομόλογα και τίτλους σταθερού εισοδήματος και βασίζεται στη θεμελιώδη ανάλυση των μακροοικονομικών στοιχείων. Τα Macro hedge funds είναι τα παλαιότερα και τα πιο γνωστά από αυτά τα κεφάλαια. Ο όγκος των διαπραγματευόμενων κεφαλαίων τους είναι πολύ υψηλός ενώ εφαρμόζουν μία ευρεία σειρά χρηματοπιστωτικών εργαλείων. Θεωρούνται σαν πολύ κερδοσκοπικά κεφάλαια υψηλής μόχλευσης (high leverage) και χρησιμοποιούν, εκτός των άλλων, και παράγωγα προϊόντα, ιδιαίτερα χρηματοπιστωτικά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (financial futures). Στόχος τους είναι η μεγιστοποίηση των αποδόσεων μέσω της μόχλευσης.

2) στην πληροφορική σημαίνει ένα μικρό λογισμικό (script) που προωθεί μια ομάδα εντολών για να εκτελέσει μία λειτουργία. Χρησιμοποιείται για να αυτοματοποιήσει επαναλαμβανόμενες εργασίες.

Macroeconomics = μακροοικονομική. Κλάδος της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται με τις σχέσεις μεταξύ των ευρύτερων συνολικών οικονομικών μεγεθών όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), το Καθαρό Εθνικό Προϊόν (ΚΕΠ), οι καθαροί και έμμεσοι φόροι και οι επιδοτήσεις, το εθνικό εισόδημα και το διαθέσιμο εισόδημα, οι μεταβιβαστικές πληρωμές, η βιομηχανία, το εμπόριο, ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας, η οικονομική ανάπτυξη, η αποταμίευση, η επένδυση, η κατανάλωση, η απασχόληση, η ανεργία, η προσφορά χρήματος, το μέσο επίπεδο των τιμών, το ισοζύγιο πληρωμών. Ονομάζεται και «θεωρία εισοδήματος» διότι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος αυτής είναι ο προσδιορισμός του εισοδήματος ισορροπίας δηλαδή του εισοδήματος πλήρους απασχόλησης.

Mail banking = τραπεζική μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Είναι μία υπηρεσία που προσφέρεται από ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που επιτρέπει στους πελάτες του να καταθέσουν επιταγές στον τραπεζικό τους λογαριασμό μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Κύρια, η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται από τις εικονικές τράπεζες (virtual banks) και από πελάτες που ζουν πολύ μακριά από υποκαταστήματα τραπεζών.

Mainframe = η κεντρική μονάδα επεξεργασίας ενός συστήματος πληροφορικής που συνήθως δέχεται εισροή στοιχείων από ένα αριθμό τερματικών ή αντίστροφα παρέχει αποθηκευμένα στοιχεία.

Management buy-out, MBO = απόκτηση της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου από τη διοίκηση της ίδιας της επιχείρησης. Εάν η διοίκηση (management) μιας επιχείρησης κατέχει π.χ το 27% του μετοχικού κεφαλαίου αυτής, MBO είναι η πράξη απόκτησης από αυτή ποσοστού που να υπερβαίνει το 23% ώστε να ελέγξει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Συνήθως, αιτείται η συνδρομή μιας χρηματοδοτικής εταιρίας (venture capital ή private equity fund) που αποκτά ένα τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου και στη συνέχεια το

μεταβιβάζει σταδιακά στους managers έναντι των προμηθειών και επιτοκίων που έχουν συμφωνηθεί.

Management Information System, MIS = σύστημα παροχής διοικητικών πληροφοριών. Η χρησιμοποίηση βάσης δεδομένων Η/Υ όπου καταγράφονται η περιγραφή και αξιολόγηση των εργασιακών θέσεων, τα προσόντα και η επίδοση των υπαλλήλων, οι ανάγκες και οι στόχοι κάθε υπηρεσιακής μονάδας. Το σύστημα στοχεύει στην κατάλληλη στελέχωση της επιχείρησης και την εφαρμογή προηγμένων μεθόδων διοίκησης και διαχείρισης για την αύξηση της παραγωγικότητας. Στα στελέχη των επιχειρήσεων διατίθενται, μεταξύ άλλων τα εξής προγράμματα Η/Υ:

- Experts Systems, ES = συστήματα για την υποβοήθηση των εμπειρογνομόνων στη λήψη της σωστής απόφασης. Χρησιμοποιείται μία βάση δεδομένων από την οποία αντλούνται χρήσιμα στοιχεία καθώς και μέθοδοι επίλυσης προβλημάτων.
- Executive Information Systems, EIS = πληροφοριακά συστήματα για στελέχη επιχειρήσεων, φιλικά στον χρήστη για αναζήτηση και ανάλυση δεδομένων χωρίς τη χρήση ειδικών εντολών.
- Decision Support Systems, DSS = πληροφοριακά συστήματα για την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Παρουσιάζουν σενάρια, παραμέτρους και εναλλακτικές συνοδευόμενες από στατιστικά στοιχεία που διευκολύνουν τα στελέχη στη λήψη της σωστής απόφασης.

MAN (Metro (or Metropolitan) Area Network) = ένα κεντρικό δίκτυο οπτικών ινών (backbone optical network) ή μία σειρά δικτύων που συνδέει τους χρήστες ηλεκτρονικών υπολογιστών σε μία περιοχή ευρύτερη από αυτή που καλύπτει το δίκτυο τοπικής περιοχής (Local Area Network, LAN) και μικρότερη από αυτή που εξυπηρετεί το δίκτυο ευρείας περιοχής (Wide Area Network, WAN). Σαν περιοχή του MAN είναι όπως υποδηλοί το όνομά του μία πόλη ή η πόλη με τα προάστια αυτής (metropolitan area). Παραδείγματα τέτοιων περιοχών που έχει εγκατασταθεί MAN είναι η μητροπολιτική περιοχή του Λονδίνου (Greater London), το Λοτζ της Πολωνίας και η Γενεύη της Ελβετίας. Επιπρόσθετα, ένα MAN μπορεί να συνδέει διακομιστές (servers) και Η/Υ (PCs) σε μία μικρότερη περιοχή όπως σε ένα συγκρότημα κτιρίων ή/και σε μία πανεπιστημιακή περιοχή ή σε μία μεγαλύτερη όπως τη Βόρεια Σκωτία. Το MAN μπορεί επίσης να συνδέει επιχειρήσεις μεταξύ τους (businesses to businesses) και επιχειρήσεις με δίκτυα ευρείας περιοχής (WANs) αλλά και το Ίντερνετ. Το MAN συνήθως ανήκει είτε σε μία κοινοπραξία χρηστών ή σε ένα παροχέα δικτύου που πωλεί τις υπηρεσίες του στους χρήστες.

Marginal cost = οριακό κόστος. Αφορά την επί πλέον δαπάνη που απαιτείται για να παραχθούν περισσότερες μονάδες δεδομένου προϊόντος. Γενικά, το οριακό κόστος μειώνεται όσοι περισσότερες μονάδες παράγονται.

Marginal interest rate = οριακό επιτόκιο. Είναι το επιτόκιο στο οποίο εξαντλείται το συνολικό ποσό ρευστότητας που κατανέμεται σε μία δημοπρασία.

Margin call = απαίτηση πρόσθετου περιθωρίου. Εάν η αξία της αρχικής ασφάλειας για τις πράξεις αναχρηματοδότησης πέσει, μετά την αποτίμηση, κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, οι κεντρικές τράπεζες ζητούν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά. Εάν ανατιμηθεί τότε υποχρεούνται να επιστρέψουν στον αντισυμβαλλόμενο περιουσιακά στοιχεία αξίας ίσης με τη διαφορά ή μετρητά.

Market capitalization = κεφαλοποίηση αγοράς. Η χρηματιστηριακή αξία μιας επιχείρησης που προκύπτει εάν πολλαπλασιάσουμε τον αριθμό των μετοχών της επί την τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία της μετοχής. Για να υπολογίσουμε τη συνολική κεφαλοποίηση ενός χρηματιστηρίου μια δεδομένη χρονική στιγμή, προσθέτουμε τις χρηματιστηριακές αξίες των μετοχών όλων των εισηγμένων επιχειρήσεων.

Market forces = οι δυνάμεις της αγοράς. Είναι οι συνθήκες της προσφοράς και ζήτησης που επικρατούν σε μια ελεύθερη αγορά και οι οποίες καθορίζουν τις τιμές μέσω των αποφάσεων των αγοραστών και πωλητών, των δανειστών και των δανειζόμενων.

Market makers = διαμορφωτές της αγοράς. Είναι οι μεγάλες τράπεζες και επενδυτικές εταιρίες οι οποίες υποχρεούνται: α) να παρέχουν τιμές για νομίσματα, καταθέσεις, ομόλογα,

παράγωγα και άλλα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και β) να κλείνουν αναγκαστικά συναλλαγές στις τιμές αυτές μη έχοντας το δικαίωμα να αρνηθούν στον αντισυμβαλλόμενο την προτεινόμενη συναλλαγή. Με τον τρόπο αυτό και τη βοήθεια των μεσολαβητών της αγοράς (brokers) δημιουργούν τη δευτερογενή αγορά που με τη σειρά της δημιουργεί ρευστότητα. Οι market makers διαπραγματεύονται για λογαριασμό των πελατών τους αλλά και ίδιο λογαριασμό. Λόγω των τεράστιων ποσών που διακινούν καθημερινά στις διεθνείς αγορές, διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό τις ισοτιμίες, τις τιμές και τα επιτόκια.

Market manipulation = χειραγώγηση της αγοράς. Η διενέργεια χρηματοοικονομικών πράξεων που δεν δικαιολογούνται από συγκεκριμένες ανάγκες αλλά έχουν σαν στόχο να παρασύρουν την αγορά σε ανάλογες κινήσεις. Για παράδειγμα, οι ιδιοκτήτες μιας επιχείρησης δίνουν εντολές για την αγορά ιδίων μετοχών από το χρηματιστήριο προκειμένου να ανεβάσουν την τιμή τους. Εάν κατορθώσουν να παρασύρουν και άλλους επενδυτές τότε μπορούν να πωλήσουν σε υψηλά επίπεδα και να αποκομίσουν υψηλά κέρδη. Οι συναλλαγές αυτού του είδους θεωρούνται από τις περισσότερες νομοθεσίες σαν παράνομες, διότι καταργούν στην πράξη την αρχή της ζήτησης και της προσφοράς, και οι δράστες υπόκεινται σε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Market neutral = ουδέτερος ως προς τις κινήσεις των τιμών της αγοράς. Η επενδυτική αυτή επιλογή υλοποιείται με την ανάληψη ταυτόχρονα long και short positions με στόχο την αποφυγή του κινδύνου. Αναζητείται ένα περιουσιακό στοιχείο που θα έχει μεγαλύτερη απόδοση (outperform) σε σύγκριση με ένα άλλο στοιχείο του οποίου η τιμή συσχετίζεται με αυτή του πρώτου, ανεξάρτητα προς ποία κατεύθυνση. Αφού επιλεγούν τα δύο ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία, λαμβάνεται θέση long για το πρώτο και short για το δεύτερο. Προκειμένου να επιτευχθεί η ουδετεροποίηση ως προς τον κίνδυνο, το ίδιο χρηματικό ποσό επενδύεται και στις δύο θέσεις.

Market participants = οι συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές. Είναι οι εκδότες μετοχών και χρεογράφων που αναζητούν κεφάλαια, οι επενδυτές που αναζητούν τοποθετήσεις και αναμένουν απόδοση, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι μεσολαβητές που φέρνουν σε επαφή αγοραστές και πωλητές ή επενδύουν για ίδιο λογαριασμό και οι ρυθμιστές όπως το κράτος και οι κεντρικές τράπεζες που θέτουν το κανονιστικό πλαίσιο και εποπτεύουν την τήρηση αυτού.

Market place = η τοποθεσία της αγοράς. Είναι ο χώρος, πραγματικός ή μεταφορικός, όπου λειτουργεί η αγορά. Ο όρος χρησιμοποιείται επίσης στο εμπορικό δίκαιο όπου σημαίνει το πραγματικό καταναλωτικό περιβάλλον δηλαδή το μέρος όπου προσφέρονται προϊόντα και υπηρεσίες για κατανάλωση. Στον κόσμο του διαδικτύου, ο όρος είναι συνδεδεμένος με το ηλεκτρονικό εμπόριο. Είναι το σύνολο των καταστημάτων που διαθέτουν ιστοσελίδα στο internet όπου μπορεί κανείς να αγοράσει προϊόντα και υπηρεσίες με χρέωση της πιστωτικής του κάρτας ή με άλλο ηλεκτρονικό τρόπο.

Market price = τιμή αγοράς. Η τιμή που διαπραγματεύεται σε μία οργανωμένη αγορά (π.χ ένα χρηματιστήριο) ή σε μία μη οργανωμένη αγορά όπως στην over-the-counter market (βλέπε όρο) και αφορά εμπορεύματα, χρεόγραφα, συνάλλαγμα, χρυσό συνήθως εξαιρουμένων των δεδουλευμένων τόκων ή του επιστρεφόμενου τμήματος του τόκου στην περίπτωση του short selling.

Market risks = κίνδυνοι αγοράς. Οφείλονται στη δυσμενή εξέλιξη της marking-to-market αποτίμησης των συναλλαγών και του χαρτοφυλακίου χρεογράφων και μετοχών κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Επειδή το χαρτοφυλάκιο έχει σαν βασικές παραμέτρους τα επιτόκια, τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και την καθαρή επενδυτική θέση διακρίνονται σε:

α) **interest rate risk** = κίνδυνος επιτοκίου. Ο κίνδυνος να μειωθούν τα έσοδα μιας τράπεζας ή γενικότερα ενός επενδυτή από τη μεταβολή των ονομαστικών επιτοκίων

β) **foreign exchange risk** = κίνδυνος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ο κίνδυνος μείωσης της αξίας του κεφαλαίου ή των τόκων μιας επένδυσης σε ξένο νόμισμα που οφείλεται στη μεταβλητότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών

γ) **investment risk** = επενδυτικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος να μειωθεί η καθαρή θέση ενός επενδυτή από την απότομη μεταβολή των τιμών και των επιτοκίων.

Market value = η αξία που μετράται με βάση τις τρέχουσες τιμές της αγοράς. Για παράδειγμα, η τιμή στην οποία ένα ομόλογο διαπραγματεύεται και μπορεί να αγοραστεί ή να πωληθεί ή η αξία μιας επιχείρησης που υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό των μετοχών της με την τρέχουσα τιμή αυτών στο χρηματιστήριο.

Marking to model = η πρακτική της αποτίμησης με βάση υποδείγματα. Όταν δεν είναι δυνατή η αποτίμηση σε τιμές αγοράς (βλέπε πιο πάνω τον όρο «Marking to market») επειδή δεν είναι διαθέσιμες τιμές αγοράς, τα πιστωτικά ιδρύματα αποτιμούν τις θέσεις ή τα χαρτοφυλάκιά τους με βάση υπόδειγμα που πρέπει να είναι εγκεκριμένο από τις εποπτικές αρχές. Με τον όρο «αποτίμηση με βάση υπόδειγμα» νοείται κάθε αποτίμηση η οποία γίνεται με αποδεκτές μεθόδους και αποτελεί αντικείμενο συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking) ή προβολής (extrapolation) ή προσεγγιστικής εκτίμησης από τα δεδομένα της αγοράς.

Mark-to-market (MTM) and Net Interest Income (NII) = MTM είναι η αποτίμηση σε καθημερινή βάση σε τρέχουσες τιμές αγοράς της αξίας ενός χρεογράφου, χαρτοφυλακίου ή λογαριασμού για τον υπολογισμό των κερδών και ζημιών ή για την επιβεβαίωση της πληρότητας ή μη των περιθωρίων (margins) στις πράξεις αναχρηματοδότησης. Για παράδειγμα, η αποτίμηση των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) ή της αξίας του υποκειμένου μέσου (underlying instrument) στα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) γίνεται καθημερινά με τις τιμές κλεισίματος της αγοράς προκειμένου να προσδιορισθεί το κέρδος ή η ζημία. NII ή accrual-accounting method είναι η αποτίμηση των χαρτοφυλακίων που λαμβάνει υπόψη το παραγόμενο από τα κουπόνια εισόδημα με βάση το χρονοδιάγραμμα των προπληρωμών και αποπληρωμών και με την προϋπόθεση ότι έχει αφαιρεθεί το κόστος χρηματοδότησης. Τα επενδυτικά χαρτοφυλάκια μπορεί να αποτιμηθούν με μία από τις ανωτέρω δύο μεθόδους εκτός και εάν το ισχύον λογιστικό σύστημα επιβάλλει τη μία εκ των δύο. Σήμερα, έχει επικρατήσει η πρώτη μέθοδος.

MasterCard International = μετοχική εταιρία καρτών με έδρα το Πέρτσιζ της Νέας Υόρκης. Ιδρύθηκε το 1966 σαν Interbank Card Association που μετονομάστηκε σε Master Charge. Το 1969 εξαγοράστηκε από την California Bank Association και το 1979 μετονομάστηκε σε MasterCard. Οργανώνεται στις εξής γεωγραφικές περιοχές: 1) Ασία-Ειρηνικός 2) Ευρώπη 3) Καναδάς 4) Λατινική Αμερική και Καραϊβική 5) ΗΠΑ και 6) Νότιος Ασία, Μέση Ανατολή και Αφρική. Ανήκει στα κύρια μέλη της και σε ορισμένους πελάτες της. Διαχειρίζεται τις κάρτες MasterCard, Maestro και Cirrus και εξυπηρετεί πιστωτικά ιδρύματα, επιχειρηματίες και καταναλωτές σε περισσότερες από 210 χώρες. Οι ανωτέρω κάρτες είναι αποδεκτές από 23.000.000 εταιρίες σε παγκόσμιο επίπεδο ενώ τα συνεργαζόμενα πιστωτικά ιδρύματα ανέρχονται σε 25.000. Ο ετήσιος τζίρος της εκτιμάται σε 1,5 τρισεκατομμύρια ευρώ. Η κάρτα MasterCard μπορεί να είναι πιστωτική ή χρεωστική κάρτα και είναι η πλέον διαδεδομένη κάρτα αγορών και ανάληψης μετρητών. Η Maestro είναι κάρτα ανάληψης μετρητών και αγορών ενώ σαν χρεωστική κάρτα φέρει PIN κατάλληλο για ηλεκτρονικές συναλλαγές και για χρήση στα ATMs. Η Cirrus έχει πρόσβαση στο παγκόσμιο δίκτυο των 1.000.000 ATMs της MasterCard/Cirrus.

MATIF ET MONEP = MATIF (Marché à Terme International de France) είναι η αγορά των μακροπρόθεσμων συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) της Γαλλίας. MONEP (Marché des Options négociables de Paris) είναι η αγορά των συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (options) των Παρισίων. Οι συναλλαγές στο MATIF και το MONEP εκκαθαρίζονται πολυμερώς από τα γραφεία συμψηφισμού MATIF SA et SCMC (Société de Compensation des marchés conditionnels) αντίστοιχα.

Maturity = ημερομηνία λήξης ενός γραμματίου, ομολόγου, προθεσμιακής κατάθεσης ή οποιουδήποτε χρηματοοικονομικού μέσου κατά την οποία πρέπει να καταβληθεί και το κεφάλαιο. Διακρίνουμε:

■ **average effective maturity** είναι η μέση πραγματική λήξη που μπορεί να σημαίνει: α) μία σταθμισμένη μέση λήξη των ομολόγων ενός χαρτοφυλακίου λαμβανομένων υπόψη όλων των προπληρωμών και των κουπονιών β) μία μέτρηση της λήξης ενός ομολόγου που λαμβάνει υπόψη την πιθανότητα ότι ο εκδότης μπορεί να ανακαλέσει το ομόλογο πριν από τη λήξη του στην περίπτωση των ανακλητών ομολόγων (callable bonds).

■ **average weighted maturity** είναι η μέση σταθμισμένη λήξη που σημαίνει τη διάρκεια του χρόνου μέχρι το μέσο ομόλογο ενός κεφαλαίου να λήξει ή να αποπληρωθεί από τον εκδότη

του. Δείχνει την ευαισθησία ενός κεφαλαίου σταθερού εισοδήματος στις αλλαγές των επιτοκίων. Η μακρά μέση σταθμισμένη λήξη υπονοεί ότι υπάρχει μεγαλύτερη μεταβλητότητα σε απάντηση των αλλαγών των τιμών.

■ **average nominal maturity** είναι η μέση ονομαστική λήξη που μετρά τη λήξη ενός ομολόγου, το οποίο, παρά τη μέση πραγματική του λήξη, δεν λαμβάνει υπόψη τις αποπληρωμές ή τα κουπόνια με αναπροσαρμοζόμενη τιμή.

Maturity spread = η διαφορά στις αποδόσεις ομολόγων που έχουν διαφορετική λήξη. Εάν π.χ ένα δίχρονο ομόλογο έχει απόδοση 2,5% και ένα δεκάχρονο 4,5%, η maturity spread είναι $4,5\% - 2,5\% = 2\%$ ή 200 basis points. Τυπικά απεικονίζεται σε χρονικά διαστήματα λήξης (time buckets or maturity brackets) όπως μέχρι 1 έτος, από 1 έως δύο έτη, από 2 έως 5 έτη, από 5 έως 10 έτη και από 10 έως 30 έτη.

Mayday = 1) κωδικός για επείγουσα βοήθεια που χρησιμοποιείται διεθνώς ιδιαίτερα από τους χειριστές αεροσκαφών τα οποία ευρίσκονται σε μεγάλο κίνδυνο. Λέγεται ότι ο όρος προήλθε από τη Γαλλική φράση «Venez m'aider» (ελάτε να με βοηθήσετε) **2)** May 1, 1975. Η ημέρα που οι σταθερές ελάχιστες προμήθειες των εταιριών διαμεσολάβησης έπαψαν να ισχύουν στις ΗΠΑ με αποτέλεσμα να απογειωθεί η βιομηχανία των διαμεσολαβητών χρήματος (discount broker industry).

Mean-variance criterion = η επιλογή χαρτοφυλακίων με κριτήριο το μέσο όρο και τη μέτρηση της διασποράς ενός συνόλου σημείων δεδομένων γύρω από τη μέση αξία αυτών. Είναι η επιλογή χαρτοφυλακίου με τη μεγαλύτερη δυνατή απόδοση για ένα δεδομένο επίπεδο από τη μέση αξία ή η επιλογή χαρτοφυλακίου με τη μικρότερη μέση αξία για δεδομένη αναμενόμενη απόδοση.

Measures with a temporary effect = μέτρα με προσωρινή επίδραση. Περιλαμβάνονται όλες οι επιδράσεις επί των δημοσιονομικών μεταβλητών οι οποίες δεν είναι κυκλικής φύσης και που α) μειώνουν ή αυξάνουν το έλλειμμα ή το ακαθάριστο χρέος του ευρύτερου κυβερνητικού τομέα (λόγος ελλείμματος, λόγος χρέους) μόνο για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (one-off effects = εφάπαξ επιδράσεις) ή β) βελτιώνουν ή χειροτερεύουν τη δημοσιονομική κατάσταση για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και οδηγούν σε επιβάρυνση (ή βελτίωση) των δημόσιων οικονομικών στο μέλλον (self-reversing effects = αυτοαναστρέφόμενες επιδράσεις). Οι επιδράσεις που βελτίωναν προσωρινά τη δημοσιονομική κατάσταση (έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις ή από εφάπαξ έκτακτες φορολογικές επιβαρύνσεις) συζητήθηκαν έντονα ενόψει της πλήρωσης των δημοσιονομικών κριτηρίων σύγκλισης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήταν αντίθετη με τον υπολογισμό των επιδράσεων αυτών στους λόγους ελλείμματος/ΑΕΠ και χρέους/ΑΕΠ. Τελικά, κατά την εξέταση των κρατών της Ε.Ε που αποτέλεσαν το πρώτο κύμα της ONE (Μάρτιος 1998), επικράτησε η άποψη ότι τα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις και έκτακτη φορολογία δεν υπολογίζονται στο δημοσιονομικό έλλειμμα αλλά μόνο στη μείωση του δημοσίου χρέους.

Medium Term Note, MTN = μεσοπρόθεσμο χρεόγραφο που προσφέρεται συνεχώς στους επενδυτές από τους διαμεσολαβητές που ενεργούν με εξουσιοδότηση του εκδότη. Έχει συνήθως διάρκεια λήξης από 9 μήνες μέχρι 5 χρόνια.

Memory = μνήμη ηλεκτρονικού υπολογιστή. Διακρίνουμε:

- Την κύρια μνήμη που είναι η μεγαλύτερη ποσότητα μνήμης εγκατεστημένη στη μητρική κάρτα του Η/Υ. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται ή που απαιτείται να είναι ταχύτατα προσπελάσιμα από συγκεκριμένα εξαρτήματα, όπως από την κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU, Central Processing Unit), φορτώνονται στην κύρια μνήμη.
- Την κρυφή μνήμη. Είναι ένας τύπος μνήμης μικρής χωρητικότητας ενός Η/Υ ο οποίος χρησιμοποιείται για την ταχεία και εύκολη πρόσβαση σε δεδομένα που είναι αναγκαία με μεγάλη συχνότητα στον χρήστη (για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε όρο Cache).
- Την προσωρινή ή πτητική μνήμη (volatile memory) όταν τα στοιχεία της χάνονται με το κλείσιμο του Η/Υ.
- Τη μόνιμη μνήμη (non-volatile memory) που είναι αυτή που διατηρεί αποθηκευμένα τα δεδομένα.
- Η RAM ενός Η/Υ είναι προσωρινή ή πτητική μνήμη εκτός από την περίπτωση της συγχρονισμένης δυναμικής μνήμης τυχαίας προσπέλασης (SDRAM, Synchronous Dynamic

RAM) που χρησιμοποιείται συνήθως σαν κύρια μνήμη των Η/Υ και σε κάρτες γραφικών (βλέπε όρο RAM). Η ROM (βλέπε όρο), οι σκληροί δίσκοι (hard disks), οι δισκέτες, οι μονάδες zip και τα CD-ROM είναι παραδείγματα κύριας μόνιμης μνήμης.

Merchant bank = ένας βρετανικός όρος για μια τράπεζα που εξειδικεύεται όχι στο δανεισμό των κεφαλαίων της αλλά στην προσφορά διαφόρων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών όπως η αποδοχή συναλλαγματικών που προκύπτουν από το διεθνές εμπόριο, η αναδοχή νέων εκδόσεων εταιρικών ομολόγων ή δανείων (underwriting) και η παροχή συμβουλών για το συνάλλαγμα, τη διαχείριση χαρτοφυλακίου και τις εξαγορές και συγχωνεύσεις.

Metadata = μεταδεδομένα ή στοιχεία που αφορούν στοιχεία. Είναι δεδομένα που περιγράφουν το περιεχόμενο, την ποιότητα, την πηγή προέλευσης, την αξιολόγηση, την τροποποίηση και την ενημέρωση μιας σειράς δεδομένων όπως πχ στοιχείων, πινάκων και δεικτών για την εξέλιξη οικονομικών και χρηματοπιστωτικών μεγεθών. Είναι απαραίτητα για να κρίνουμε την αξιοπιστία αυτών και την αναγκαιότητα της δαπάνης για τη συλλογή και επεξεργασία τους. Αναλυτικά, η σχετική πληροφόρηση μπορεί να περιλαμβάνει τα επόμενα: α) ποιο είναι ακριβώς το στοιχείο που αναζητούμε, από ποιον, πως και πότε έχει συλλεγεί και για ποιο σκοπό β) που θα το βρούμε γ) ποιος είναι αυτός που το χρειάζεται δ) πόσο κοστίζει ε) ποιος μπορεί να το αξιολογήσει ζ) με ποια μορφή είναι διαθέσιμο (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή) η) ποια είναι η ποιότητα των στοιχείων για ένα συγκεκριμένο σκοπό θ) ποια γεωγραφική περιοχή καλύπτουν και για ποιο χρονικό διάστημα.

Mezzanine Financing = χρηματοδότηση για την εξαγορά επιχειρήσεων (leveraged buy-outs) που αφορά το στάδιο της χρηματοδότησης λίγο πριν από την αρχική δημόσια προσφορά (IPO). Οι επενδυτές οι οποίοι συμμετέχουν σε αυτή τη φάση διατρέχουν λιγότερο κίνδυνο ζημίας σε σύγκριση με αυτούς που έχουν επενδύσει νωρίτερα. Στο ενδιάμεσο αυτό στάδιο, η χρηματοδότηση μπορεί να λάβει τη μορφή των προνομιούχων μετοχών, των μετατρέψιμων ομολόγων ή του χρέους υψηλής απόδοσης αλλά και υψηλού κινδύνου (subordinated debt). Συχνά, η μορφή αυτή χρηματοδότησης συνοδεύεται με τίτλους επιλογής (warrants) ή συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options). Επειδή ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το κυβερνητικό ή άλλο ασφαλισμένο χρέος, το επιτόκιο είναι υψηλότερο.

Michigan Consumer Sentiment Index (MCSI) = μηνιαία έρευνα της καταναλωτικής εμπιστοσύνης που πραγματοποιεί το Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν των ΗΠΑ. Τα στοιχεία συλλέγονται από τηλεφωνικές συνδιαλέξεις που αφορούν απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο για τις προσδοκίες εξέλιξης της γενικότερης οικονομικής κατάστασης και της πρόθεσης των καταναλωτών να δαπανήσουν χρήματα για αγορές. Προσωρινά στοιχεία από την προκαταρκτική έρευνα στο 60% της συγκεντρωθείσας πληροφόρησης δημοσιεύονται στα μέσα του μήνα. Οριστικά στοιχεία του μήνα δημοσιεύονται την πρώτη του επόμενου μήνα.

Microbank = μικροτράπεζα. Είναι ο τρόπος ανάπτυξης μιας τράπεζας με μικρά υποκαταστήματα χωρίς υπαλλήλους. Χρησιμοποιούν την τεχνολογία των ATMs και του PC banking. Προσφέρουν μία σειρά εργασιών όπως ανάληψη μετρητών, εμβάσματα, μεταφορά ποσών, αίτηση δανείου, πληροφορίες χρηματοοικονομικού περιεχομένου, εντολές αγοραπωλησίες μετοχών και επενδύσεις σε αμοιβαία κεφάλαια.

Microcomputer = ένας υπολογιστής γραφείου ή φορητός Η/Υ που βασίζεται σε μικροεπεξεργαστή και προορίζεται για ένα χρήστη. Συχνά ονομάζεται προσωπικός υπολογιστής.

Microeconomics = μακροοικονομική. Κλάδος της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται κύρια με τη μελέτη: α) της συμπεριφοράς των ατόμων συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτών, των επιχειρηματιών και των εταιριών β) του τρόπου με τον οποίο οι αποφάσεις τους επηρεάζουν τις τιμές των αγαθών, τους συντελεστές της παραγωγής και τις αγοραζόμενες και πωλούμενες ποσότητες.

Microelectronics = μικροηλεκτρονική. Ο κλάδος της ηλεκτρονικής που έχει σαν αντικείμενο τη μελέτη, σχεδίαση, παραγωγή και χρήση των ολοκληρωμένων κυκλωμάτων.

Microfinance = μικροχρηματοοικονομική. Είναι η πρακτική ορισμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να παρέχουν μικροδάνεια, προγράμματα μικροαποταμίευσεων ή μικροασφάλειες για να βοηθούν άτομα με χαμηλό εισόδημα σε παραγωγικές δραστηριότητες όπως η ίδρυση μικρών καταστημάτων και επιχειρήσεων ή η ανάπτυξη αυτών μέσω της αγοράς εξοπλισμού, οικοπέδου ή έτοιμου μικρού κτιρίου. Η πρακτική αυτή επεκτείνεται και σε πτωχά νοικοκυριά, προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Συνήθως, η δεύτερη περίπτωση καλύπτει έκτακτες οικογενειακές ανάγκες των πτωχών όπως έξοδα εκπαίδευσης, δαπάνες γάμου, γεννήσεων, ασθένειας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές και κλοπές.

- Οι τράπεζες είναι επιφυλακτικές στην παροχή μικροδανείων και άλλων υπηρεσιών σε πτωχούς ανθρώπους διότι, πλην της ενδεχόμενης αφερεγγυότητας των πελατών, τα διοικητικά έξοδα π.χ τήρησης των μικρολογαριασμών και παρακολούθησης της είσπραξης των δόσεων των δανείων είναι δυσανάλογα με τους εισπραττόμενους τόκους από τη χορήγηση μικροδανείων. Για το λόγο αυτό, συνήθως, τις υπηρεσίες αυτές προσφέρουν εξειδικευμένες τράπεζες μάλλον τοπικού χαρακτήρα και εξειδικευμένα ιδρύματα που λειτουργούν με μειωμένο κόστος.

- Η μικροχρηματοοικονομική άρχισε από την τράπεζα του Μπαγκλαντές Grameen Bank, η επονομαζόμενη και τράπεζα των πτωχών, που ίδρυσε το 1976 ο καθηγητής Μοχάμαντ Γιούνους (Mohammad Yunus), επικεφαλής του προγράμματος της αγροτικής οικονομίας στο Πανεπιστήμιο του Σίτταγκονγκ, που ονομαζόταν και τραπεζίτης των πτωχών και έλαβε και για αυτό το λόγο το βραβείο Νόμπελ. Η Grameen Bank (GB) ανέτρεψε τη μέχρι τότε τραπεζική πρακτική μη απαιτώντας τραπεζικές εγγυήσεις (υποθήκες, ενέχυρα και προσωπικές εγγυήσεις) για τη χορήγηση μικροδανείων και βασίστηκε μόνο στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, την υπευθυνότητα, τη συμμετοχή και τη δημιουργικότητα. Η Grameen Bank προέβη σε επέκταση των τραπεζικών διευκολύνσεων σε πτωχούς άνδρες και γυναίκες, εξάλειψε την εκμετάλλευση των πτωχών από τους τοκογλύφους, προσέφερε ευκαιρίες στην αυτοαπασχόληση σε ανέργους των αγροτικών περιοχών και σε πτωχές γυναίκες προκειμένου να ιδρύσουν τη δική τους μικροεπιχείρηση. Ανέτρεψε το φαύλο κύκλο «χαμηλό εισόδημα, χαμηλή αποταμίευση και χαμηλή επένδυση» και τον αντικατέστησε από τον κύκλο «χαμηλό εισόδημα, χορήγηση δανείου, επένδυση, μεγαλύτερο εισόδημα, υψηλότερη αποταμίευση, μεγαλύτερη επένδυση, υψηλότερο εισόδημα».

- Τον Οκτώβριο του 2007, ο Μοχάμαντ Γιούνους λειτούργησε τη Grameen America με έδρα το Κουίνς της Νέας Υόρκης για να επεκτείνει την τραπεζική του πρακτική και στους πτωχούς των ΗΠΑ που δεν διαθέτουν τραπεζικό λογαριασμό ενώ έχει στόχο να επεκταθεί αργότερα και σε άλλες πολιτείες των ΗΠΑ. Ήδη, όμως, επεκτείνεται και σε άλλα κράτη με πρώτο την Ινδία όπου ίδρυσε κατάστημα στο Mumbai.

Microprocessor = μικροεπεξεργαστής. Ένα πλακίδιο ολοκληρωμένου κυκλώματος (chip) που περιέχει μία κεντρική μονάδα επεξεργασίας (CPU) που ελέγχει τον εγκέφαλο του μικροϋπολογιστή. Σε όλους τους προσωπικούς υπολογιστές και τους περισσότερους σταθμούς εργασίας υπάρχει ένας μικροεπεξεργαστής. Οι μικροεπεξεργαστές, επίσης, ελέγχουν τη λογική όλων σχεδόν των ψηφιακών συσκευών. Διαφέρουν ανάλογα με τρία χαρακτηριστικά: α) η ομάδα εντολών (instruction set). Είναι ο αριθμός της ομάδας των εντολών που μπορεί να εκτελέσει ένας μικροεπεξεργαστής β) εύρος χωρητικότητας (bandwidth). Ο αριθμός των δυαδικών ψηφίων (bits) που μπορεί να επεξεργασθεί σε μία εντολή γ) η ταχύτητα του ωρολογίου (clock speed) μετρούμενη σε μεγκαχέρτζ (MHz). Καθορίζει πόσες εντολές ανά δευτερόλεπτο είναι σε θέση να εκτελέσει.

Mid cap = μέση κεφαλαιοποίηση (mid capitalisation). Κατηγορία εταιριών των οποίων οι μετοχές που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο εμφανίζουν μέτριο όγκο συναλλαγών και μέτρια κεφαλαιοποίηση με αποτέλεσμα να κατατάσσονται μεταξύ της μεγάλης κεφαλαιοποίησης (large cap) και της μικρής κεφαλαιοποίησης (small cap).

Mid market price = μέση τιμή αγοράς. Ειδικότερα, ο μέσος όρος της τιμής αγοράς και της τιμής πώλησης που προσφέρονται από τους διαμορφωτές της αγοράς στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος και χρεογράφων. Χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, για την αποτίμηση των επενδυτικών θέσεων στο τέλος του έτους.

MiFID, Markets in Financial Instruments Directive = Οδηγίες της Ε.Ε. Πρόκειται για την Οδηγία 2004/39/EC/ 21.4.2004 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την Οδηγία

2006/73/ EC/10.8.2006 για την εφαρμογή της Οδηγίας 2004/39/EC αναφορικά με τις οργανωτικές απαιτήσεις και τις λειτουργικές προϋποθέσεις για τις επενδυτικές εταιρίες. Αποτελούν τη βάση του προγράμματος δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (Financial Services Action Plan, FSAP) το οποίο από τον Ιούνιο του 2006 περιλαμβάνει τρεις άλλες Οδηγίες για το περιγραφικό διαφημιστικό φυλλάδιο αναφορικά με την έκδοση τίτλων (Prospectus Directive), την καταχρηστική συμπεριφορά στις αγορές (Market Abuse Directive) και τη διαφάνεια (Transparency Directive).

© Με την Οδηγία 2004/39EC (**MiFID Level 1**):

1) εισάγεται η αρχή της ανώτατης ρυθμιστικής εναρμόνισης. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να εισάγουν με τη νομοθεσία τους αυστηρότερες διατάξεις, επιδιώκεται υψηλό επίπεδο προστασίας των επενδυτών, ενισχύεται η διαφάνεια των συναλλαγών και διευκολύνεται η διασυννοριακή παροχή υπηρεσιών με βάση την πρακτική του ενιαίου διαβατηρίου. Ελέγχεται η βέλτιστη εκτέλεση των εντολών, η αντιμετώπιση της σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ υπαλλήλων - πελατών, η καταγραφή και τήρηση στοιχείων και η διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων των πελατών

2) καταργείται ο κανόνας για την υποχρέωση συγκέντρωσης των συναλλαγών μόνο σε οργανωμένες αγορές όπως στα χρηματιστήρια. Παρέχεται, πλέον η δυνατότητα εναλλακτικών μεθόδων διαπραγμάτευσης όπως είναι:

α) ο Πολυμερής Μηχανισμός Διαπραγμάτευσης (**Multilateral Trading Facility, MTF**) που είναι ένα πολυμερές σύστημα που το διαχειρίζεται ένα πιστωτικό ίδρυμα, μία επενδυτική εταιρία ή ένας διαχειριστής της αγοράς και μέσω του οποίου έρχονται σε επαφή τρίτοι για την αγορά και πώληση χρηματοπιστωτικών μέσων

β) ο συστηματικός εσωτερικοποιητής (**systematic internaliser**) που είναι ένα πιστωτικό ίδρυμα ή μια ΕΠΕΥ η οποία συναλλάσσεται κατά τρόπο οργανωμένο, συχνά και συστηματικά για ίδιο λογαριασμό εκτελώντας εντολές πελατών εκτός οργανωμένης αγοράς ή εκτός Πολυμερούς Μηχανισμού Διαπραγμάτευσης

3) η παροχή επενδυτικών συμβουλών περιλαμβάνεται στις κύριες επενδυτικές εργασίες

4) στον κατάλογο των χρηματοπιστωτικών μέσων περιλαμβάνονται για πρώτη φορά ορισμένα παράγωγα και ιδιαίτερα παράγωγα επί εμπορευμάτων

5) οι πελάτες διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες από τις οποίες εξαρτάται και ο βαθμός προστασίας αυτών:

α) ο πελάτης λιανικής (**retail client**) που απολαύει το ανώτατο επίπεδο προστασίας

β) ο επαγγελματίας πελάτης (**professional client**) που απολαύει το αμέσως κατώτερο και

γ) ο επιλέξιμος αντισυμβαλλόμενος (**eligible counterparty, ECP**) που απολαύει το ελάχιστο

6) δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην αρχή της εποπτείας της επενδυτικής εταιρίας από τη χώρα καταγωγής (**home country control**) και διευρύνονται οι αρμοδιότητες των εποπτικών αρχών, ενισχύονται περισσότερο οι κανόνες για την ακεραιότητα των αγορών ενώ ρυθμίζονται θέματα αναφορικά με την παροχή αδειάς και τη λειτουργία των συστημάτων του κεντρικού αντισυμβαλλόμενου, της εκκαθάρισης ή διακανονισμού συναλλαγών επί χρηματοπιστωτικών μέσων.

7) καταργείται ο κανόνας της συγκεντρωτικότητας (concentration rule) σύμφωνα με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούσαν να απαιτούν από τις επενδυτικές εταιρίες να διοδεύουν τις εντολές των πελατών τους μέσω οργανωμένων αγορών αν και αυτή η επιλογή δεν έγινε δεκτή από ορισμένες χώρες.

© Με την Οδηγία 2006/73/ EC (**MiFID Level 2**):

εισάγονται μέτρα τεχνικής εφαρμογής της Οδηγίας 2004/39EC αναφορικά με τις οργανωτικές απαιτήσεις, τις συγκρούσεις συμφερόντων, τη MTF, τις κρίσιμες και σημαντικές λειτουργικές συναλλαγές, την ανάθεση εργασιών σε τρίτους (outsourcing), την επενδυτική έρευνα, την πληροφόρηση προς τους πελάτες και την πληροφόρηση για τα επενδυτικά προϊόντα τις προμήθειες και άλλες επιβαρύνσεις και την παρεχόμενη στατιστική πληροφόρηση.

© Η MiFID εφαρμόζεται στα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε και επιπρόσθετα στο Γιβραλτάρ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία. Ισχύει από 1.11.2007 οπότε και θα αντικαταστήσει την Οδηγία για τις επενδυτικές υπηρεσίες (Investment Services Directive, ISD). Τα ανωτέρω κράτη είχαν την ευχέρεια να τροποποιήσουν την εσωτερική τους νομοθεσία για να εναρμονισθούν με τη MiFID μέχρι την 31.1.2007.

© Ένας από τους στόχους της MiFID είναι η μείωση του κόστους των χρηματιστηριακών συναλλαγών μέσω της πίεσης που ασκεί με την αναγνώριση και άλλων οργανωμένων

αγορών. Ήδη ομάδες τραπεζών κινήθηκαν προς την κατεύθυνση δημιουργίας νέων ηλεκτρονικών αγορών αυξάνοντας τον ανταγωνισμό λόγω χαμηλότερων προμηθειών αλλά ταυτόχρονα επιτείνουν την ανασφάλεια για την επιβίωση των παραδοσιακών χρηματιστηριακών αγορών:

- Turquoise Project: επτά επενδυτικές τράπεζες (Citigroup, Merrill Lynch, Goldman Sachs, Deutsche Bank, Credit Suisse, Morgan Stanley και UBS) που καλύπτουν το 50% του συνολικού όγκου συναλλαγών επί Ευρωπαϊκών μετοχών, υιοθέτησαν το σχέδιο Turquoise για να δημιουργήσουν το 2008 κοινή πλατφόρμα συναλλαγών δευτερογενούς αγοράς που είναι ένας Πολυμερής Μηχανισμός Διαπραγμάτευσης (Multilateral Trading Facility, MTF) σύμφωνα με τη MiFID

- SmartPool Project: ο όμιλος NUSE Euronext που διαχειρίζεται τις χρηματιστηριακές αγορές της Νέας Υόρκης, Παρισίων, Άμστερνταμ, Βρυξελλών και Λισσαβόνας με τη συνεργασία των τραπεζικών ομίλων HSBC και BNP αποφάσισαν να συστήσουν ένα Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης μέσω του σχεδίου SmartPool. Πρόκειται για νέα ηλεκτρονική αγορά στην οποία θα διαπραγματεύονται μεγάλα πακέτα Ευρωπαϊκών μετοχών με μικρότερες προμήθειες. Το Project SmartPool θα παρέχει την ευχέρεια στους χρήστες να μην αποκαλύπτουν την ταυτότητά τους ή το μέγεθος της συναλλαγής ή της τιμής πριν τη σύναψη αυτής αλλά μόνο μετά από αυτή. Αυτό είναι σύμφωνο με τις διατάξεις της MiFID για την ελάχιστη πληροφόρηση πριν από τη συναλλαγή και την παροχή στοιχείων μετά από αυτή (post-trade compliance with MiFID's requirements).

© Η MiFID στοχεύει επίσης στη βέλτιστη εκτέλεση των εντολών (πλην της περίπτωσης του επιλέξιμου αντισυμβαλλόμενου) αλλά το περιεχόμενο αυτής εξαρτάται και από τους ειδικότερους όρους που συμφωνούνται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων. Για την επίτευξη της βέλτιστης εκτέλεσης των εντολών μία τράπεζα ή ένας αντισυμβαλλόμενος πρέπει να λαμβάνει υπόψη διαφόρους παραμέτρους που εκτός από την τιμή περιλαμβάνουν το κόστος, την ταχύτητα και την ορθότητα της εκτέλεσης, το μέγεθος και τη φύση των συναλλαγών, τον τύπο και τα χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού προϊόντος και τα χαρακτηριστικά του μέσου εκτέλεσης όπως π.χ της ηλεκτρονικής διαπραγματευτικής πλατφόρμας.

© Στην Ελλάδα, το ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο ενσωματώθηκε στο Ελληνικό δίκαιο με το Νόμο 3606/2007 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις. Στη συνέχεια εκδόθηκαν εννέα αποφάσεις του Δ.Σ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και μία Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔ/ΤΕ 2597/31.10.2007 για την εξειδίκευση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, περί Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.3606/2007 «αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων» (MiFID) με τις οποίες ενσωματώθηκαν τα εκτελεστικά μέτρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με τις ανωτέρω Οδηγίες. Παράλληλα, από 1.11.2007 άρχισε η εφαρμογή του Κανονισμού 1287/2006 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της Οδηγίας 2004/39/ EC/ 21.4.2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις υποχρεώσεις τήρησης αρχείων για τις επιχειρήσεις επενδύσεων, τη γνωστοποίηση συναλλαγών, τη διαφάνεια της αγοράς, την εισαγωγή χρηματοπιστωτικών μέσων προς διαπραγμάτευση καθώς και τους ορισμούς που ισχύουν για τους σκοπούς της Οδηγίας. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι η αρμόδια εποπτική αρχή για την εφαρμογή της MiFID στον τομέα της προστασίας των επενδυτών ανεξάρτητα εάν ο εποπτευόμενος είναι πιστωτικό ίδρυμα ή επενδυτική εταιρία. Προβλέπεται, όμως, η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας (Memorandum of Understanding, MoU) μεταξύ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των εποπτευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων και επενδυτικών εταιριών με στόχο την αποτελεσματική συνεργασία, την αποφυγή επικαλύψεων και την παροχή αμοιβαίας συνδρομής και πληροφόρησης.

MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency) = Οργανισμός Εγγυήσεων Πολύπλευρων Επενδύσεων. Αποτελεί μέλος της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank). Ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1988 για να ενθαρρύνει τη ροή ιδιωτικών ξένων επενδύσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσω της παροχής α) εγγυήσεων έναντι μη εμπορικών κινδύνων και β) αναπτυξιακών και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Το πρόγραμμα εγγυήσεων της MIGA προστατεύει τους επενδυτές έναντι απωλειών από μεταφορές χρημάτων, απαλλοτριώσεις, πολέμους, εμφύλιες διαμάχες και παραβιάσεις των συμφωνιών από τις κυβερνήσεις των κρατών που φιλοξενούν τις επενδύσεις. Η MIGA δρα σε στενή συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα και άλλα μέλη αυτής όπως τη Διεθνή Αναπτυξιακή Ένωση (International Development Association) και τον Οργανισμό Διεθνούς Χρηματοδότησης (International

Finance Corporation, IFC) με στόχο να δημιουργήσει ελκυστικό περιβάλλον για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων κύρια με τη μορφή ξένων άμεσων επενδύσεων (foreign direct investments) στις αναπτυσσόμενες χώρες που είναι μέλη της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Migration = η μετάπτωση από ένα μηχανογραφικό σύστημα σε ένα άλλο πιο προηγμένης τεχνολογίας ή από μία έκδοση (version) ενός λογισμικού ή υλικού σε μία νεότερη έκδοση. Άλλως, είναι η πράξη της μεταφοράς δεδομένων μεταξύ συστημάτων που είναι ουσιαστικώς ισοδύναμα στην λειτουργία αλλά ασύμβατα από τεχνική άποψη. Ο όρος χρησιμοποιείται και για τη μετάβαση από μία βάση δεδομένων σε άλλη όπως για παράδειγμα όταν σε ένα πληροφορικό σύστημα η βάση δεδομένων της εταιρίας Sybase αντικαθίσταται από τη βάση της εταιρίας Oracle ή αντίστροφα. Η μετάπτωση πρέπει να πραγματοποιείται με ιδιαίτερη προσοχή ώστε να εξασφαλίζεται η συνέχεια της μηχανογραφικής υποστήριξης των συναλλαγών. Για το λόγο αυτό προτιμάται η μέθοδος της παράλληλης παραγωγής (parallel production) του νέου και του προηγούμενου συστήματος. Οι χρήστες κατά τη διάρκεια αυτής, που μπορεί να διαρκέσει ολίγες ημέρες ή εβδομάδες, καταχωρούν τις συναλλαγές και στις δύο εφαρμογές. Εφόσον διορθωθούν οι ατέλειες της νέας εφαρμογής, τότε διακόπτεται η παραγωγή στην παλαιά εφαρμογή και η νέα είναι η μόνη που τρέχει σε ζωντανή παραγωγή (live production).

Miles and More Card = κάρτα αεροπορικής εταιρίας η οποία εκδίδεται σε συνεργασία με μία τράπεζα. Προσφέρει δωρεάν ταξίδια εφόσον ο κάτοχος έχει συμπληρώσει ένα ορισμένο αριθμό μιλίων πτήσης με την αεροπορική εταιρία ή συμμετοχή σε διανομή δώρων. Στους καλούς πελάτες παρέχεται μειωμένο επιτόκιο αγορών με πίστωση και έκπτωση στις προμήθειες των τραπεζών εφόσον ο κάτοχος έχει τραπεζικό λογαριασμό και χρησιμοποιεί τα ATMs της τράπεζας για τη διεκπεραίωση των συναλλαγών του.

Millennium Development Goals = βλέπε όρο «International Finance Facility for Immunisation Company, IFFIm»

Minicomputer = υπολογιστής μεσαίου μεγέθους με πολύ μεγαλύτερη μνήμη από τον μικροϋπολογιστή.

Minimum bid rate = το κατώτατο όριο του επιτοκίου που μπορούν να αναφέρουν στις προσφορές τους τα αντισυμβαλλόμενα πιστωτικά ιδρύματα στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Πρόκειται για ένα από τα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ που υποδηλώνει την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής.

Minimum reserves (reserve requirements) of the Eurosystem = υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του Ευρωσυστήματος. Δεσμεύονται σε λογαριασμούς στην κεντρική τράπεζα και συμβάλλουν:

α) στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της αγοράς χρήματος και ιδιαίτερα του επιτοκίου μίας ημέρας (overnight interest rate) στη διάρκεια της περιόδου τήρησης και

β) στη δημιουργία ή διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας που διευκολύνει το Ευρωσύστημα να λειτουργεί αποτελεσματικά ως προμηθευτής ρευστότητας. Ο Κανονισμός 1745/2003/9 της 12.9.2003 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) κωδικοποίησε, τροποποίησε και συμπλήρωσε τις υφιστάμενες διατάξεις για τα ελάχιστα αποθεματικά. Προβλέπει τα εξής:

► Στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών υπόκεινται τα ακόλουθα ιδρύματα:

1) πιστωτικά ιδρύματα (Π.Ι)

2) υποκαταστήματα Π.Ι που είναι εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ με εξαίρεση τα υποκαταστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ). Στην υποχρέωση περιλαμβάνονται τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που δεν έχουν την έδρα τους ούτε το κεντρικό τους κατάστημα στην επικράτεια κράτους μέλους που έχει υιοθετήσει το ευρώ. Δεν υπόκεινται στην υποχρέωση υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων στη ζώνη του ευρώ, που ευρίσκονται εκτός της ζώνης

► Ένα Π.Ι απαλλάσσεται της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, χωρίς καν να υποβάλει σχετικό αίτημα, από την έναρξη της περιόδου τήρησης εντός της οποίας λαμβάνει

χώρα ανάκληση της άδειας λειτουργίας του ή παραίτηση από αυτή ή εντός της οποίας δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή συμμετέχοντος κράτους μέλους αποφασίσει να κινήσει τη διαδικασία εκκαθάρισης του ιδρύματος. Η ΕΚΤ μπορεί να απαλλάξει από την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών Π.Ι τα οποία υπόκεινται σε μέτρα αναδιοργάνωσης και Π.Ι για τα οποία ο σκοπός της υποχρέωσης δεν θα επιτυγχανόταν με την επιβολή σε αυτά της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια: α) το Π.Ι επιδιώκει ειδικούς σκοπούς β) το Π.Ι δεν ασκεί ενεργό τραπεζική δράση ανταγωνιζόμενο άλλα Π.Ι γ) το Π.Ι προορίζει όλες τις καταθέσεις του για σκοπούς που συνδέονται με την ενίσχυση της περιφερειακής ή/και διεθνούς ανάπτυξης.

► Η βάση των αποθεματικών ενός Π.Ι περιλαμβάνει μόνο δύο κατηγορίες στοιχείων παθητικού:

1) καταθέσεις

2) εκδοθέντα χρεόγραφα.

Εάν κάποιο Π.Ι έχει υποχρεώσεις έναντι υποκαταστήματος του ίδιου φορέα ή έναντι του κεντρικού καταστήματος ή της έδρας του ίδιου φορέα που ευρίσκονται εκτός της επικράτειας των συμμετεχόντων κρατών μελών, το εν λόγω ίδρυμα περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις αυτές στη βάση των αποθεματικών.

Οι ακόλουθες υποχρεώσεις εξαιρούνται από τη βάση των αποθεματικών: α) υποχρεώσεις έναντι οποιουδήποτε άλλου Π.Ι το οποίο δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των Π.Ι που απαλλάσσονται από το σύστημα τήρησης ελάχιστων αποθεματικών της ΕΚΤ β) υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ ή έναντι συμμετέχουσας ΕθνΚΤ. Για την εφαρμογή αυτής της διάταξης, το Π.Ι παρέχει στην οικεία ΕθνΚΤ στοιχεία ώστε να προκύπτει το πραγματικό ύψος των υποχρεώσεών του. Εάν δεν είναι δυνατόν να παρασχεθούν στοιχεία για τα εκδοθέντα χρεόγραφα με συμφωνημένη διάρκεια μέχρι δύο ετών, το Π.Ι δύναται να εφαρμόσει μια πάγια έκπτωση από τη βάση αποθεματικών επί του ανεξόφλητου υπολοίπου των εκδοθέντων χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη. Το ίδρυμα υπολογίζει τη βάση των αποθεματικών όσον αφορά μια συγκεκριμένη περίοδο τήρησης με βάση στοιχεία για το μήνα που προηγείται κατά δύο μήνες του μήνα εντός του οποίου αρχίζει η περίοδος τήρησης.

► Επί της βάσης των αποθεματικών εφαρμόζονται οι ακόλουθοι συντελεστές ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών:

1) Συντελεστής 0%: α) καταθέσεις προθεσμίας διάρκειας άνω των δύο ετών β) καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών γ) συμφωνίες επαναγοράς δ) εκδοθέντα χρεόγραφα με διάρκεια άνω των δύο ετών. Δηλαδή στις ανωτέρω περιπτώσεις δεν επιβάλλεται καμία δέσμευση.

2) Συντελεστής 2% σήμερα, ο οποίος όμως μπορεί να αλλάξει με νεότερη απόφαση του Δ.Σ, εφαρμόζεται στις άλλες περιπτώσεις.

Αναλυτικότερα θετικός συντελεστής δέσμευσης επιβάλλεται στις ακόλουθες περιπτώσεις στοιχείων παθητικού:

- Καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας (overnight deposits)
- Καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη (deposits with agreed maturity up to two years)
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως δύο ετών (deposits redeemable at notice up to two years)
- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξης έως δύο έτη (debt securities with agreed maturity up to two years). Τα χρεόγραφα αυτά υπολογίζονται με πάγια έκπτωση 30%, ποσό που αφαιρείται από τη βάση υπολογισμού των δεσμεύσεων.

► Το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό των τόκων επ' αυτών και για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ενός Π.Ι προς την υποχρέωσή του τήρησης του απαιτούμενου ποσού.

► Σε κάθε Π.Ι παρέχεται απαλλαγή ύψους 100.000 ευρώ, η οποία εκπίπτει από το ποσό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών.

► Οι διαδικασίες για την κοινοποίηση των επιμέρους υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών των Π.Ι καθορίζονται από την ΕθνΚΤ. Το Π.Ι ή η ΕθνΚΤ υπολογίζει τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά και τα κοινοποιεί στο άλλο μέρος το αργότερο 3 εργάσιμες ημέρες πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Το μέρος προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση προβαίνει σε αναγνώριση αυτών το αργότερο την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από την έναρξη της περιόδου τήρησης. Σε περίπτωση παράλειψης κάποιου Π.Ι να υποβάλει τις σχετικές στατιστικές πληροφορίες στην ΕθνΚΤ, η τελευταία ανακοινώνει αυτή το ύψος των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Π.Ι.

► Κάθε Π.Ι τηρεί τα ελάχιστα αποθεματικά σε ευρώ στην ΕθνΚΤ κράτους της ζώνης του ευρώ που έχει κατάστημα. Ως λογαριασμοί αποθεματικών μπορούν να χρησιμοποιούνται και οι λογαριασμοί διακανονισμού των Π.Ι στις ΕθνΚΤ. Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση σε περισσότερα κράτη μέλη, υποχρεούται να τηρεί ελάχιστα αποθεματικά στην ΕθνΚΤ κάθε κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση, σύμφωνα με τη βάση ελάχιστων αποθεματικών του στο αντίστοιχο κράτος μέλος.

► Ένα Π.Ι θεωρείται ότι έχει συμμορφωθεί προς την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, εάν το μέσο υπόλοιπο του τέλους της ημέρας κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης δεν είναι χαμηλότερο του υπολογισθέντος υποχρεωτικού ποσού (averaging provision).

► Η περίοδος τήρησης αρχίζει την ημέρα διακανονισμού της πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που έπεται της συνεδρίασης του Δ.Σ της ΕΚΤ κατά την οποία έχει προγραμματισθεί να διεξαχθεί η μηνιαία αξιολόγηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής και τελειώνει την ημέρα που προηγείται της αντίστοιχης ημέρας διακανονισμού τον επόμενο μήνα.

► Επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών οι ΕθνΚΤ καταβάλλουν στα Π.Ι τόκο υπολογιζόμενο με το σταθμικό μέσο όρο (με βάση τις ημέρες) του οριακού επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Τα υπερβάλλοντα υπόλοιπα καταθέσεων είναι άτοκα.

► Ένα Π.Ι μπορεί να ζητήσει να του επιτραπεί να τηρεί τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά μέσω ενδιάμεσου φορέα, κατοίκου στο ίδιο κράτος μέλος. Ως ενδιάμεσος φορέας νοείται Π.Ι που υπόκειται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Τα Π.Ι τα οποία επιτρέπεται να υποβάλουν στατιστικά στοιχεία ως όμιλος σε ενοποιημένη βάση, πρέπει να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά μέσω ενός από τα ιδρύματα του ομίλου, το οποίο ενεργεί ως ενδιάμεσος φορέας αποκλειστικά γι' αυτά τα Π.Ι.

Minimum standards of the Lamfalussy report (Lamfalussy standards) = οι έξι ελάχιστες αρχές που πρέπει να διέπουν το σχεδιασμό και τη λειτουργία των διασυννοριακών και πολυνομισματικών συστημάτων καθαρού διακανονισμού (Netting Systems, NS):

1) Τα N.S. πρέπει να έχουν μία σαφή νομική βάση.

2) Οι συμμετέχοντες σε N.S. πρέπει να έχουν μία ακριβή εικόνα του χρηματοδοτικού κινδύνου που επάγεται το συγκεκριμένο σύστημα.

3) Τα πολυμερή N.S. πρέπει να διαθέτουν σαφώς καθορισμένη διαδικασία διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου ρευστότητας.

4) Τα πολυμερή N.S. οφείλουν τουλάχιστον να εξασφαλίζουν την ολοκλήρωση των καθημερινών διακανονισμών στην περίπτωση αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων συμμετόχου με τη μεγαλύτερη χρεωστική θέση.

5) Τα πολυμερή N.S. θα έχουν αντικειμενικά και δημοσιευμένα κριτήρια συμμετοχής νέων μελών ώστε η είσοδος να είναι ανοικτή σε όλους που πληρούν τα κριτήρια χωρίς διακρίσεις.

6) Όλα τα N.S. θα εξασφαλίζουν τη λειτουργική αξιοπιστία των τεχνικών συστημάτων και τη διαθεσιμότητα υποστήριξης προκειμένου να επιτυγχάνεται η ομαλή ολοκλήρωση της καθημερινής διαδικασίας.

Mirroring = αντικατοπτρισμός. Μία διαδικασία που αντιγράφει στοιχεία από μία μηχανογραφική εφαρμογή και τα αντικατοπτρίζει (μεταφέρει) σε πραγματικό χρόνο ή με ελάχιστη καθυστέρηση σε ένα άλλο δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών για αξιοποίηση. Χρησιμοποιείται, επίσης, και στα προηγμένα συστήματα ανάκτησης δεδομένων σε περίπτωση βλάβης των Η/Υ ή καταστροφής, οπότε δεν απαιτείται η χειροκίνητη προσθήκη στο back up της προηγούμενης ημέρας των πράξεων της τρέχουσας ημέρας. Με τον αντικατοπτρισμό σε πραγματικό χρόνο έχουν διασωθεί αυτόματα και τα στοιχεία της κρίσιμης ημέρας. Τεχνικά, ο αντικατοπτρισμός πραγματοποιείται: α) με αντιγραφή (backup) και μεταφορά αυτού σε ένα εφεδρικό διακομιστή (backup server) β) με την εγγραφή ταυτόχρονα σε δύο δίσκους.

Mismatch = η μη σύμπτωση του χρόνου λήξης αντίθετων θέσεων στις αγορές χρήματος, συναλλάγματος, χρεογράφων και εμπορευμάτων.

Misstatement risk = η αποτυχία του λογιστικού συστήματος και των σχετικών ελέγχων να καταγράψουν με ορθό τρόπο τις συναλλαγές και τις λογιστικές προσαρμογές. Αποκαλείται και χρηματοπιστωτικό λάθος (financial error).

MMS, Multimedia Message Service = υπηρεσία πολυμέσων μηνυμάτων. Ένα πρότυπο αποστολής μηνυμάτων που βασίζεται στην τεχνολογία τρίτης γενιάς (3G). Προσφέρει στους χρήστες τη δυνατότητα να διαβιβάζουν και να δέχονται μηνύματα μέσω κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου που περιέχουν εκτός από κείμενο (μόνη δυνατότητα της τεχνολογίας SMS, βλέπε όρο) και ήχους, γραφικά, εικόνα ή ένα συνδυασμό διαφορετικών υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες προσφέρονται και μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων (e-mail messages) αλλά το MMS δεν είναι το ίδιο όπως το e-mail. Βασίζεται στην τεχνική των πολυμέσων και η παρουσίαση του μηνύματος κωδικοποιείται σε ένα αρχείο ώστε οι εικόνες, τα γραφικά, οι ήχοι και το κείμενο να εμφανίζονται με μία προκαθορισμένη σειρά σε ένα ενιαίο μήνυμα. Επιπρόσθετα, το MMS δεν υποστηρίζει προσαρτημένους φακέλους (attachments) όπως το e-mail.

M0, M1, M2, M3, M3N, M4, M4N = δείκτες μέτρησης της αύξησης του χρήματος.

- Στην Ελλάδα πριν την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, το M0 ταυτιζόταν με τη νομισματική κυκλοφορία, δηλαδή τα κυκλοφορούντα τραπεζογραμμάτια και κέρματα. Ο δείκτης M1 περιελάμβανε το M0 και τις καταθέσεις όψεως ιδιωτών. Το M2 προέκυπτε αν στο M1 προσθέταμε τις καταθέσεις ταμειευτηρίου αλλά από τη δεκαετία του '80 δεν χρησιμοποιείτο σαν δείκτης. Το M3 περιελάμβανε τη νομισματική κυκλοφορία, τις ιδιωτικές καταθέσεις σε δραχμές, τα repos και τα τραπεζικά ομόλογα. Το M3N προέκυπτε αν στο M3 προσθέταμε τις καταθέσεις κατοίκων σε συνάλλαγμα και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων διαχείρισης διαθεσίμων. Το ευρύτερο νομισματικό μέγεθος M4 περιελάμβανε το M3 και τις τοποθετήσεις ιδιωτών σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου διάρκειας μέχρι ενός έτους. Το M4N προέκυπτε αν στο M3N προσθέταμε και τις τοποθετήσεις των ιδιωτών σε τίτλους του Ελληνικού δημοσίου διάρκειας μέχρι ενός έτους. Η σύνθεση των ανωτέρω δεικτών μπορεί να είναι διαφορετική από χώρα σε χώρα.

- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα χρησιμοποιεί σαν ένα από τους πυλώνες της στρατηγικής της για τη νομισματική πολιτική το M3 ενώ έχει προσδιορίσει και δύο άλλα μεγέθη, ένα στενό μέγεθος, το M1 και ένα μεσαίο, το M2.

- Η ποσότητα χρήματος με τη στενή έννοια **M1** περιλαμβάνει τη νομισματική κυκλοφορία, δηλαδή τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα σε κυκλοφορία καθώς και τα υπόλοιπα των λογαριασμών που μπορούν είτε άμεσα να μετατραπούν σε νόμισμα είτε να χρησιμοποιηθούν σε πληρωμές χωρίς τη χρήση μετρητών όπως οι καταθέσεις μίας ημέρας των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (MFIs) και της κεντρικής κυβέρνησης όπως π.χ του Υπουργείου Οικονομικών και του Ταχυδρομικού Ταμειευτηρίου.

- Το ενδιάμεσο νομισματικό μέγεθος **M2** περιλαμβάνει το M1 και τις καταθέσεις υπό προειδοποίηση μέχρι και 3 μηνών καθώς και τις καταθέσεις προθεσμίας μέχρι και 2 ετών που τηρούνται με τα νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (MFIs) και την κεντρική κυβέρνηση.

- Η ποσότητα χρήματος με την ευρεία έννοια **M3** αποτελείται από το M2 και τα εμπορεύσιμα χρηματοπιστωτικά μέσα (marketable instruments) και ειδικότερα τις συμφωνίες επαναγοράς (repurchase agreements, repos), τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων (money market fund shares and units) και τους χρεωστικούς τίτλους με λήξη μέχρι και δύο ετών που εκδίδονται από τον τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (debt securities with a maturity of up to and including two years issued by MFIs).

Model risk = ο κίνδυνος απώλειας εισοδήματος που οφείλεται στην αδυναμία των χρηματοοικονομικών μοντέλων, τα οποία χρησιμοποιεί μία τράπεζα και γενικά μια επιχείρηση για την τιμολόγηση του αποθέματος και τη διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου και των άλλων χρηματοπιστωτικών κινδύνων, να συμβάλουν σε ορθές προβλέψεις και συνεπώς στην ορθή διαχείριση των διαθεσίμων. Όταν μετράμε τη συνολική έκθεση στον κίνδυνο ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού, είναι προφανές ότι τα μοντέλα θα χρησιμοποιούν διάφορα είδη συναρτήσεων. Αυτές οι συναρτήσεις συναντούν τις εξελίξεις στις αγορές μεταξύ συνεχόμενων χρονικών περιόδων και μεταξύ διαφόρων τύπων δραστηριοτήτων. Τα μοντέλα που ενσωματώνουν μηχανισμούς δυναμικού ελέγχου μπορεί να εξηγήσουν τις συναρτήσεις διαχρονικά. Όμως, και τα μοντέλα ενδέχεται να καταλήγουν σε λανθασμένες συμπεράσματα διότι εξαρτώνται από την ορθότητα ή όχι των προβλέψεων με τις οποίες τροφοδοτούνται. Σε

περίπτωση αποτυχημένων προβλέψεων θα προκύψει model risk ο οποίος πιθανόν να οδηγήσει σε σημαντικές ζημίες το σχετικό χαρτοφυλάκιο.

Modem = διαμορφωτής (**modulator**) – αποδιαμορφωτής (**demodulator**). Συσκευή που επιτρέπει τη μεταβίβαση δεδομένων μεταξύ υπολογιστών, συνήθως μέσω των τηλεφωνικών γραμμών αλλά επίσης μέσω καλωδίων οπτικών ινών ή μέσω ραδιοσυχνοτήτων. Μετατρέπει τα στοιχεία μεταξύ της αναλογικής μορφής που χρησιμοποιείται στις τηλεφωνικές γραμμές και της ψηφιακής μορφής που χρησιμοποιείται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (H/Y) με στόχο την επικοινωνία μεταξύ αυτών. Δηλαδή μετατρέπει το σήμα από αναλογικό σε ψηφιακό και από ψηφιακό σε αναλογικό. Οι πρότυποι διαμορφωτές – αποδιαμορφωτές μπορούν να μεταδίδουν στοιχεία με μία ανώτατη ταχύτητα 56.000 bits ανά δευτερόλεπτο. Εν τούτοις, εγγενείς αδυναμίες των τηλεφωνικών συστημάτων περιορίζουν την ταχύτητα στα 33,6 bits ανά δευτερόλεπτο.

Modified duration = βλέπετε όρο Duration.

Monetary Financial Institution (MFI) = Νομισματικό Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα (NXI). Ένα πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα που δραστηριοποιείται στην αποδοχή καταθέσεων ή στενών υποκατάστατων αυτών από το κοινό και για ίδιο λογαριασμό παρέχει πιστώσεις ή πραγματοποιεί επενδύσεις σε χρεόγραφα.

Monetary gold = νομισματικός χρυσός. Χρυσός που ανήκει στην κυβέρνηση ή στην κεντρική τράπεζα ενός κράτους και τηρείται σαν χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Monetary income of the Eurosystem = το νομισματικό εισόδημα του Ευρωσυστήματος. Το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος στα πλαίσια της εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής. Το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε ΕθνΚΤ ισούται με το ετήσιο εισόδημα το οποίο της αποφέρουν τα στοιχεία του Ενεργητικού έναντι των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων μείον τις Υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΙ). Το εισόδημα αυτό συγκεντρώνεται στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και αναδιανέμεται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες με βάση τα καταβεβλημένα μερίδια συμμετοχής στο κεφάλαιο της ΕΚΤ (βλέπε όρο ECB capital). Οι ενδεχόμενες ζημίες κατανέμονται με βάση την ίδια αρχή αλλά με πιο περίπλοκο τρόπο.

A) Καθορισμός της νομισματικής βάσης

Μέχρι το 2007, με βάση την απόφαση 16/2001 του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, εφαρμόζεται η ημιάμεση (semi-direct) μέθοδος υπολογισμού του νομισματικού εισοδήματος. Η νομισματική βάση διαμορφώνεται με τα εξής στοιχεία του ισολογισμού:

Aα) Ενεργητικό:

- Ένα ελάχιστο ποσό διαθεσίμων σε χρυσό για κάθε ΕθνΚΤ κα' αναλογία της κλειδας κατανομής κάθε ΕθνΚΤ. Ο χρυσός θεωρείται ότι δεν παράγει εισόδημα.
- Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις της νομισματικής πολιτικής. Συγκεκριμένα περιλαμβάνονται οι κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, οι αντίστροφες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, οι διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις, η πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης και οι χορηγήσεις για κάλυψη περιθωρίων.
- Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ.
- Καθαρές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από το υπόλοιπο του δοσοληπτικού λογαριασμού με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2).
- Καθαρές απαιτήσεις που απορρέουν από την κατανομή εντός του Ευρωσυστήματος των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων ευρώ. Από το ποσό των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων ευρώ αφαιρείται ένα ποσοστό 8% που εκδίδεται από την ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου (Capital Share Mechanism, CSM) δηλαδή την αναδιανομή του εισοδήματος στις ΕθνΚΤ και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης που χρησιμεύει για την ομαλοποίηση των επιπτώσεων από την αναδιανομή των τραπεζογραμμάτων στις ΕθνΚΤ και το οποίο μηδενίσθηκε το 2007.

Aβ) Παθητικό:

- Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία.
- Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι ΠΙ της ζώνης του ευρώ στα πλαίσια της νομισματικής πολιτικής και συγκεκριμένα τρεχούμενοι λογαριασμοί, διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων, καταθέσεις προθεσμίας, αντίστροφες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και καταθέσεις για κάλυψη περιθωρίων.
- Υποσχέσεις σχετικές με γραμμάτια που εγγυώνται την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ.
- Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος σχετικές με το δοσοληπτικό λογαριασμό TARGET2.
- Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος σχετικές με την έκδοση τραπεζογραμμάτων για λογαριασμό της ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης.

B) Προσδιορισμός του νομισματικού εισοδήματος

Το νομισματικό εισόδημα προσδιορίζεται από:

Βα) τις αποδόσεις των στοιχείων της νομισματικής βάσης του Ενεργητικού.

- Ο χρυσός και οι απαιτήσεις σε χρυσό θεωρούνται ότι έχουν μηδενική απόδοση. Εν τούτοις, το ποσό τους υπολογίζεται από την ΕΚΤ στην απόδοση της διαφοράς μεταξύ της νομισματικής βάσης Ενεργητικού και Παθητικού.

- Για τον υπολογισμό της απόδοσης των χορηγήσεων σε αντισυμβαλλόμενους του χρηματοπιστωτικού τομέα της ζώνης του ευρώ για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, χρησιμοποιείται το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης.

- Για την απόδοση των απαιτήσεων εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από τη μεταφορά συναλλαγματικών διαθεσίμων, εφαρμόζεται το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης στο 85% των απαιτήσεων εξαιρουμένων των απαιτήσεων σε χρυσό. Με το ίδιο επιτόκιο υπολογίζονται επίσης και οι αποδόσεις ενδοσυστημικών απαιτήσεων από τη λειτουργία του TARGET2 καθώς και από την έκδοση τραπεζογραμμάτων για λογαριασμό της ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης.

Ββ) την τεκμαρτή απόδοση του εισοδήματος που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της νομισματικής βάσης του Παθητικού και της νομισματικής βάσης του Ενεργητικού (the gap) αφαιρουμένων των τόκων που έχουν καταβληθεί για τις υποχρεώσεις των λογαριασμών της νομισματικής βάσης του Παθητικού.

- Η ανωτέρω τεκμαρτή απόδοση της διαφοράς (the gap) υπολογίζεται με την εφαρμογή επί της αξίας της διαφοράς του μέσου επιτοκίου απόδοσης του συνόλου των ταυτοποιήσιμων στοιχείων του Ενεργητικού των ΕθνΚΤ.

- Για τον υπολογισμό του μέσου επιτοκίου απόδοσης, το συνολικό εισόδημα των ΕθνΚΤ από τα ανωτέρω ταυτοποιήσιμα στοιχεία διαιρείται με το μέσο ποσό των συνολικών ταυτοποιήσιμων στοιχείων του Ευρωσυστήματος. Από το εισόδημα αυτό έχει προηγούμενα αφαιρεθεί αυτό που προκύπτει από καθαρές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από τη λειτουργία του TARGET2 καθώς και από την έκδοση τραπεζογραμμάτων για λογαριασμό της ΕΚΤ, το Μηχανισμό Κεφαλαιακού Μεριδίου και το αντισταθμιστικό ποσό εξομάλυνσης που μηδενίσθηκε το 2007.

Monetary policy strategy = η στρατηγική της νομισματικής πολιτικής. Οι βασικές στρατηγικές είναι οι εξής:

► **monetary targeting** = στόχος η νομισματική βάση. Η κεντρική τράπεζα αλλάζει τα επιτόκια σε μια προσπάθεια να επιταχύνει ή να επιβραδύνει την αύξηση της κυκλοφορίας του χρήματος. Για το σκοπό αυτό καθορίζει εκ των προτέρων και συνήθως για το επόμενο έτος ένα νομισματικό στόχο πχ ότι η αύξηση του M3 ή άλλου νομισματικού μεγέθους δεν θα υπερβεί το 4,5%. Στη στρατηγική αυτή αναπτύσσεται μεσοπρόθεσμα μία σταθερή σχέση μεταξύ του χρήματος και του επιπέδου των τιμών ενώ το νομισματικό απόθεμα πρέπει να ελέγχεται με τη νομισματική πολιτική σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα

► **direct inflation targeting** = άμεσος στόχος ο πληθωρισμός. Η κεντρική τράπεζα θέτει για το επόμενο έτος ένα ανώτατο ποσοστό αύξησης του πληθωρισμού πχ 2% και διαμορφώνει τη νομισματική της πολιτική με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτύχει το στόχο αυτό. Η στρατηγική αυτή λειτουργεί μάλλον μηχανιστικά διότι η κεντρική τράπεζα εάν εκτιμήσει ότι ο πληθωρισμός θα υπερβεί το στόχο, αμέσως θα αυξήσει τα επιτόκια και θα προσπαθήσει να περιορίσει τη νομισματική βάση

► **exchange rate targeting** = στόχος η συναλλαγματική ισοτιμία. Οι αρχές που χειρίζονται τη συναλλαγματική πολιτική διαμορφώνουν με τις παρεμβάσεις τους την ισοτιμία του εθνικού νομίσματος έναντι ενός άλλου ισχυρού νομίσματος ή σε σχέση με ένα καλάθι νομισμάτων

προκειμένου να επηρεάσουν το γενικό επίπεδο των τιμών και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Η στρατηγική της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1) the primary objective is to maintain the price stability = πρωταρχικός στόχος είναι η σταθερότητα των τιμών η οποία ορίζεται σαν η συγκράτηση του πληθωρισμού μεσοπρόθεσμα (over the medium term) κάτω αλλά πλησίον του 2%. Με τον τρόπο αυτό ο αποπληθωρισμός καθίσταται ασυμβίβαστος με τη σταθερότητα των τιμών

2) a broadly base assessment of economic and monetary developments = μία ευρύτατη αξιολόγηση των οικονομικών και νομισματικών εξελίξεων η οποία περιλαμβάνει ένα αναλυτικό πλαίσιο που βασίζεται σε δύο κίονες (pillars):

2α) an in depth analysis of economic and financial developments = μία σε βάθος ανάλυση των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών εξελίξεων και ιδιαίτερα του πληθωρισμού, του ΑΕΠ, του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, των δημοσιονομικών πολιτικών και κύρια των ελλειμμάτων και του χρέους, της βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, του τραπεζικού και χρηματοοικονομικού συστήματος, των αγορών εργασίας και προϊόντων, των επιτοκίων και των αγορών χρήματος και κεφαλαίων. Με βάση την παραπάνω ανάλυση, το Δ.Σ της ΕΚΤ αξιολογεί συνολικά τους κινδύνους για τη σταθερότητα των τιμών και λαμβάνει τις αποφάσεις του

2β) an analysis of monetary developments and a prominent role for a reference rate of the broad monetary aggregate M3 = μία ανάλυση των νομισματικών εξελίξεων και μία τιμή αναφοράς για το ευρύτερο νομισματικό μέγεθος M3 που είχε οριστεί για το 1999 σε μία αύξηση που δεν θα υπερβαίνει το 4,5%. Για το 2000, 2001, 2002 και 2003 και εξής ο στόχος παρέμεινε ο ίδιος. Δεν υπάρχει, όμως, άμεσος δεσμός μεταξύ των βραχυπρόθεσμων νομισματικών εξελίξεων και των αποφάσεων της νομισματικής πολιτικής. Συνεπώς, η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ δεν αντιδρά μηχανιστικά στις παρεκκλίσεις του M3 από το στόχο. Το Μάιο του 2003 το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε όπως στο μέλλον δεν θα επανεξετάζει κάθε χρόνο το νομισματικό στόχο. Με τον τρόπο αυτό υποβάθμισε τη σπουδαιότητα αυτού του στόχου τον οποίο εξάλλου ποτέ δεν είχε επιτύχει τα τελευταία χρόνια.

Monetisation = νομισματοποίηση. Είναι η μετατροπή από την κεντρική τράπεζα και τα πιστωτικά ιδρύματα περιουσιακών στοιχείων σε ρευστό χρήμα. Περιλαμβάνεται η αγορά χρεογράφων και γενικά απαιτήσεων ή η παραχώρηση δανείων έναντι προσφοράς νέου χρήματος.

Money laundering = ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Με τον όρο αυτό νοούνται όλες εκείνες οι δραστηριότητες και διαδικασίες, πράξεις και παραλείψεις με τις οποίες μεταβάλλεται η ταυτότητα του παράνομα αποκτώμενου χρήματος ώστε αυτό να φαίνεται ότι αποκτήθηκε από νόμιμη πηγή. Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος γίνεται κύρια με συναλλαγές σε μετρητά, χρήση τραπεζικών λογαριασμών και θυρίδων, διενέργεια επενδυτικών συναλλαγών και ιδιαίτερα μέσω του χρηματιστηρίου, διακίνηση ποσών μέσω των φορολογικών παραδείσεων και των εξωχώριων χρηματοπιστωτικών κέντρων, χορήγηση δανείων και μύηση μελών της διοίκησης και τραπεζικών στελεχών.

☐ Ο κύριος φορέας δημιουργίας κανόνων διεθνούς δικαίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (βλέπε όρο **FATF (Financial Action Task Force)**). Η FATF εξέδωσε 40 συστάσεις για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και 9 ειδικές συστάσεις για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

☐ Η **Οδηγία 91/308/10-6-1991** για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ενσωμάτωσε τις αρχικές 40 Συστάσεις της FATF ένα χρόνο μετά την έκδοσή τους. Περιλαμβάνει στις απαγορευμένες συναλλαγές τις ακόλουθες εκ προθέσεως τελούμενες πράξεις:

♦ η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή

την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του

♦ η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση ή διακίνηση περιουσίας ή τον τόπο στον οποίο αυτή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων

♦ η απόκτηση, η κατοχή ή η χρήση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα

♦ η συμμετοχή σε μια από τις ανωτέρω παράνομες πράξεις, η σύσταση οργάνωσης για τη διάπραξή της, η απόπειρα διάπραξης, η υποβοήθηση, η υποκίνηση, η παροχή συμβουλών σε τρίτο για τη διάπραξή της ή η διευκόλυνση της τέλεσης της πράξης

♦ νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι παράνομες πράξεις τελούνται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε ή τρίτης χώρας. Κυριότερες περιπτώσεις αποτελούν η νομιμοποίηση εσόδων από την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και από τη δράση του οργανωμένου εγκλήματος. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε μεριμνούν ώστε τα Π.Ι. ή οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί να απαιτούν από τους πελάτες τους την απόδειξη της ταυτότητάς τους ιδίως κατά το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού ή παροχής υπηρεσιών φύλαξης περιουσιακών στοιχείων. Η υποχρέωση απόδειξης της ταυτότητας ισχύει και για κάθε συναλλαγή με πελάτες ίση ή πάνω από 15.000 ευρώ. Τα Π.Ι και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί οφείλουν να ελέγχουν την ταυτοποίηση του πελάτη ακόμα και αν το ύψος της συναλλαγής είναι μικρότερο εάν υπάρχει υπόνοια ότι πρόκειται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

☐ Η Οδηγία 91/308/10-6-91 τροποποιήθηκε με την **Οδηγία 2001/97/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που ενσωμάτωσε τις αναθεωρημένες 40 Συστάσεις της FATF του 1991. Με την Οδηγία αυτή περιελήφθηκαν στις υποχρεώσεις καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, και φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων όπως ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, φοροτεχνικοί, κτηματομεσίτες, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, καζίνα, έμποροι αγαθών υψηλής αξίας όπως π.χ έμποροι ειδών τέχνης, διευρύνθηκε ο όρος του πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με την κωδικοποιημένη Οδηγία 2000/12/ΕΚ και η έκταση του φάσματος των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην έννοια του χρηματοπιστωτικού οργανισμού και συγκεκριμενοποιήθηκε ο ορισμός της παράνομης δραστηριότητας. Με την **Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ** τα κράτη μέλη υποχρεώθηκαν να μη διατηρούν επιφυλάξεις για μέτρα δήμευσης και σχετικά αδικήματα ενώ καθιερώθηκαν κυρώσεις και πλαίσιο αμοιβαίας συνδρομής.

☐ Στην **ελληνική νομοθεσία** η Οδηγία ενσωματώθηκε με το **Νόμο 2331/1995** ο οποίος κατήργησε τα άρθρα 5 και 6 του τρίτου κεφαλαίου του Νόμου 2145/1993 για την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Ο ανωτέρω Νόμος 2331/24-8-1995 για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις είναι ο βασικός νόμος που ισχύει σήμερα. Τα κυριότερα σημεία του νόμου είναι τα εξής:

♦ σαν εγκληματική δραστηριότητα αναφέρεται, μεταξύ άλλων, η διάδοση των ναρκωτικών, η παράνομη διακίνηση όπλων και πυρομαχικών, η ληστεία, η εκβίαση, η κλοπή και η υπεξαίρεση μεγάλης αξίας, η απάτη ιδιαίτερα αν είναι μεγάλη ή το αδίκημα διαπράττεται κατ' επάγγελμα ή συνήθεια ή αν ο δράστης είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος, η παράνομη εμπορία αρχαιοτήτων και η λαθρεμπορία.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με το Ν. 2331/1995, η εγκληματική δραστηριότητα που οδηγεί σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος μπορεί να προέρχεται από:

- διάδοση ναρκωτικών
- παράνομες αγοραπωλησίες όπλων και πυρομαχικών
- ληστεία
- κλοπή, κλοπή φορτίου πλοίου και υπεξαίρεση όταν οι τρεις αυτές εγκληματικές συμπεριφορές είχαν σαν αποτέλεσμα την απόκτηση ποσών ιδιαίτερα μεγάλης αξίας
- λαθρεμπορία
- εκβίαση και απάτη μεγάλης αξίας
- αρπαγή
- παράνομη εμπορία αρχαιοτήτων

- παράνομες αφαιρέσεις και μεταμοσχεύσεις ανθρωπίνων ιστών και οργάνων
- προαγωγή σε πορνεία
- παράνομα τυχερά και μη τυχερά παίγνια
- καταχραστές του δημοσίου (Ν. 1608/1950).

◆ η νομιμοποίηση εσόδων από την ανωτέρω εγκληματική δραστηριότητα αφορά περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα καθώς και νομικά έγγραφα που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων.

◆ η νομιμοποίηση μπορεί να γίνει και αφορά πιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, του Τ.Π.Δ. της ΕΤΒΑ και της Τράπεζας της Ελλάδος και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς περιλαμβανομένων των εταιριών επενδύσεων χαρτοφυλακίου, διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, μέλη του Χρηματιστηρίου, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, επιχειρήσεις καταναλωτικής πίστης, ασφαλιστικές εταιρίες και υποκαταστήματα χρηματοπιστωτικών οργανισμών που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή.

◆ σημειώνεται η υποχρέωση των εποπτευομένων για την αναφορά των ύποπτων περιπτώσεων στην Επιτροπή του άρθρου 7 του Ν. 2331/1995.

◆ αρμόδια αρχή για την **εποπτεία** και εφαρμογή της νομοθεσίας είναι:

■ η Τράπεζα της Ελλάδος για τα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τις εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων και τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος

■ το Υπουργείο Ανάπτυξης για τις ασφαλιστικές εταιρίες

■ η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για τους λοιπούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

◆ **Ποινές:** με **ποινή καθείρξεως** μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος από κερδοσκοπία ή με σκοπό να συγκαλύψει την αληθή προέλευση ή να παράσχει συνδρομή σε πρόσωπο που ενέχεται σε εγκληματική δραστηριότητα αγοράζει, αποκρύπτει, λαμβάνει ως εμπράγματη ασφάλεια, δέχεται στην κατοχή του, καθίσταται οπωσδήποτε δικαιούχος, μετατρέπεται, μεταβιβάζει οποιαδήποτε περιουσία που προέρχεται από την προαναφερομένη δραστηριότητα. Αν ο δράστης ασκεί τέτοιου είδους πράξεις κατ' επάγγελμα ή είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος ή υπότροπος τιμωρείται με ποινή καθείρξεως τουλάχιστον δέκα ετών. Όποιος εξεταζόμενος από δικαστικές ή άλλες αρμόδιες αρχές σαν μάρτυρας με πρόθεση αποκρύπτει ή συγκαλύπτει την αλήθεια τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξη μηνών. Όποιος ιδρύει ή αποκτά επιχείρηση ή συνιστά οργάνωση με σκοπό τη διάπραξη των ανωτέρω εγκλημάτων τιμωρείται με ποινή φυλάκισεως τουλάχιστον δύο ετών.

◆ **κατάσχεση και δήμευση:** περιουσία που προέρχεται από νομιμοποίηση εσόδων από τις παραπάνω εγκληματικές πράξεις κατάσχετεί και εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση απόδοσής της στον ιδιοκτήτη δημεύεται υποχρεωτικά. Αν η περιουσία αυτή δεν υπάρχει πλέον ή δεν έχει βρεθεί επιβάλλεται χρηματική ποινή ίση με την κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης αξία της περιουσίας την οποία προσδιορίζει το δικαστήριο.

◆ **Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί υποχρεούνται:**

α) να απαιτούν την απόδειξη της ταυτότητας των συναλλασσομένων στις περιπτώσεις ανοίγματος λογαριασμού καταθέσεων, μίσθωσης θυρίδας θησαυροφυλακίου, σύμβασης ενυπόθηκου δανείου και σύμβασης παροχής υπηρεσιών φύλαξης περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, απόδειξη της ταυτότητας απαιτείται κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε συναλλαγής το ποσό της οποίας υπερβαίνει το ισότιμο των 15.000 ευρώ είτε γίνεται με μία πράξη είτε με περισσότερες που γίνονται την ίδια ημέρα ή ανάγονται στην ίδια έννομη σχέση. Η απόδειξη γίνεται με την επίδειξη του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου ή άλλου δημοσίου εγγράφου. Δεν υπάρχει υποχρέωση εξακρίβωσης της ταυτότητας όταν ο συναλλασσόμενος είναι άλλο πιστωτικό ίδρυμα, χρηματοπιστωτικός οργανισμός, ΝΠΔΔ ή οργανισμός που ανήκει κατά 51% τουλάχιστον στο δημόσιο.

β) να ζητούν από τον συμβαλλόμενο ή συναλλασσόμενο, εφόσον αυτός ενεργεί για λογαριασμό τρίτου εκτός από την απόδειξη της δικής του ταυτότητας, να αποδείξει και τα στοιχεία του τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί.

γ) να λαμβάνουν τα ευλόγως απαιτούμενα μέτρα ακόμα και στην περίπτωση που οι ανωτέρω δεν έχουν προβεί σε δήλωση ότι ενεργούν για λογαριασμό τρίτου όταν υπάρχει βάσιμη αμφιβολία ότι δεν ενεργούν για ίδιο λογαριασμό.

δ) να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγή που από την φύση της μπορεί να συνδεθεί με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

ε) να τηρούν για πέντε τουλάχιστον χρόνια τα στοιχεία των ανωτέρω συναλλαγών.

ζ) να θεσπίζουν διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας προς αποτροπή των συναλλαγών που σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και να εφαρμόζουν το νόμο και στα υποκαταστήματά τους στο εξωτερικό. Να παρέχουν στις δικαστικές ή τις εποπτικές αρχές όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες.

η) να μη πραγματοποιούν συναλλαγές για τις οποίες γνωρίζουν ή βάσιμα υποπτεύονται ότι συνδέονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

Κυρώσεις: Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης υποχρεώσεων που αφορούν πιστοποίηση ταυτότητας μπορεί να επιβληθεί, μετά από πρόταση της ΤτΕ, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας-Οικονομικών και Ανάπτυξης πρόστιμο 1.467 έως 146.735 ευρώ. Σε περίπτωση που παραβαίνουν δολίως την υποχρέωση εχεμύθειας σε περίπτωση διεξαγωγής έρευνας επιβάλλεται ποινή φυλάκισης μέχρι δύο ετών και χρηματική ποινή.

♦ Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εντός του μηνός Ιανουαρίου κάθε έτους υποβάλουν στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) τα στοιχεία του διευθυντικού στελέχους που είναι υπεύθυνο για το συντονισμό της εφαρμογής του νόμου και αντίγραφο των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας που έχουν εγγράφως θεσπίσει.

♦ Η ΤτΕ έχει δώσει συγκεκριμένες οδηγίες προς όλα τα ΠΙ, τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος και τις εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων για τις συναλλαγές που πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή (εγκ. 566/23-10-97 και λεπτομερέστερη 132/14-4-99) ενώ με την ΠΔΤΕ 2483/20-12-2001 τα όρια σε δραχμές αναπροσαρμόστηκαν και εκφράστηκαν σε ευρώ:

► **Συναλλαγές σε μετρητά:**

A1) συναλλαγές σε μετρητά άνω των 60.000 ευρώ ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα

A2) συναλλαγές σε μετρητά άνω των 15.000 ευρώ εφόσον το μεγαλύτερο μέρος του ποσού είναι σε χαρτονομίσματα μικρής αξίας

A3) αγορές ή πωλήσεις ξένων τραπεζογραμματίων ή ταξιδιωτικών επιταγών άνω του ισοτίμου των 30.000 ευρώ

A4) καταθέσεις σε μετρητά άνω των 15.000 ευρώ ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα σε λογαριασμούς εταιριών του ΑΝ 89/67 ή εταιριών που είναι εγκατεστημένες σε εξωχώρια χρηματοπιστωτικά κέντρα (offshore financial centres).

► **Μεταφορές κεφαλαίων:**

B1) εφόσον ο εντολέας ή ο δικαιούχος δεν έχει λογαριασμό καταθέσεων στο ΠΙ, εμβάσματα προς και από το εξωτερικό άνω των 60.000 ευρώ, ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα, που δεν αφορούν πληρωμή για εισαγωγές/εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών

B2) όλα τα εμβάσματα άνω των 30.000 ευρώ, ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα, που δεν αφορούν πληρωμή για εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, από χώρες που δεν ανήκουν στο F.A.T.F. όταν δεν υπάρχουν πλήρη στοιχεία του εντολέα, ανεξάρτητα από το εάν ο δικαιούχος έχει λογαριασμό καταθέσεων στο ΠΙ ή όχι.

► **Χρηματοδοτήσεις:**

G1) αιτήσεις για χρηματοδότηση εξασφαλισμένη με καταθέσεις

G2) αιτήσεις για χρηματοδότηση με εγγύηση ΠΙ χώρας που δεν ανήκει στο F.A.T.F.

Σημειώνεται ότι όλα τα ΠΙ και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί υποχρεούνται να εξετάζουν όχι μόνο τις ανωτέρω συναλλαγές με ιδιαίτερη προσοχή αλλά και όλες τις ασυνήθεις και ύποπτες συναλλαγές που δεν περιλαμβάνονται στις τρεις κατηγορίες που αναφέρθηκαν.

☒ **Με την καταργηθείσα ήδη Εγκύκλιο Διοίκησης Νο 16/2-8-2004 της Τράπεζας της Ελλάδος** είχαν κωδικοποιηθεί οι διατάξεις που αφορούσαν την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Σε σχέση με τα αναφερόμενα ανωτέρω η Εγκύκλιος αυτή:

α) περιόριζε τις μη συνεργάσιμες χώρες και συνιστούσε ιδιαίτερη προσοχή στις συναλλαγές που υπερέβαιναν τα 30.000 ευρώ με φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προέρχονταν από τα Νησιά Κουκ, την Ινδονησία, τη Νιγηρία και τις Φιλιππίνες ενώ δεν έθετε όριο ποσού και επόμενα θα ελέγχονταν όλες οι συναλλαγές των προερχόμενων από το Μιανμάρ και το Ναούρου

β) συνιστούσε την ιδιαίτερη προσοχή των εποπτευόμενων ιδρυμάτων για επαρκή συστήματα εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας και τον ορισμό διευθυντικού στελέχους αρμόδιου για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

γ) επισήμανε την Έβδομη Ειδική Σύσταση της FATF για την Ηλεκτρονική Μεταφορά Κεφαλαίων Πελατών και έδωσε μεταξύ άλλων τις ακόλουθες οδηγίες: 1) σε περίπτωση που τα προς μεταφορά κεφάλαια προέρχονταν από λογαριασμό καταθέσεων που τηρείται στο Π.Ι θα πρέπει, με συναίνεση του πελάτη, να αναγράφεται και ο αριθμός του λογαριασμού εκτός εάν το εξερχόμενο μήνυμα αποστέλλεται εντός Ελλάδος μέσω του Διατραπεζικού Ηλεκτρονικού Συστήματος Κίνησης Κεφαλαίων DIASTRANSFER. Αν ο πελάτης δεν συναινεί, το Π.Ι πρέπει να εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή τη συναλλαγή αυτή 2) σε περίπτωση εισερχόμενου μηνύματος και εφόσον δεν αναγράφονταν επ' αυτού το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση του εντολέα και ο αριθμός του τραπεζικού λογαριασμού, θα εξετάζεται με ιδιαίτερη προσοχή η συναλλαγή αυτή. Ειδικότερα εάν από το εισερχόμενο μήνυμα λείπει μόνο ο αριθμός λογαριασμού, η απαίτηση ελέγχου περιοριζόταν σε μεταφορές ποσών αξίας άνω των 12.500 ευρώ.

♦ Σχετικές με το θέμα είναι και **οι κυρώσεις από την ελληνική Βουλή των παρακάτω διεθνών συμβάσεων:**

- με το Νόμο 1990 του 1991 κυρώθηκε η Σύμβαση της Βιέννης του 1988 για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών
- με το Νόμο 2655 του 1998 κυρώθηκε η Σύμβαση του Στρασβούργου του 1990 για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες
- με το Νόμο 3034 του 1998 κυρώθηκε η διεθνής σύμβαση του ΟΗΕ του 1999 για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

☐ **Ο Νόμος 3424/13.12.2005 για την τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του Νόμου 2331/1995**

Την 13 Δεκεμβρίου 2005 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 305Α) ο Νόμος 3424/2005 για την τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του Νόμου 2331/1995 και την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Με το Νόμο αυτό, προσαρμόζεται η ελληνική νομοθεσία στην Κοινοτική Οδηγία 2001/97/ΕΚ, υιοθετούνται ορισμένες ειδικές συστάσεις της FATF και αναβαθμίζεται το νομοθετικό, διοικητικό και λειτουργικό πλαίσιο για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Κυριότερα σημεία του Νόμου αποτελούν:

- ♦ η περαιτέρω θωράκιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την αντιμετώπιση του money laundering και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- ♦ η επέκταση του πεδίου εφαρμογής σε άλλους τομείς και επαγγέλματα
- ♦ η διεύρυνση της έννοιας των βασικών εγκλημάτων
- ♦ η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής του Άρθρου 7 του Νόμου 2331/1995 και η αναμόρφωση της σύνθεσης αυτής
- ♦ η ορθολογικοποίηση των ποινικών κυρώσεων οι οποίες επεκτείνονται και σε αυτούς που δεν υποβάλλουν από πρόθεση αναφορά ύποπτης συναλλαγής
- ♦ ο ορισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σαν κεντρικής συντονιστικής αρχής
- ♦ η εξειδίκευση των υποχρεώσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των αρμοδίων εποπτικών αρχών με στόχο τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα αυτών στο αντικείμενο του ανωτέρω Νόμου.

☐ **Η Οδηγία 2005/60/ΕΚ / 25.11.2005 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας**

Την 25 Νοεμβρίου 2005 δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων η Οδηγία 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή την 15.12.2005. Η Οδηγία αυτή αντικαθιστά την Οδηγία 91/308/10-6-1991 και τα κράτη μέλη υποχρεούνται να τη μεταφέρουν στην εθνική τους νομοθεσία το αργότερο την 15 Δεκεμβρίου 2007. Οι κύριες μεταβολές που επιφέρει η Οδηγία αυτή είναι οι εξής:

- ◆ τα κράτη μέλη υποχρεώνονται να ποινικοποιήσουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας
- ◆ υπάγονται στους φορείς που είναι υποχρεωμένοι να καταπολεμούν τις ανωτέρω πράξεις και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές καθώς και οι φορείς παροχής υπηρεσιών σε εταιρίες καταπιστευτικής διαχείρισης (trust companies)
- ◆ διευρύνονται οι έννοιες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και της εγκληματικής δραστηριότητας
- ◆ αυστηριοποιείται η ταυτοποίηση της πελατείας των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών
- ◆ εισάγονται διατάξεις για τα μέτρα αυξημένης και απλοποιημένης δέουσας επιμέλειας (Contingency Due Diligence, CDD) που πρέπει να εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- ◆ καθιερώνονται διατάξεις για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και αρμόδιων εθνικών φορέων και για την αποτελεσματικότητα των αναφορών ύποπτων περιπτώσεων
- ◆ καθιερώνονται διατάξεις για την προστασία των εργαζομένων ή προσώπων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, από την έκθεσή τους σε απειλές και επιθέσεις λόγω της αναφοράς υπονοιών τους για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες
- ◆ συστήνεται Επιτροπή για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που θα επικουρεί το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη διαμόρφωση μέτρων εφαρμογής που αφορούν τεχνικά κριτήρια
- ◆ δικαιολογείται η μη εφαρμογή της Οδηγίας σε ορισμένα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες περιστασιακά ή σε πολύ περιορισμένη κλίμακα.

☐ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν την 15.11.2006 τον Κανονισμό 1781/2006 περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών (Regulation on Information on the Payer Accompanying Transfers of Funds).

- Ο Κανονισμός αυτός ισχύει για τις μεταφορές χρηματικών ποσών, σε οποιοδήποτε νόμισμα, που αποστέλλονται ή παραλαμβάνονται από πάροχο υπηρεσιών πληρωμών (payment service provider) εγκατεστημένο στην Ε.Ε.
- Υποχρεώνονται όλες οι εταιρίες μεταφοράς χρηματικών ποσών να αναγράφουν το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και τον αριθμό λογαριασμού του πληρωτή. Η διεύθυνση μπορεί να αντικατασταθεί με την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης του πληρωτή, τον αναγνωριστικό αριθμό πελάτη ή τον εθνικό αριθμό της ταυτότητάς του. Όταν ο πληρωτής δεν έχει αριθμό λογαριασμού, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή χρησιμοποιεί αντί αυτού αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό (unique identifier) που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό του πληρωτή.
- Οι παραλήπτριες τράπεζες οφείλουν να απορρίπτουν την εντολή μεταφοράς όταν λείπουν τα παραπάνω στοιχεία και σε περίπτωση επανειλημμένης παράβασης να διακόπτουν τη συνεργασία τους με την εταιρία μεταφοράς χρηματικών ποσών.
- Εξαιρούνται από την εφαρμογή του Κανονισμού οι μεταφορές ποσών:
 - 1) με πιστωτικές ή χρεωστικές κάρτες με την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος (payee) έχει συμφωνία με τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών η οποία επιτρέπει την πληρωμή για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών και οι μεταφορές των σχετικών χρηματικών ποσών συνοδεύονται από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό του πληρωτή
 - 2) μέσω κινητού τηλεφώνου ή άλλης ψηφιακής τεχνολογίας όταν οι μεταφορές αυτές προπληρώνονται και δεν υπερβαίνουν τα 150 ευρώ
 - 3) όταν ο πληρωτής προβαίνει σε ανάληψη μετρητών από τον δικό του λογαριασμό ή όταν υπάρχει έγκριση χρεωστικής μεταφοράς μεταξύ δύο μερών η οποία επιτρέπει τις μεταξύ τους πληρωμές μέσω λογαριασμών υπό την προϋπόθεση ότι η μεταφορά χρηματικών ποσών συνοδεύεται από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό που καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου
 - 4) όταν χρησιμοποιούν τις ηλεκτρονικά διαβιβαζόμενες επιταγές

5) προς δημόσιες αρχές για την πληρωμή φόρων, προστίμων ή άλλων επιβαρύνσεων στο εσωτερικό κράτους μέλους

5) όταν τόσο ο πληρωτής όσο και ο δικαιούχος της πληρωμής είναι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που ενεργούν για ίδιο λογαριασμό

6) τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν τη μη εφαρμογή του Κανονισμού στις μεταφορές ποσών εντός αυτού του κράτους μέλους σε λογαριασμό δικαιούχου που επιτρέπει την πληρωμή για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών εάν το ποσό της συναλλαγής δεν υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ και είναι δυνατή η ανίχνευση του πληρωτή με αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό.

☒ **Με το Παράρτημα 4 της ΠΔΤΕ 2577/9.3.2006 και την απόφαση 231/4/13.10.2006 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος τροποποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό το καθεστώς που ίσχυε με βάση την εγκύκλιο Διοίκησης της ΤτΕ 16/2.8.2004 η οποία καταργήθηκε. Οι κυριότερες διατάξεις του νέου αυτού νομικού πλαισίου αφορούν:**

1) Την εφαρμογή της σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα και στα υποκαταστήματα ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, τα χρηματοδοτικά ιδρύματα που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας και εποπτεύονται από την ΤτΕ ενώ η ΤτΕ μπορεί να προσαρμόσει την έκταση των υποχρεώσεων με βάση την αρχή της αναλογικότητας ενώ για τα υποκαταστήματα στην αλλοδαπή των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα την Ελλάδα λαμβάνεται πρόνοια ελέγχου σε επίπεδο ομίλων.

2) Τις διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας των πελατών και της επίδειξης της δέουσας επιμέλειας. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η τήρηση μυστικών και ανώνυμων λογαριασμών ή λογαριασμών που δεν εμφανίζονται με το πλήρες όνομα του δικαιούχου. Απαιτείται η αναγνώριση και πιστοποίηση της ταυτότητας των συναλλασσόμενων κατά τη σύναψη κάθε μορφής συμβάσεων και κατά την εκτέλεση κάθε συναλλαγής το ποσό της οποίας ανέρχεται τουλάχιστον σε 15.000 ευρώ είτε διενεργείται με μία πράξη ή με περισσότερες που γίνονται την ίδια ημέρα ή ανάγονται στην ίδια έννομη σχέση. Οι τράπεζες υποχρεούνται να ζητούν από τον πελάτη, φυσικό ή νομικό πρόσωπο εκείνα τα έγγραφα πιστοποίησης που είναι δύσκολο να παραποιηθούν ή να αποκτηθούν με παράνομο τρόπο (δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο ή ταυτότητα υπηρετούντων στις ένοπλες δυνάμεις). Απαραίτητα στοιχεία που καταγράφονται είναι: α) το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο, ο αριθμός του δελτίου ταυτότητας ή του διαβατηρίου, η εκδούσα αρχή και υπόδειγμα υπογραφής πελάτη β) η παρούσα διεύθυνση κατοικίας που προκύπτει εναλλακτικά από πρόσφατο λογαριασμό οργανισμού κοινής ωφέλειας, μισθωτήριο συμβόλαιο που έχει κατατεθεί στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) ή για τους αλλοδαπούς ισχύουσα άδεια διαμονής ή παραμονής γ) ασκούμενο επάγγελμα και παρούσα επαγγελματική διεύθυνση που προκύπτουν εναλλακτικά από βεβαίωση εργοδότη, εκκαθαριστικό σημείωμα ΔΟΥ, αντίγραφο τελευταίας μισθοδοσίας, δήλωση έναρξης επιτηδεύματος, επαγγελματική ταυτότητα ή παραστατικό ασφαλιστικού φορέα δ) αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) που προκύπτει από βεβαίωση ή εκκαθαριστικό σημείωμα φόρου της ΔΟΥ. Προκειμένου για πελάτες που είναι νομικά πρόσωπα, κατατίθενται τα προβλεπόμενα για κάθε κατηγορία νομιμοποιητικά έγγραφα μεταξύ των οποίων είναι ενδεικτικά τα εξής: ΦΕΚ όπου έχει δημοσιευθεί περίληψη του καταστατικού ανώνυμης εταιρίας (ΑΕ) ή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), αντίγραφο του εταιρικού συμφώνου και υποβολή των στοιχείων των νομίμων εκπροσώπων για προσωπικές εταιρίες και υποβολή των προβλεπόμενων νομιμοποιητικών εγγράφων και των στοιχείων ταυτότητας των νομίμων εκπροσώπων για τα λοιπά νομικά πρόσωπα.

3) Στις περιπτώσεις κοινών λογαριασμών (joint accounts) πρέπει να πιστοποιείται η ταυτότητα του κάθε συνδικαιούχου ενώ ιδιαίτερη επιμέλεια πρέπει να επιδεικνύεται στις αιτήσεις φύλαξης δεμάτων και ενσφράγιστων φακέλων και ενοικίασης θυρίδων ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου δεν τηρείται στην οικεία τράπεζα λογαριασμός του πελάτη. Τα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ενημερώνουν τα στοιχεία των πελατών τους καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης και σε περίπτωση που προκύψουν δυσκολίες για την ενημέρωση των στοιχείων να εξετάζουν τη δυνατότητα διακοπής της επιχειρηματικής σχέσης.

4) Την εξειδίκευση των οδηγιών για την εφαρμογή της νέας μεθόδου για την ταξινόμηση των πελατών και των συναλλαγών ανάλογα με τον κίνδυνο (**risk-based approach**). Οι πελάτες διαβαθμίζονται σε τρεις τουλάχιστον κατηγορίες: α) χαμηλού β) κανονικού και γ) υψηλού κινδύνου. Για την κατηγορία υψηλού κινδύνου οι τράπεζες υποχρεούνται να επιδεικνύουν αυξημένη δέουσα επιμέλεια και να επαναξιολογούν τους πελάτες τους τουλάχιστον κάθε

χρόνο. Οι κατ' ελάχιστον κατηγορίες υψηλού κινδύνου αφορούν τους λογαριασμών μη κατοίκων, τους λογαριασμούς πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λογαριασμούς πελατών με ανώνυμες μετοχές, λογαριασμούς υπεράκτιων εταιριών και εταιριών ειδικού σκοπού, λογαριασμούς ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, λογαριασμούς διαχείρισης χαρτοφυλακίου σημαντικών πελατών, συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη, διασυννοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με τρίτες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και συναλλαγές από και προς χώρες που δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF, Financial Action Task Force). Τα εποπτευόμενα ιδρύματα οφείλουν να αναπτύξουν και εφαρμόσουν πολιτική και διαδικασίες αποδοχής νέων πελατών πλήρως εναρμονισμένες με το ισχύον ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο και να λαμβάνουν υπόψη την εικόνα (profile) του πελάτη, τη χώρα καταγωγής, το προβλεπόμενο ύψος και τη φύση των επιχειρηματικών συναλλαγών, την αναμενόμενη πηγή των χρημάτων και να προσδιορίσουν σαφή κριτήρια για τα χαρακτηριστικά των πελατών και των συναλλαγών μη αποδεκτού κινδύνου.

5) Την υποχρέωση των εποπτευόμενων ιδρυμάτων όπως από 31.5.2007 εγκαταστήσουν **επαρκή πληροφοριακά συστήματα** και αποτελεσματικές διαδικασίες για τη διαρκή παρακολούθηση λογαριασμών και συναλλαγών προκειμένου να ανιχνεύονται, να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται συναλλαγές και πελάτες υψηλού κινδύνου.

5) Την Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης των εποπτευόμενων ιδρυμάτων και ειδικότερο το αρμόδιο στέλεχος που είναι αρμόδιο για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που πρέπει να επιδεικνύει τη δέουσα επιμέλεια για κάθε ύποπτη και ασυνήθη συναλλαγή και να αναφέρεται στην Επιτροπή του άρθρου 7 του Ν. 2331/1995, την ανεξάρτητη εθνική αρχή για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και να υποβάλει ετήσια έκθεση στην ΤτΕ.

☒ Νόμος 3691 της 5^{ης} Αυγούστου 2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις».

Με το νόμο αυτό ενισχύθηκε και βελτιώθηκε το νομοθετικό πλαίσιο για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω της ενσωμάτωσης στην ελληνική νομοθεσία των διατάξεων της Οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας» (Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing). Οι κυριότερες διατάξεις του νόμου είναι οι εξής:

■ Νομιμοποίηση εσόδων από τις εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) αποτελούν οι ακόλουθες πράξεις:

α) η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε εμπλέκεται στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του

β) η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση, διακίνηση ή χρήση περιουσίας ή στον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες

γ) η απόκτηση, κατοχή, διαχείριση ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες

δ) η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα

ε) Η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων για τη διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία α΄ έως δ΄ και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα.

■ Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία έλαβαν χώρα στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν διαπράττονταν στην Ελλάδα και θεωρούνται αξιόποινες σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού.

■ **Βασικά αδικήματα (Basic crimes).** Σαν εγκληματικές δραστηριότητες νοούνται η διάπραξη ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αδικήματα που καλούνται εφεξής «βασικά αδικήματα»:

α) εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ) β) τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 187Α ΠΚ) γ) παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 ΠΚ) δ) ενεργητική δωροδοκία (236 ΠΚ) ε) δωροδοκία δικαστή (237 ΠΚ) στ) εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ) ζ) απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ) η) σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ) θ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 20, 21, 22 και 23 του ν. 3459/2006 «Κώδικας Νόμου για τα Ναρκωτικά» ι) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 15 και 17 του ν. 2168/1993 «Όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες κ.λπ. ια) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 53, 54, 55, 61 και 63 του ν. 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» ιβ) τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 3 του ν.δ. 181/1974 «Περί προστασίας εξ ιονιζουσών ακτινοβολιών» ιγ) τα προβλεπόμενα στο άρθρο 87 παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» ιδ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα τρίτο, τέταρτο και έκτο του ν. 2803/2000 «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» ιε) δωροδοκία αλλοδαπού δημόσιου λειτουργού, όπως προβλέπεται στο άρθρο δεύτερο του ν. 2656/1998 «για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές» ιστ) δωροδοκία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως προβλέπεται: α) στα άρθρα 2, 3 και 4 της Σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2802/2000 και β) στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του ν. 2802/2000 ιζ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 29 και 30 του ν. 3340/2005 «Για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς» ιη) κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

■ Σαν **υπόχρεα πρόσωπα** τα οποία υπόκεινται στις υποχρεώσεις του νόμου νοούνται τα εξής φυσικά και νομικά πρόσωπα: **1)** Τα πιστωτικά ιδρύματα (credit institutions) **2)** Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (financial institutions) **3)** Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών **4)** Οι εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου **5)** Οι ορκωτοί ελεγκτές-λογιστές, οι εταιρείες ορκωτών ελεγκτών-λογιστών, οι λογιστές που δεν συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας και οι ιδιώτες ελεγκτές (auditors and external accountants) **6)** Οι φορολογικοί ή φοροτεχνικοί σύμβουλοι και οι εταιρείες φορολογικών ή φοροτεχνικών συμβουλών (tax advisors) **7)** Οι κτηματομεσίτες και οι κτηματομεσιτικές εταιρείες (real estate agents) **8)** Οι επιχειρήσεις καζίνο (casinos) και τα καζίνο επί πλοίων με ελληνική σημαία, καθώς και οι επιχειρήσεις, οργανισμοί και άλλοι φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα που διοργανώνουν ή και διεξάγουν τυχερά παιχνίδια και πρακτορεία που σχετίζονται με τις δραστηριότητες αυτές **9)** Οι οίκοι δημοπρασίας **10)** Οι έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας, όταν η σχετική συναλλαγή γίνεται σε μετρητά και η αξία της ανέρχεται τουλάχιστον σε **15.000 ευρώ**, ανεξάρτητα αν αυτή διενεργείται με μία μόνη πράξη ή με περισσότερες, μεταξύ των οποίων φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση (only to the extent that payments are made in cash in an amount of EUR 15.000 or more, whether the transaction is executed in a single operation or in several operations which appear to be linked). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης ορίζονται τα κριτήρια για τον προσδιορισμό των εμπόρων αγαθών μεγάλης αξίας που υπάγονται στην κατηγορία αυτή **11)** Οι εκπλειστηριαστές **12)** Οι ενεχυροδανειστές **13)** Οι συμβολαιογράφοι και οι δικηγόροι, όταν συμμετέχουν, είτε ενεργώντας εξ ονόματος και για λογαριασμό των πελατών τους στο πλαίσιο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών ή συναλλαγών επί ακινήτων είτε βοηθώντας στο σχεδιασμό ή στην υλοποίηση συναλλαγών για τους πελάτες τους (notaries

and other independent legal professionals, when they participate, whether by acting on behalf of and for their client in any financial or real estate transaction, or by assisting in the planning or execution of transactions for their client) σχετικά με: **i)** την αγορά ή πώληση ακινήτων ή επιχειρήσεων **ii)** τη διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων των πελατών τους **iii)** το άνοιγμα ή τη διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών, λογαριασμών ταμειευτηρίου ή λογαριασμών τίτλων **iv)** την οργάνωση των αναγκαίων εισφορών για τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών **v)** τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών, εμπιστευμάτων (**trusts**) ή ανάλογων νομικών σχημάτων. Η παροχή νομικών συμβουλών εξακολουθεί να υπόκειται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου, εκτός εάν ο ίδιος ο δικηγόρος ή ο συμβολαιογράφος συμμετέχει σε δραστηριότητες νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή εάν οι νομικές συμβουλές του παρέχονται με σκοπό τη διάπραξη αυτών των αδικημάτων ή εν γνώσει του γεγονότος ότι ο πελάτης του ζητεί νομικές συμβουλές προκειμένου να διαπράξει τα ως άνω αδικήματα **14)** Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες σε εταιρείες και εμπιστεύματα (**trusts**), εξαιρουμένων των προσώπων που αναφέρονται στους αριθμούς 6 και 13, τα οποία παρέχουν κατά επιχειρηματική δραστηριότητα οποιαδήποτε από τις ακόλουθες υπηρεσίες σε τρίτα μέρη: α) συστήνουν εταιρείες ή άλλα νομικά πρόσωπα β) ασκούν ή μεριμνούν ώστε άλλο πρόσωπο να ασκήσει καθήκοντα διευθυντή ή διαχειριστή εταιρείας ή εταίρου εταιρείας ή παρόμοιας θέσης, σε άλλα νομικά πρόσωπα ή σχήματα γ) παρέχουν καταστατική έδρα, επιχειρηματική διεύθυνση, ταχυδρομική ή διοικητική διεύθυνση και οποιοσδήποτε άλλες σχετικές υπηρεσίες για εταιρεία ή κάθε άλλο νομικό πρόσωπο ή σχήμα ενεργούν ή μεριμνούν ώστε να λειτουργούν άλλα πρόσωπα σαν εμπιστευματοδόχοι ρητού εμπιστεύματος (**express trust**) ή ανάλογου νομικού σχήματος δ) ενεργούν ως πληρεξούσιοι μετόχων εταιρείας, εφόσον η εταιρεία αυτή δεν είναι εισηγμένη και δεν υπόκειται σε απαιτήσεις γνωστοποίησης και πληροφόρησης κατά την κοινοτική νομοθεσία ή σύμφωνα με ανάλογα διεθνή πρότυπα ή μεριμνούν ώστε άλλο πρόσωπο να ενεργεί με ίδιο τρόπο. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις σύστασης, χορήγησης άδειας λειτουργίας, εγγραφής σε ειδικό μητρώο και άσκησης των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο παρόν στοιχείο από φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

■ Σαν **αρμόδιες αρχές** νοούνται οι δημόσιες αρχές οι οποίες εποπτεύουν, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, τα υπόχρεα πρόσωπα και είναι:

- η **Τράπεζα της Ελλάδος** για: τα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων, τις εταιρείες παροχής πιστώσεων, τις επιχειρήσεις της περίπτωσης ιστ' της παρ. 3 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, τις ταχυδρομικές εταιρείες, στην έκταση που ασκούν τη δραστηριότητα της διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων. Η Τράπεζα της Ελλάδος, στα πλαίσια της εποπτείας της επί των εταιρειών αυτών, συνεργάζεται με το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών και με την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων

- η **Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς** για τις ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, τις ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, τις ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων σε ακίνητη περιουσία, τις ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, τις ανώνυμες εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, τις ανώνυμες εταιρείες επενδυτικής διαμεσολάβησης

- η **Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης** για τις ασφαλιστικές εταιρείες και τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές

- η **Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων** για τους ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές και τις εταιρείες ορκωτών ελεγκτών - λογιστών

- το **Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών** (Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων) για τις εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, τις εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου, τους φορολογικούς ή φοροτεχνικούς συμβούλους και τις εταιρείες παροχής φορολογικών ή φοροτεχνικών συμβουλών, τους λογιστές που δεν συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας και τους ιδιώτες ελεγκτές, τους κτηματομεσίτες και τις κτηματομεσιτικές εταιρείες, τους οίκους δημοπρασίας, τους εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας, τους εκπλειστηριαστές, τους ενεχυροδανειστές η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών του ν. 3229/2004 , για τις επιχειρήσεις καζίνο, τα καζίνο επί πλοίων με ελληνική σημαία, τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τους άλλους φορείς που διοργανώνουν ή και διεξάγουν τυχερά παιχνίδια, τα πρακτορεία

- το **Υπουργείο Δικαιοσύνης** για τους συμβολαιογράφους και τους δικηγόρους
- το **Υπουργείο Ανάπτυξης** για τα πρόσωπα της περίπτωσης ιδ' της παρ. 1 του άρθρου 5
- για τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα χρηματοπιστωτικών οργανισμών, οι οποίοι έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή, αρμόδια αρχή είναι η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή των ελληνικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών οι οποίοι ασκούν αντίστοιχες δραστηριότητες με τους αλλοδαπούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εγκαθιστούν υποκαταστήματα στην Ελλάδα.

■ **Οι ανωτέρω αρμόδιες αρχές έχουν τις εξής αρμοδιότητες:**

α) εποπτεύουν τα υπόχρεα πρόσωπα για τα οποία είναι αρμόδιες ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο νόμος και εκδίδουν τις σχετικές ατομικές και κανονιστικές διοικητικές πράξεις **β)** καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των επί μέρους υποχρεώσεων των εποπτευόμενων προσώπων **γ)** καθοδηγούν με κατάλληλες οδηγίες και εγκυκλίους τα υπόχρεα πρόσωπα, συλλογικά ή ατομικά, ως προς την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων, τον καθορισμό πρακτικών συμπεριφοράς έναντι των πελατών, την επιλογή των κατάλληλων πληροφοριακών συστημάτων και την υιοθέτηση εσωτερικών διαδικασιών για τον εντοπισμό ύποπτων ή ασυνήθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων **δ)** καθορίζουν με κανονιστικές αποφάσεις τους τα έγγραφα και τα στοιχεία που απαιτούνται για τη διενέργεια από τα υπόχρεα πρόσωπα της πιστοποίησης και επαλήθευσης κατά την εφαρμογή μέτρων συνήθους, απλουστευμένης ή αυξημένης δέουσας επιμέλειας, καθώς και κατά την εφαρμογή ανάλογων μέτρων στις περιπτώσεις που τα πρόσωπα αυτά βασίζονται σε τρίτα μέρη **ε)** ενημερώνουν τα υπόχρεα πρόσωπα για πληροφορίες και καταστάσεις που αφορούν τη συμμόρφωση ή μη χωρών προς την κοινοτική νομοθεσία και τις Συστάσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης FATF (Financial Action Task Force) **στ)** καταρτίζουν και διανέμουν στα υπόχρεα πρόσωπα καταστάσεις και πληροφορίες για υποθέσεις στις οποίες χρησιμοποιήθηκαν νέες μέθοδοι και πρακτικές που εντοπίζονται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Για το σκοπό αυτόν συνεργάζονται με άλλες αρμόδιες αρχές, με την Κεντρική Συντονιστική Αρχή, με την Επιτροπή του άρθρου 7 και ενδεχομένως με αλλοδαπές αντίστοιχες αρχές, παρακολουθούν τις εργασίες διεθνών φορέων για την τυπολογία και επικαιροποιούν τις καταστάσεις τυπολογίας **ζ)** λαμβάνουν μέτρα για τη συνεχή ενημέρωση και εκπαίδευση των υπαλλήλων τους, ιδιαίτερα των ελεγκτών καθώς και των υπόχρεων προσώπων και των υπαλλήλων αυτών με εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια, συναντήσεις και με άλλους τρόπους **η)** διενεργούν τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, περιλαμβανομένων των επιτοπίων (on site controls), στα κεντρικά γραφεία και τις εγκαταστάσεις των υπόχρεων προσώπων, αλλά και σε υποκαταστήματα και θυγατρικές που εδρεύουν ή λειτουργούν στην Ελλάδα ή το εξωτερικό για τον έλεγχο της επάρκειας των μέτρων και διαδικασιών που έχουν υιοθετήσει τα υπόχρεα πρόσωπα εφόσον επιτρέπεται από τη νομοθεσία της χώρας υποδοχής **θ)** απαιτούν από τα υπόχρεα πρόσωπα κάθε στοιχείο ή δεδομένο οποιασδήποτε φύσης ή μορφής που είναι απαραίτητο για την εκπλήρωση των εποπτικών και ελεγκτικών τους καθηκόντων **ι)** λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση από τα υπόχρεα πρόσωπα της ορθής διαχείρισης και τήρησης των στοιχείων και πληροφοριών που σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με συναλλαγές ή με δραστηριότητες που ενδέχεται να συνδέονται με τα συναφή αδικήματα καθώς και για την τήρηση της εμπιστευτικότητας **ια)** επιβάλλουν πειθαρχικές και διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον νόμο κατά των υπόχρεων νομικών ή φυσικών προσώπων και των υπαλλήλων τους **ιβ)** κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

■ Με αποφάσεις των αρμοδίων αρχών δύναται να διαφοροποιούνται οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στον παρόντα νόμο για τα υπόχρεα πρόσωπα, αφού ληφθεί ιδίως υπόψη η οικονομική επιφάνεια αυτών, η φύση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων, ο βαθμός κινδύνου που ενέχουν αυτές οι δραστηριότητες και συναλλαγές ως προς την απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3, το νομικό πλαίσιο που διέπει τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους και η τυχόν αντικειμενική αδυναμία εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων από ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων προσώπων. Η Τράπεζα της Ελλάδος εκτιμώντας τους κινδύνους που προέρχονται από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που δύναται να ενέχουν ορισμένες εργασίες της καθορίζει με ειδική απόφασή της κατάλληλα μέτρα.

■ Με αποφάσεις των αρμοδίων αρχών δύναται να καθορίζονται πρόσθετες ή αυστηρότερες υποχρεώσεις πέραν των προβλεπόμενων στον παρόντα νόμο, προκειμένου να αντιμετωπίζονται κίνδυνοι απόπειρας ή διάπραξης αδικημάτων.

■ Η Τράπεζα της Ελλάδος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων και η Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, συγκροτούν αντίστοιχες ειδικές υπηρεσιακές μονάδες οι οποίες στελεχώνονται επαρκώς με τουλάχιστον τρία πρόσωπα πλήρους απασχόλησης, με σκοπό τον έλεγχο της συμμόρφωσης των εποπτευόμενων από αυτές υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους που επιβάλλονται με τον παρόντα νόμο. Οι ειδικές υπηρεσιακές μονάδες συνεπικουρούνται από τους υπαλλήλους των ανωτέρω αρμόδιων αρχών και ιδίως από τους υπαλλήλους που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα εποπτευόμενα από αυτές υπόχρεα πρόσωπα.

■ Οι αρμόδιες αρχές υποβάλλουν κάθε ημερολογιακό εξάμηνο αναλυτική έκθεση στην Κεντρική Συντονιστική Αρχή σχετικά με τις δραστηριότητές τους, τις κανονιστικές αποφάσεις και εγκυκλίους τους, τα αποτελέσματα των διενεργηθέντων ελέγχων και της αξιολόγησης των υπόχρεων προσώπων και τα τυχόν επιβληθέντα από αυτές μέτρα ή κυρώσεις. Οι αρμόδιες αρχές που εποπτεύουν πολυπληθείς κατηγορίες υπόχρεων προσώπων, ιδίως φυσικών, διενεργούν ελέγχους με βάση την αρχή της εκτίμησης του βαθμού κινδύνου. Η υποβολή των ανωτέρω εκθέσεων των αρμοδίων αρχών στην Κεντρική Συντονιστική Αρχή πραγματοποιείται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης περί τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού ή επαγγελματικού απορρήτου.

■ Οι αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της συνεργασίας τους υπογράφουν διμερή ή πολυμερή μνημόνια για ανταλλαγή εμπιστευτικών και μη πληροφοριών, διευκόλυνση και διενέργεια κοινών ελέγχων και μελέτη τρόπων και μεθόδων για σύγκλιση εποπτικών πρακτικών.

■ **Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Committee for the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing).**

1) Συνιστάται Επιτροπή με την επωνυμία «Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», η οποία εδρεύει στην Αττική και εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, με απόφαση του οποίου καθορίζεται ο τόπος των εγκαταστάσεων αυτής.

2) **Σύνθεση:** η Επιτροπή συγκροτείται από τον Πρόεδρο και οκτώ μέλη, των οποίων η θητεία είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται για μία φορά ακόμη. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται με τον αναπληρωτή του ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός εν ενεργεία με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου και είναι πλήρους απασχόλησης. Τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σαν μέλη διορίζονται: α) ένα στέλεχος από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής και ένα από την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων που προτείνονται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών β) ένα στέλεχος από το Υπουργείο Δικαιοσύνης που προτείνεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης γ) ένα στέλεχος από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας που προτείνεται από τον Υπουργό Εσωτερικών δ) ένα στέλεχος από την Τράπεζα της Ελλάδος που προτείνεται από τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ε) ένα στέλεχος από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς που προτείνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς στ) ένα στέλεχος από την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης που προτείνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης και ζ) ένα στέλεχος από την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης που προτείνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων. Κατά την ίδια διαδικασία προτείνεται και διορίζεται ένας αναπληρωτής για κάθε τακτικό μέλος. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να διακρίνονται για την επιστημονική τους κατάρτιση, το ήθος τους και την επαγγελματική τους ικανότητα και εμπειρία στον τραπεζικό, οικονομικό ή νομικό τομέα. Ο Πρόεδρος και τα μέλη αποτελούν την Ολομέλεια της Επιτροπής η οποία βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίσταται ο Πρόεδρος και πέντε τουλάχιστον από τα μέλη της, αποφασίζει δε κατ' απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Στις αποφάσεις της Ολομέλειας καταχωρίζεται πάντοτε και τυχόν υπάρχουσα γνώμη της μειοψηφίας.

3) **Αρμοδιότητες.** Η Επιτροπή α) συγκεντρώνει, διερευνά και αξιολογεί τις πληροφορίες που διαβιβάζονται σε αυτήν από υπόχρεα πρόσωπα και άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και αφορούν ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες, ή επιχειρηματικές, επαγγελματικές ή συναλλακτικές σχέσεις που ενδεχομένως σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και ζητεί κάθε επιπρόσθετη πληροφορία για την εκπλήρωση των καθηκόντων της β) δέχεται, διερευνά και αξιολογεί κάθε πληροφορία σχετική με συναλλαγές ή δραστηριότητες που διαβιβάζονται σε

αυτήν από αλλοδαπούς φορείς, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής, καθώς και κάθε πληροφορία που περιέχεται σε γνώση της από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το διαδίκτυο ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή γ) δίνει κατευθυντήριες οδηγίες στα υπόχρεα πρόσωπα και φορείς όσον αφορά τη διαχείριση μιας υπόθεσης ή την αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των ερευνών της δ) έχει πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας αρχής ή Οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα, περιλαμβανομένου του συστήματος «Τειρεσίας» ε) μπορεί να διενεργεί ειδικούς επιτόπιους ελέγχους, σε σοβαρές κατά την κρίση της υποθέσεις, σε οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία ή σε οργανισμούς και επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα ή σε εγκαταστάσεις υπόχρεων προσώπων, με δυνατότητα συνεργασίας της εκάστοτε αρμόδιας αρχής ή άλλης δημόσιας αρχής στ) ζητεί τη συνεργασία δημόσιων υπηρεσιών, νομικών προσώπων του δημόσιου και του ιδιωτικού δικαίου και οργανισμών οποιασδήποτε μορφής καθώς και την παροχή στοιχείων, στο πλαίσιο ελέγχου και έρευνας υποθέσεων του παρόντος νόμου. Επίσης μπορεί να ζητεί οποιαδήποτε στοιχεία και από δικαστικές, προανακριτικές ή ανακριτικές αρχές ζ) ενημερώνει εγγράφως ή με ασφαλές ηλεκτρονικό μέσο τον διαβιβάζοντα την πληροφορία ότι την έλαβε και του παρέχει άλλα σχετικά στοιχεία, χωρίς όμως να παραβιάζεται το απόρρητο των ερευνών της ή να δυσχεραίνεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων της η) ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για περιπτώσεις που ενδέχεται να συνδέονται με μη συμμόρφωση ή ελλιπή συνεργασία με αυτήν των εποπτευόμενων από αυτές υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο θ) ζητεί κάθε πληροφορία που απαιτείται για τις έρευνές της από τις αρμόδιες αρχές και τα υπόχρεα πρόσωπα, περιλαμβανομένων και ομαδοποιημένων πληροφοριών που αφορούν ορισμένες κατηγορίες συναλλαγών ή δραστηριοτήτων ή φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών σχημάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ι) δύναται να εξετάζει, στο πλαίσιο των ερευνών της, στοιχεία και ενδείξεις για τον εντοπισμό απόπειρας ή διάπραξης βασικού αδικήματος, προκειμένου να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα περιουσιακών στοιχείων και την πιθανή νομιμοποίησή τους ή τη σύνδεσή τους με τρομοκρατικές πράξεις ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ια) συνεργάζεται και ανταλλάσσει πληροφορίες με τους αρμόδιους φορείς ιβ) τηρεί στατιστικά στοιχεία για την εφαρμογή του μέτρου της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων που επιβάλλεται με αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. και των οργάνων του και με Κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4) Η Επιτροπή υποστηρίζεται από επιστημονικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό, το οποίο αποσπάται από Υπουργεία καθώς και από τους αρμόδιους εποπτικούς φορείς.

5) Για τα αδικήματα του νόμου αυτού και τα συναφή με αυτά βασικά αδικήματα η Επιτροπή ενεργεί αρχικά έρευνα όταν λαμβάνει γνώση οποιασδήποτε ύποπτης συναλλαγής ή δραστηριότητας από αναφορές των υπόχρεων προς υποβολή προσώπων ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή. Μετά το πέρας της έρευνας αυτής η Ολομέλεια της Επιτροπής αποφασίζει αν πρέπει να συνεχισθεί η έρευνα ή να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να παραπεμφθεί στον αρμόδιο Εισαγγελέα εφόσον τα συλλεγόμενα στοιχεία κρίνονται επαρκή για την ανωτέρω παραπομπή ή τέλος αν επιβάλλεται η διενέργεια ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης. Η υπόθεση που αρχειοθετήθηκε μπορεί οποτεδήποτε να ανασυρθεί για να συνεχιστεί η έρευνα ή να συσχετισθεί με οποιαδήποτε άλλη έρευνα της Επιτροπής που αφορά σε ύποπτη συναλλαγή ή δραστηριότητα.

6) Στις περιπτώσεις που η Ολομέλεια της Επιτροπής αποφασίζει τη διενέργεια ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης, ορίζει τον υπάλληλο ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις επί ιδιαίτερα σοβαρών υποθέσεων, το μέλος της Επιτροπής, οι οποίοι θεωρούνται ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι και διενεργούν την προκαταρκτική εξέταση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ.). Ο υπάλληλος ενεργεί την εξέταση αυτή υπό τη διεύθυνση και εποπτεία του Προέδρου της Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια της ποινικής προκαταρκτικής εξέτασης επιτρέπεται, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, η προσαγωγή μαρτύρων και υπόπτων για εξέταση, καθώς και η διενέργεια έρευνας κατ' οίκον ή σε επαγγελματικούς χώρους των φυσικών ή νομικών προσώπων που είναι ύποπτα τέλεσης αδικημάτων. Μετά την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής εξέτασης η σχηματισθείσα δικογραφία διαβιβάζεται από τον Πρόεδρο στον αρμόδιο Εισαγγελέα. Οι υπάλληλοι ή τα μέλη της Επιτροπής δεν κωλύονται να εξετασθούν ως μάρτυρες στο ακροατήριο για την υπόθεση στην οποία ενήργησαν την προκαταρκτική εξέταση.

■ Κεντρική Συντονιστική Αρχή (Central Coordinative Authority)

1. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται σαν Κεντρική Συντονιστική Αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την αξιολόγηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών αντιμετώπισης των αδικημάτων της νομιμοποίησης

εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών και για τη διεθνή εκπροσώπηση της χώρας. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών δύναται να ορίζονται διαδικασίες και μέτρα για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπιστευτικής και μη φύσεως, μεταξύ του ανωτέρω Υπουργείου, της Επιτροπής, των αρμόδιων αρχών και άλλων δημόσιων αρχών για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των υποχρεώσεων των ανωτέρω.

2. Αρμοδιότητες: η Κεντρική Συντονιστική Αρχή α) εκτιμά και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων ανά κατηγορία υπόχρεων προσώπων και το βαθμό συμμόρφωσης αυτών προς τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με τον παρόντα νόμο β) εξετάζει, αναλύει και συγκρίνει τις εξαμηνιαίες εκθέσεις που υποβάλλουν οι αρμόδιες αρχές και προτείνει τη λήψη κατάλληλων μέτρων προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας γ) αναλύει ειδικότερα τον αριθμό, την ποιότητα και τις τάσεις των αναφορών ύποπτων ή ασύνηθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων προς την Επιτροπή, ανά κατηγορία υπόχρεων προσώπων, σύμφωνα με τα στοιχεία που της παρέχει η Επιτροπή δ) επιδιώκει τη συνεχή αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των αρμόδιων αρχών μεταξύ τους και με την Επιτροπή, ιδιαίτερα όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών, τη διενέργεια κοινών ελέγχων, την υιοθέτηση κοινών εποπτικών πρακτικών και την παροχή εναρμονισμένων οδηγιών προς τα υπόχρεα πρόσωπα, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές στη συγκρότηση, το οικονομικό μέγεθος, τις λειτουργικές δυνατότητες και τις επιχειρηματικές, συναλλακτικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες των κατηγοριών των υπόχρεων προσώπων ε) διοργανώνει συναντήσεις, συσκέψεις και σεμινάρια με εκπροσώπους των αρμόδιων αρχών, της Επιτροπής και των υπόχρεων προσώπων για ανταλλαγή απόψεων, αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων και ενημέρωση για τις εξελίξεις σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς σχετικά με την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων στ) συντονίζει την κατάρτιση μελετητικών σχεδίων και τη συγκρότηση ομάδων εργασίας για την εξέταση και μελέτη ορισμένων θεμάτων, σε συνεννόηση με την Επιτροπή Στρατηγικής, την Επιτροπή και τις αρμόδιες αρχές ζ) έχει την κεντρική ευθύνη εκπροσώπησης της χώρας μας στους διεθνείς οργανισμούς και φορείς, ιδίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο Συμβούλιο της Ευρώπης (Moneyval) και στην Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, F.A.T.F.), ενημερώνεται για τις εξελίξεις σε άλλους διεθνείς οργανισμούς ή φορείς στους οποίους συμμετέχουν αρμόδιες αρχές, η Επιτροπή ή φορείς εκπροσώπησης ορισμένων κατηγοριών υπόχρεων προσώπων και μεριμνά για τη διάχυση σε όλους τους ανωτέρω αναφερομένους των σχετικών πληροφοριών η) μεριμνά για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων διεθνών οργανισμών ή φορέων, για την υποβολή σχολίων ή προτάσεων προς αυτούς, τη σύνταξη και υποβολή Σχεδίων Δράσης και συντονισμό των απαντήσεων σε αξιολογήσεις της χώρας μας από διεθνείς οργανισμούς ή φορείς, συνεργαζόμενη με την Επιτροπή, τις αρμόδιες αρχές και τους φορείς εκπροσώπησης υπόχρεων προσώπων θ) παρέχει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Στρατηγικής πλήρη ενημέρωση για την αποτελεσματική λειτουργία της Επιτροπής αυτής.

3. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες ασκούνται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής που συνεργάζεται, όταν απαιτείται, με τις άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

■ Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Strategy and Policy Elaboration Committee against money laundering and terrorist financing)

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών επιτροπή με την επωνυμία «Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

Σύνθεση: Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως συγκροτείται η Επιτροπή Στρατηγικής ως ακολούθως: α) Πρόεδρος ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και μέλη υψηλόβαθμα στελέχη που προτείνονται από: β) το Υπουργείο Εσωτερικών (Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας) γ) το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής) δ) το Υπουργείο Εξωτερικών ε) το Υπουργείο Δικαιοσύνης στ) το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής ζ) την Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας η) την Τράπεζα της Ελλάδος θ) την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ι) την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης ια) την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων ιβ) την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχων Τυχερών Παιχνιδιών, ιγ)

την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων ιδ) τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Η Επιτροπή Στρατηγικής μπορεί να καλεί, κατά περίπτωση, εκπροσώπους άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων με σκοπό την εξέταση ορισμένων θεμάτων. Στους φορείς αυτούς περιλαμβάνονται ιδίως το Υπουργείο Ανάπτυξης, η Γενική Διεύθυνση Τελωνείων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και η Ελληνική Ένωση Τραπεζών. Γραμματειακή υποστήριξη στην Επιτροπή Στρατηγικής παρέχει το γραφείο του Προέδρου κατάλληλα στελεχωμένο.

Αρμοδιότητες. Το έργο της Επιτροπής Στρατηγικής συνίσταται: α) στην προετοιμασία και σχεδιασμό συγκεκριμένων πολιτικών για την αντιμετώπιση εντοπισμένων αδυναμιών στο γενικό μηχανισμό της χώρας με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας β) στη μελέτη και σχεδιασμό των απαραίτητων μέτρων νομοθετικής, κανονιστικής και οργανωτικής φύσης για τη βελτίωση του εποπτικού πλαισίου και τη συμμόρφωση της χώρας μας με τα διεθνή πρότυπα και απαιτήσεις γ) στην ενημέρωσή της για το μελετητικό έργο της Κεντρικής Συντονιστικής Αρχής, της Διεύθυνσης Διεθνών Σχέσεων και Μελετών της Επιτροπής, των αρμόδιων αρχών και άλλων φορέων και στην αξιολόγηση και αξιοποίηση αυτών των μελετών δ) στην εξέταση τρόπων ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της Επιτροπής όσον αφορά στη στελέχωσή της με εξειδικευμένο προσωπικό, την αναβάθμιση της συνεργασίας της με τις αρμόδιες αρχές, την αύξηση των αναφορών ύποπτων και ασύνηθων συναλλαγών και βελτίωση της ποιότητάς τους, μέσω της αποτελεσματικότερης εποπτείας των αρμόδιων αρχών και μέσω της ενεργοποίησης και οργάνωσης άλλων δημόσιων φορέων για την υποβολή αναφορών ή διαβίβαση πληροφοριών από αυτούς προς την Επιτροπή ε) στην παρακολούθηση των σχετικών εξελίξεων σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς, ιδίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο Συμβούλιο της Ευρώπης, στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund, I.M.F.) και στην Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, F.A.T.F.). Προς τούτο ενημερώνεται σχετικά από την Κεντρική Συντονιστική Αρχή, που έχει την αρμοδιότητα εκπροσώπησης της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς, από την Επιτροπή, από άλλες αρμόδιες αρχές και από τον Φορέα διαβούλευσης στ) στην παρακολούθηση του βαθμού συμμόρφωσης της χώρας μας με τα διεθνή πρότυπα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και φορέων, σχετικά με την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ζ) στη διαρκή ανάπτυξη της συνεργασίας των Υπουργείων και φορέων της παραγράφου 2 και στην προώθηση διμερών ή πολυμερών μνημονίων συνεργασίας η) στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και τη μελέτη των αναγκαίων προσαρμογών που απαιτούνται για τη βελτίωση της συνεισφοράς των προσώπων του ιδιωτικού τομέα, για την αντιμετώπιση των σχετικών αδικημάτων.

Η Επιτροπή Στρατηγικής καταρτίζει ετήσια έκθεση που υποβάλλει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, στην οποία περιγράφονται οι ενέργειες και δραστηριότητές της και προτείνονται πολιτικές και συγκεκριμένα μέτρα για τη συνεχή αναβάθμιση του μηχανισμού της χώρας μας, με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση των αδικημάτων του νόμου αυτού.

■ Άλλες δημόσιες αρχές (Other public authorities)

1. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες συγκεντρώνουν και καταχωρούν στοιχεία και έγγραφα για αγοραπωλησίες ακινήτων πάσης φύσεως ή εισπράττουν τους σχετικούς φόρους και τέλη, λαμβάνουν τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα για τον εντοπισμό πιθανών περιπτώσεων διάπραξης των αδικημάτων του παρόντος νόμου μέσω αυτών των συναλλαγών. Τα μέτρα αυτά είναι συμπληρωματικά με αυτά που ελέγχουν το “πόθεν έσχες” των αγοραστών ακινήτων και προβλέπουν διαδικασίες εκτίμησης του βαθμού κινδύνου με κατηγοριοποίηση των συναλλαγών και των συναλλασσομένων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που παρουσιάζουν μεγαλύτερο κίνδυνο και απαιτούν αυξημένο έλεγχο. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι αρμοδιότητες εκάστης, ο τρόπος συνεργασίας με αντίστοιχες αλλοδαπές υπηρεσίες ή φορείς, καθώς και οι διαδικασίες και οι τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων.

2. Οι αρμόδιες τελωνειακές και φορολογικές υπηρεσίες, καθώς και η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνουν τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα για την πρόληψη και καταστολή της χρησιμοποίησης του διασυνοριακού

και εσωτερικού εμπορίου με σκοπό τη διάπραξη αδικημάτων του παρόντος νόμου. Τα μέτρα αυτά προβλέπουν διαδικασίες εκτίμησης του βαθμού κινδύνου αναλόγως του είδους και της ποσότητας των μεταφερόμενων εμπορευμάτων και αγαθών, τη χώρα προέλευσης ή προορισμού, τη συμβατότητα των ανωτέρω στοιχείων με την οικονομική επιφάνεια και τις επιχειρηματικές, εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες των συναλλασσομένων, την αξιοπιστία των μεταφορικών εταιρειών και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο. Οι ανωτέρω αρχές συνεργάζονται και διασταυρώνουν στοιχεία με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς της ημεδαπής ή αλλοδαπής, καθώς και με τα πιστωτικά ιδρύματα που διενεργούν, άμεσα ή έμμεσα, συναλλαγές συνδεδεμένες με τις ως άνω εμπορικές πράξεις ή έχουν επιχειρηματική σχέση με τους συναλλασσομένους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται οι επί μέρους αρμόδιες υπηρεσίες, οι αρμοδιότητες εκάστης, οι διαδικασίες και οι τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων.

3. Οι αρμόδιες φορολογικές υπηρεσίες, καθώς και η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και άλλων Υπουργείων ή δημόσιων φορέων που τηρούν μητρώα εταιρειών κάθε νομικής μορφής τα οποία αφορούν τη σύσταση, λειτουργία, αλλαγές του καταστατικού ή των εγγράφων σύστασης, τους ιδρυτές, εταίρους ή μετόχους ή εγκρίνουν αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου ή έχουν άλλες σχετικές αρμοδιότητες, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και καταστολή χρησιμοποίησης εταιρειών ή εταιρικών σχημάτων για σκοπούς διάπραξης των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3 του παρόντος νόμου. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται ιδίως: α) ο έλεγχος της αξιοπιστίας και της φερεγγυότητας των εταίρων και μετόχων, μελών διοικητικών συμβουλίων ή διευθυντικών στελεχών β) ο καθορισμός διαδικασιών πιστοποίησης της νόμιμης προέλευσης των αρχικών και νέων κεφαλαίων ιδίως κατά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ανωνύμων εταιρειών, εισηγμένων σε οργανωμένη αγορά ή μη γ) η αυξημένη εποπτεία για την ορθή και νόμιμη χρήση των εθνικών και κοινοτικών επιδοτήσεων, χορηγήσεων και άλλων ενισχύσεων προς εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα.

■ Φορέας διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα (Private sector consultation body)

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών συγκροτείται ειδικός Φορέας από φορείς εκπροσώπησης των κατηγοριών των υπόχρεων προσώπων, με την επωνυμία «Φορέας διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας». Σαν Πρόεδρος του Φορέα ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών. Τα μέλη προτείνονται από τους επί μέρους φορείς εκπροσώπησης των κατηγοριών των υπόχρεων προσώπων. Η θητεία των ανωτέρω είναι τριετής και δύναται να ανανεώνεται. Έδρα του Φορέα ορίζονται τα γραφεία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών. Ο Φορέας συνεδριάζει τακτικώς τουλάχιστον τρεις φορές το έτος, εκτάκτως δε με πρωτοβουλία του Προέδρου. Στην πρώτη συνεδρίαση ο Πρόεδρος και τα μέλη γνωστοποιούν τους αναπληρωτές που τους αντικαθιστούν σε περίπτωση κωλύματος. Ο Πρόεδρος μπορεί να καλεί ορισμένα μόνο μέλη σε έκτακτη συνεδρίαση, για εξέταση συγκεκριμένων θεμάτων που αφορούν αυτά τα μέλη. Η Ολομέλεια του Φορέα καταρτίζει Κανονισμό Λειτουργίας, που εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Σε αυτόν προσδιορίζονται οι διαδικασίες σύγκλησης των συνεδριάσεων, η τήρηση πρακτικών, ο τρόπος κατάρτισης της ημερήσιας διάταξης των συνεδριάσεων, η γραμματειακή υποστήριξη και άλλα τεχνικά θέματα και λεπτομέρειες. Ο Κανονισμός περιλαμβάνει τις δραστηριότητες και δράσεις του Φορέα οι οποίες ενδεικτικά είναι: α) η συνεργασία και διαβούλευση των συμμετεχόντων για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους β) η ανταλλαγή της εμπειρίας και γνώσης τους επί των διεθνών εξελίξεων, η μελέτη συγκεκριμένων προβλημάτων και ο εντοπισμός ευάλωτων τομέων ή κλάδων ή καταστάσεων ως προς τους κινδύνους της απόπειρας διάπραξης αδικημάτων γ) η παροχή διευκρινιστικών οδηγιών προς τα υπόχρεα πρόσωπα, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν, για την αντιμετώπιση ορισμένων τεχνικών θεμάτων δ) η διάχυση των πληροφοριών που περιέχονται σε εκθέσεις τυπολογίας ελληνικών φορέων και διεθνών οργανισμών, η μελέτη και η ανάλυση αυτών και η υποβολή προτάσεων προς τους αρμόδιους φορείς για την αντιμετώπιση θεμάτων που ανακύπτουν ε) η συγκρότηση ομάδων εργασίας για την εξέταση θεμάτων που αφορούν όλους ή μερικούς από τους συμμετέχοντες, ιδίως ως προς την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων διαδικασιών, μέτρων και πρακτικών για τον εντοπισμό ύποπτων ή ασυνήθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων και τη βελτίωση αυτών, με σκοπό την πληρέστερη συμμόρφωση των υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους στ) η διοργάνωση σεμιναρίων, ημερίδων ή συναντήσεων και η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και εκπαιδευτικού υλικού με σκοπό την ευαισθητοποίηση των

υπόχρεων προσώπων στους κινδύνους που ενέχουν τα αδικήματα του παρόντος νόμου για την κοινωνία, την αξιοπιστία και φήμη τους, καθώς και την ενημέρωσή τους για την ενδεχόμενη πειθαρχική, διοικητική ή ποινική ευθύνη τους από τη μη τήρηση των υποχρεώσεών τους.

■ Δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη (customer due diligence)

Τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν τα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη στις εξής περιπτώσεις: α) όταν συνάπτουν επιχειρηματικές σχέσεις β) όταν διενεργούν περιστασιακές συναλλαγές που ανέρχονται σε ποσό τουλάχιστον **15.000 ευρώ, ανεξάρτητα από το αν η συναλλαγή διενεργείται με μία μόνη πράξη ή με περισσότερες, μεταξύ των οποίων φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση** γ) όταν υπάρχει υπόνοια για απόπειρα ή διάπραξη δ) όταν υπάρχουν αμφιβολίες για την ακρίβεια, την πληρότητα ή την καταλληλότητα των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν προηγουμένως για την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη, άλλου προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και του πραγματικού δικαιούχου ή των πραγματικών δικαιούχων του πελάτη.

■ Μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας (Customer usual due diligence measures)

1. Τα μέτρα της συνήθους δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν τα υπόχρεα πρόσωπα ως προς τον πελάτη περιλαμβάνουν: **α)** την πιστοποίηση και την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη βάσει εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών από αξιόπιστες και ανεξάρτητες πηγές **β)** την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου ή των πραγματικών δικαιούχων της εταιρείας – πελάτη, τη συνεχή επικαιροποίηση των στοιχείων και τη λήψη εύλογων μέτρων, αναλόγως του βαθμού κινδύνου, για επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητάς τους ώστε να διασφαλίζεται ότι το υπόχρεο πρόσωπο γνωρίζει τον πραγματικό δικαιούχο ή τους πραγματικούς δικαιούχους. Τα ανωτέρω ισχύουν και για άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης. Όσον αφορά άλλα νομικά πρόσωπα, εμπιστεύματα (trusts) και ανάλογα νομικά σχήματα, τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν εύλογα μέτρα, αναλόγως του βαθμού κινδύνου, για να κατανοήσουν τη διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη. Ως κίνδυνος νοείται η σοβαρή πιθανότητα εμπλοκής του πελάτη σε διάπραξη ή απόπειρα διαπράξεως αδικήματος του παρόντος νόμου **γ)** τη συλλογή πληροφοριών για το σκοπό και τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου **δ)** την εξέταση με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγής ή δραστηριότητας, η οποία από τη φύση της ή από τα στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο ή την ιδιότητα του συναλλασσόμενου μπορεί να συνδεθεί με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Στις συναλλαγές αυτές περιλαμβάνονται ιδίως οι πολύπλοκες ή ασυνήθιστα μεγάλες συναλλαγές και όλα τα ασυνήθιστα είδη συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς προφανή οικονομικό ή σαφή νόμιμο λόγο **ε)** τη λήψη κάθε άλλου πρόσφορου μέτρου συμπεριλαμβανομένης της μη κατάρτισης της συναλλαγής και της άρνησης παροχής υπηρεσιών ή άσκησης δραστηριοτήτων, εφόσον δεν έχουν ικανοποιηθεί οι όροι της πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη **στ)** την άσκηση συνεχούς εποπτείας όσον αφορά την επιχειρηματική σχέση, με ενδελεχή εξέταση των συναλλαγών και δραστηριοτήτων των ως άνω προσώπων καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης, προκειμένου τα υπόχρεα πρόσωπα να διαπιστώνουν ότι οι συναλλαγές ή δραστηριότητες συνάδουν με τις γνώσεις που έχουν για τον πελάτη και τον πραγματικό δικαιούχο, τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους και τα χαρακτηριστικά του εκτιμώμενου κινδύνου και εφόσον απαιτείται, την προέλευση των κεφαλαίων, σύμφωνα με κριτήρια που δύνανται να ορίζουν οι αρμόδιες αρχές. Τα υπόχρεα πρόσωπα διασφαλίζουν επιπλέον την τήρηση ενημερωμένων εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών.

2. Ειδικά τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί συνεκτιμούν και το συνολικό χαρτοφυλάκιο το οποίο διατηρεί ο συναλλασσόμενος σε αυτά και ενδεχομένως σε άλλες εταιρείες του ομίλου στον οποίο ανήκει το υπόχρεο πρόσωπο προκειμένου να εξακριβώσουν τη συνάφεια και συμβατότητα της εξεταζόμενης συναλλαγής με το χαρτοφυλάκιο ή τα χαρτοφυλάκια αυτά.

3. Όταν ο συμβαλλόμενος ή συναλλασσόμενος ενεργεί για λογαριασμό άλλου, εκτός από την απόδειξη της δικής του ταυτότητας οφείλει να προβαίνει σε σχετική δήλωση και να αποδεικνύει τα στοιχεία του τρίτου, φυσικού ή νομικού προσώπου, για λογαριασμό του οποίου ενεργεί. Τα υπόχρεα πρόσωπα σε κάθε περίπτωση οφείλουν να εξακριβώσουν την αλήθεια και των στοιχείων αυτών και όταν ο συμβαλλόμενος ή συναλλασσόμενος δεν προβεί

στην ως άνω δήλωση, αλλά υπάρχει βάσιμη αμφιβολία για το αν ενεργεί για δικό του λογαριασμό ή υπάρχει βεβαιότητα ότι ενεργεί για λογαριασμό άλλου.

4. Αν κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης δημιουργηθούν αμφιβολίες στο υπόχρεο πρόσωπο για το αν οι συμβαλλόμενοι ή συναλλασσόμενοι ενεργούν για ίδιο λογαριασμό ή σε περίπτωση βεβαιότητας για το ότι δεν ενεργούν για ίδιο λογαριασμό, τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα, προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες για την πραγματική ταυτότητα των προσώπων για λογαριασμό των οποίων αυτοί ενεργούν.

5. Τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν, την κατάλληλη χρονική στιγμή και ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας όχι μόνο στους νέους αλλά και στους υφιστάμενους πελάτες. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών δύναται να καθορίζονται τα κριτήρια και ο τρόπος εφαρμογής των διαδικασιών δέουσας επιμέλειας στους υπάρχοντες πελάτες.

6. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών καταθέσεων, τίτλων ή άλλης φύσεως χρηματοοικονομικών προϊόντων, οι δικαιούχοι των λογαριασμών αυτών θεωρούνται ως πελάτες και εφαρμόζονται γι' αυτούς οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας.

7. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών δύναται να εξειδικεύονται διατάξεις του Κανονισμού ΕΚ 1781/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 345/8.12.2006), όσον αφορά τα στοιχεία του πληρωτή στην ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων.

8. Όταν υπόχρεο φυσικό πρόσωπο αναλαμβάνει επαγγελματική δραστηριότητα ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα νόμο βαρύνουν το νομικό πρόσωπο και όχι

το φυσικό. Αν αναλαμβάνει επαγγελματική δραστηριότητα ως υπάλληλος ή συνεργαζόμενος με οποιαδήποτε σύμβαση ή συμφωνία με μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο, το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο τηρεί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, σύμφωνα με τις αποφάσεις της αρμόδιας αρχής που εποπτεύει την κατηγορία των υπόχρεων προσώπων στην οποία ανήκει το ανωτέρω φυσικό πρόσωπο.

9. Αν σε μία συναλλαγή ή σε σειρά συνδεδεμένων συναλλαγών συμμετέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί ή άλλα υπόχρεα πρόσωπα, καθένας από αυτούς οφείλει να εφαρμόσει τα μέτρα δέουσας επιμέλειας. Τα ανωτέρω ισχύουν ιδίως για ασφαλιστικά συμβόλαια, αγοραπωλησίες μετοχών, συμβολαίων παραγωγών, ομολόγων ή άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και για συναλλαγές με κάρτες οποιασδήποτε φύσεως.

10. Τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη αλλά μπορούν να καθορίζουν την έκταση των μέτρων αυτών ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, ο οποίος εξαρτάται από το είδος και το οικονομικό μέγεθος του πελάτη, της επιχειρηματικής σχέσης, του προϊόντος ή της συναλλαγής, συμμορφούμενα με τις σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων αρχών. Τα υπόχρεα πρόσωπα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν στις αρμόδιες αρχές ότι η έκταση των μέτρων είναι ανάλογη με τους κινδύνους των αδικημάτων, ότι εφαρμόζουν αυτά τα μέτρα με συνέπεια και αποτελεσματικότητα και ότι συμμορφώνονται με τις αποφάσεις των αρμόδιων αρχών.

■ Χρόνος εφαρμογής δέουσας επιμέλειας (Due diligence time implementation)

1. Η πιστοποίηση και επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας του πελάτη (identifying the customer and verifying the customer's identity), άλλου προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και του πραγματικού δικαιούχου πραγματοποιείται πριν από τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων ή τη διενέργεια της συναλλαγής.

2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, επιτρέπεται να ολοκληρώνεται η επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 προσώπων κατά τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων, εφόσον αυτό απαιτείται για να μην διακοπεί η ομαλή διεξαγωγή των συναλλαγών και εφόσον ο κίνδυνος διάπραξης των αδικημάτων είναι μικρός. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω διαδικασίες επαλήθευσης περατώνονται το συντομότερο δυνατόν μετά την αρχική επαφή.

3. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 2, όσον αφορά τις δραστηριότητες που εντάσσονται στις ασφάλειες ζωής (life insurance), επιτρέπεται η επαλήθευση της ταυτότητας του ασφαλισμένου ή/ και του δικαιούχου του ασφαρίσματος και του πραγματικού δικαιούχου να πραγματοποιείται μετά τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης. Στην περίπτωση αυτή, η επαλήθευση πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατόν και οπωσδήποτε πριν ο δικαιούχος ή ο ασφαλισμένος προβεί σε συναλλαγή, ιδίως πριν ασκήσει δικαιώματα που του παρέχει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

4. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το υπόχρεο πρόσωπο δεν μπορεί να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις, δεν εκτελεί τη συναλλαγή, δεν συνάπτει επιχειρηματική σχέση ή διακόπτει

οριστικά αυτήν και εξετάζει αν συντρέχει υποχρέωση αναφοράς στην Επιτροπή. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται ως προς τους δικηγόρους όταν ενεργούν στο πλαίσιο της αξιολόγησης της νομικής κατάστασης των πελατών τους ή εκτελούν δραστηριότητες ως υπερασπιστές ή ως εκπρόσωποι των πελατών τους σελ δικαστικές διαδικασίες ή σχετικά με αυτές τις διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών για την έναρξη δικαστικής διαδικασίας ή την αποφυγή της.

■ **Ανώνυμοι λογαριασμοί (anonymous accounts)**

Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί δεν επιτρέπεται να τηρούν μυστικούς, ανώνυμους ή μόνον αριθμημένους λογαριασμούς ή ανώνυμα βιβλιάρια καταθέσεων ή λογαριασμούς με εικονικά ονόματα ή λογαριασμούς που δεν έχουν το πλήρες όνομα του δικαιούχου τους, σύμφωνα με τα έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας.

■ **Καζίνο (Casinos)**

1. Τα καζίνο που λειτουργούν στην Ελλάδα οφείλουν να εξακριβώνουν την ταυτότητα των πελατών τους κατά την είσοδό τους στις εγκαταστάσεις των παιγνίων και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για εντοπισμό ύποπτων περιπτώσεων που είναι πιθανό να συνδέονται με παράνομα έσοδα ή με απόπειρα ή διάπραξη αδικημάτων. Ιδίως πρέπει να εξετάζουν: α) πελάτες που διαθέτουν σημαντικά ποσά σε παίγνια κάθε είδους, όταν από τα στοιχεία που διαθέτει το καζίνο ο πελάτης δεν έχει ή δεν φαίνεται να έχει την ανάλογη οικονομική επιφάνεια και β) περιπτώσεις κατά τις οποίες ο πελάτης κερδίζει σημαντικά ποσά σε παίγνια του καζίνο και υπάρχουν ενδείξεις διάπραξης αδικημάτων.

2. Εφόσον τα καζίνο τηρούν μητρώο για τις πληρωμές κερδών και για την εξόφληση των μαρκών επ' ονόματι πελατών, αυτά διατηρούνται τουλάχιστον επί μία πενταετία. Τα στοιχεία αυτά είναι διαθέσιμα σε ελέγχους της αρμόδιας αρχής και της Επιτροπής.

3. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται και στα καζίνο που λειτουργούν σε πλοία με ελληνική σημαία.

4. Με αποφάσεις της αρμόδιας αρχής εξειδικεύονται τα αναφερόμενα στις παραπάνω παραγράφους μέτρα και οι λοιπές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων καζίνο που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

■ **Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη (Simplified customer due diligence)**

1. Τα υπόχρεα πρόσωπα δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις όταν ο πελάτης είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός που εδρεύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε τρίτη χώρα η οποία επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες προς αυτές της Οδηγίας 2005/60/EK και το ίδρυμα ή ο οργανισμός που εδρεύει στην τρίτη χώρα τελεί υπό εποπτεία όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς τις υποχρεώσεις αυτές.

2. Τα υπόχρεα πρόσωπα δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις επαλήθευσης της ταυτότητας, όταν οι πελάτες είναι: α) εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε μία ή περισσότερες οργανωμένες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης β) εταιρείες που λειτουργούν ως οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες και εταιρείες που λειτουργούν ως οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, εδρεύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διέπονται από διατάξεις της νομοθεσίας του κράτους της έδρας τους που είναι συμβατές με τις διατάξεις της Κοινοτικής νομοθεσίας γ) ελληνική δημόσια αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή επιχείρηση ή οργανισμός που ανήκει κατά 51% τουλάχιστον στο Δημόσιο δ) δημόσιες αρχές ή δημόσιοι οργανισμοί οι οποίοι πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια: i) τους έχει ανατεθεί δημόσιο λειτουργήμα σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες για τις Κοινότητες ή το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο ii) η ταυτότητά τους είναι δημοσίως γνωστή, διαφανής και καθορισμένη iii) οι δραστηριότητες και οι λογιστικές τους πρακτικές είναι διαφανείς iv) είτε είναι υπόλογοι σε κοινοτικό θεσμικό όργανο ή σε αρχές κράτους . μέλους είτε εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες που διασφαλίζουν την εποπτεία και τον έλεγχο της δραστηριότητάς τους.

3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, τα υπόχρεα πρόσωπα φροντίζουν να συγκεντρώνουν επαρκείς πληροφορίες ώστε να κρίνουν εάν ο πελάτης μπορεί να εξαιρεθεί κατά την έννοια των εν λόγω παραγράφων και αποφασίζουν βάσει των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου. Με αποφάσεις των αρμοδίων αρχών δύναται να εξειδικεύονται οι επαρκείς πληροφορίες που θα πρέπει να συγκεντρώνονται.

4. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σαν Κεντρική Συντονιστική Αρχή, ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα αντίστοιχα Υπουργεία των άλλων κρατών μελών, τόσο για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκτιμά ότι τρίτη χώρα πληροί τις προϋποθέσεις των

παραγράφων 1 ή 2 όσο και όταν εκτιμά ότι πληρούνται τα τεχνικά κριτήρια τα οποία καθορίζονται στο στοιχείο β' της παρ. 1 του άρθρου 40 της Οδηγίας 2005/60/EK.

5. Τα υπόχρεα πρόσωπα δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις επαλήθευσης της ταυτότητας, όσον αφορά: α) τις ασφαλιστικές συμβάσεις ζωής που συνάπτονται από ασφαλιστικές εταιρείες, αν το ποσό του ασφαλιστρού ή των περιοδικών ασφαλιστρών, που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους, δεν υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ ή στην περίπτωση εφάπαξ καταβολής, τα 2.500) ευρώ. Αν το ασφαλιστρού ή τα περιοδικά ασφαλιστρα που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους αυξηθούν έτσι ώστε να υπερβούν το όριο των χιλίων (1.000) ευρώ, απαιτείται η επαλήθευση των στοιχείων της ταυτότητας του ασφαλισμένου β) τα προγράμματα συνταξιοδοτικής ασφάλισης που προσφέρουν συνταξιοδοτικές παροχές στους εργαζόμενους, για τις οποίες οι εισφορές καταβάλλονται μέσω αφαίρεσης από τις αποδοχές και των οποίων οι όροι δεν επιτρέπουν τη μεταφορά των δικαιωμάτων των μελών γ) τις συμβάσεις συνταξιοδοτικής ασφάλισης που συνάπτονται βάσει συμβάσεων εργασίας ή επαγγελματικής δραστηριότητας του ασφαλισμένου, υπό τον όρο ότι οι συμβάσεις αυτές δεν περιλαμβάνουν ρήτρα εξαγοράς ούτε μπορεί να χρησιμεύσουν ως εγγύηση δανείου δ) το ηλεκτρονικό χρήμα εφόσον η νομισματική αξία που είναι αποθηκευμένη στο ηλεκτρονικό υπόθεμα, αν αυτό δεν μπορεί να επαναφορτιστεί, δεν υπερβαίνει τα 150 ευρώ ή εφόσον το ηλεκτρονικό υπόθεμα μπορεί να επαναφορτιστεί, το συνολικό ποσό των 2.500 ευρώ. Εάν ο κομιστής εξαργυρώσει, ποσό 1.000 ευρώ ή μεγαλύτερο κατά το ίδιο ημερολογιακό έτος, απαιτείται η επαλήθευση των στοιχείων της ταυτότητάς του.

■ Μη αξιόπιστες τρίτες χώρες (Non reliable third countries)

Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει απόφαση για ορισμένη χώρα που δεν τηρεί τις διατάξεις για το ξέπλυμα χρήματος και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τα υπόχρεα πρόσωπα απαγορεύεται να εφαρμόζουν την απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια στα ανωτέρω νομικά τα οποία εδρεύουν στην τρίτη χώρα που αναφέρεται στην ως άνω απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

■ Μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη (Enhanced customer due diligence measures)

Πέραν των αναφερθέντων μέτρων ελέγχου, τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν, ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη. Ειδικότερα, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν

στις περιπτώσεις που εκτιμούν ότι υπάρχει **αυξημένος κίνδυνος**: α) να εφαρμόζουν με συνέπεια και αποτελεσματικότητα τα μέτρα που έχουν ήδη αναφερθεί β) να λαμβάνουν κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο που αποφασίζει η αρμόδια αρχή τους για την αποτροπή των αδικημάτων του νόμου αυτού, συμπεριλαμβανομένης **της επιμελούς εξέτασης του συνολικού χαρτοφυλακίου** του πελάτη, του πραγματικού δικαιούχου, του προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης, των συγγενών, συζύγων, συντρόφων και στενών συνεργατών των ανωτέρω τουλάχιστον κατά τα τρία τελευταία έτη.

■ Συναλλαγές χωρίς τη φυσική παρουσία του πελάτη. Κίνδυνοι από νέα προϊόντα και τεχνολογίες

1. Τα υπόχρεα πρόσωπα λαμβάνουν ειδικά και κατάλληλα μέτρα προς αντιστάθμιση του υψηλότερου κινδύνου που παρουσιάζουν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο πελάτης δεν είναι παρών για να εξακριβωθεί η ταυτότητά του, ιδίως εφαρμόζοντας ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα: α) διασφαλίζουν ότι η ταυτότητα του πελάτη επαληθεύεται με πρόσθετα αποδεικτικά έγγραφα, δεδομένα ή πληροφορίες β) λαμβάνουν συμπληρωματικά μέτρα για τον έλεγχο ή την πιστοποίηση των υποβληθέντων εγγράφων ή απαιτούν επιβεβαιωτική πιστοποίηση από πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση γ) διασφαλίζουν ότι η πρώτη πληρωμή στο πλαίσιο των συναλλαγών πραγματοποιείται μέσω λογαριασμού, ο οποίος έχει ανοιχθεί επ' ονόματι του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών εξειδικεύονται τα μέτρα της παρούσας παραγράφου και καθορίζονται διαδικασίες για την αποτελεσματική εφαρμογή τους.

2. Τα υπόχρεα πρόσωπα εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή κάθε προϊόν ή συναλλαγή που ενδέχεται να ευνοήσει την ανωνυμία και η οποία από τη φύση της ή από στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο ή την ιδιότητα του συναλλασσομένου μπορεί να συνδεθεί με σχέδια διάπραξης των αδικημάτων του άρθρου 2 και λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή αυτού του κινδύνου.

3. Οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε τα υπόχρεα πρόσωπα να εφαρμόζουν οργανωτικές, λειτουργικές και τεχνολογικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των κινδύνων που προκύπτουν από τις τεχνολογικές εξελίξεις ή από νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα.

■ Διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης (Banking correspondence cross - border relations)

1. Στις διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με ιδρύματα τραπεζικής ανταπόκρισης από τρίτες χώρες, εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν: α) να συγκεντρώνουν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης για να κατανοήσουν πλήρως το είδος και τη φύση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του ιδρύματος τραπεζικής ανταπόκρισης και να εκτιμήσουν, από τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, τη φήμη του ιδρύματος και την ποιότητα της εποπτείας που ασκείται επ' αυτού β) να αξιολογούν τους ελέγχους του ιδρύματος τραπεζικής ανταπόκρισης κατά της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας γ) να εξασφαλίζουν την έγκριση ανώτερων διοικητικών στελεχών πριν από τη σύναψη νέων σχέσεων τραπεζικής ανταπόκρισης δ) να διευκρινίζουν με σαφή τρόπο τις δικές τους αρμοδιότητες και αυτές του ιδρύματος τραπεζικής ανταπόκρισης, στα πλαίσια της σύμβασης τραπεζικής ανταπόκρισης ε) στους λογαριασμούς πλάγιας πρόσβασης, να διασφαλίζουν ότι το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης έχει ελέγξει την ταυτότητα των πελατών και εφαρμόζει συνεχή έλεγχο των πελατών που έχουν πρόσβαση στους λογαριασμούς του πιστωτικού ιδρύματος και ότι το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης μπορεί να παράσχει χωρίς καθυστέρηση στοιχεία και δεδομένα σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια ως προς τους πελάτες, κατόπιν αιτήματος του πιστωτικού ιδρύματος.

2. Τα πιστωτικά ιδρύματα απαγορεύεται να συνάπτουν ή να συνεχίζουν σχέση τραπεζικής ανταπόκρισης με εικονική τράπεζα (virtual bank, shell bank) και απαγορεύεται να συνάπτουν ή να συνεχίζουν σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με τράπεζα η οποία είναι γνωστό ότι επιτρέπει να χρησιμοποιούνται οι λογαριασμοί της από εικονικές τράπεζες. Η Τράπεζα της Ελλάδος μεριμνά για τη συμμόρφωση των πιστωτικών ιδρυμάτων προς τις ανωτέρω υποχρεώσεις τους και δύναται να ορίζει ποιες από τις υποχρεώσεις αυτές θα πρέπει να τηρούνται και για τις σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με ιδρύματα τραπεζικής ανταπόκρισης από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

■ Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα (Politically exposed persons)

1. Για τους σκοπούς του νόμου αυτού, στα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα περιλαμβάνονται: α) Οι αρχηγοί κρατών, οι αρχηγοί κυβερνήσεων, οι υπουργοί, οι αναπληρωτές υπουργοί και οι υφυπουργοί β) τα μέλη κοινοβουλίων γ) τα μέλη ανώτατων δικαστηρίων, συνταγματικών δικαστηρίων και άλλων υψηλού επιπέδου δικαστικών οργάνων των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικο μέσα, πλην εξαιρετικών περιστάσεων δ) τα μέλη ελεγκτικών δικαστηρίων ε) τα μέλη διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών στ) οι πρεσβευτές και οι επιτετραμμένοι διπλωμάτες ζ) οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί ενόπλων δυνάμεων η) τα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων. Καμία από τις κατηγορίες που αναφέρονται στα στοιχεία γ' έως η' δεν αφορά πρόσωπα κατέχοντα ενδιάμεσες ή χαμηλές θέσεις της υπαλληλικής ιεραρχίας.

2. Οι κατηγορίες που αναφέρονται στα στοιχεία β' έως ζ' της παραγράφου 1, περιλαμβάνουν και τα λειτουργήματα που ασκούνται σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο.

3. Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, στους «άμεσους στενούς συγγενείς» περιλαμβάνονται: α) ο (η) σύζυγος β) κάθε σύντροφος που θεωρείται από την εθνική νομοθεσία σαν ισοδύναμος με τον (την) σύζυγο γ) τα φυσικά ή θετά παιδιά και οι σύζυγοι ή σύντροφοί τους δ) οι γονείς.

4. Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, στα «πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες» περιλαμβάνονται: α) οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο για το οποίο είναι γνωστό ότι είναι από κοινού πραγματικός δικαιούχος νομικής οντότητας ή νομικών σχημάτων με πρόσωπο αναφερόμενο στην παράγραφο 1, ή είναι γνωστό ότι συνδέεται με το πρόσωπο αυτό με οποιαδήποτε άλλη στενή επιχειρηματική σχέση β) οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο είναι μόνος πραγματικός δικαιούχος νομικής οντότητας ή νομικών σχημάτων που είναι γνωστό ότι συστάθηκαν προς όφελος προσώπου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

5. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των αυξημένων μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, το πρόσωπο που παύει να κατέχει σημαντικό

δημόσιο λειτούργημα κατά την έννοια της παραγράφου 1 για περίοδο ενός έτους δεν θεωρείται υποχρεωτικά από τα υπόχρεα πρόσωπα σαν πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο.

6. Όσον αφορά τις συναλλαγές ή τις επιχειρηματικές σχέσεις με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν: α) να εφαρμόζουν τις κατάλληλες διαδικασίες, ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, για να καθορίζουν εάν ο πελάτης είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο β) να εξασφαλίζουν την έγκριση από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη για τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων με τους πελάτες αυτούς γ) να λαμβάνουν επαρκή μέτρα για να διαπιστώνουν την πηγή του πλούτου και την προέλευση των κεφαλαίων στα οποία αφορά η επιχειρηματική σχέση ή η συναλλαγή δ) να διενεργούν ενισχυμένη και συνεχή παρακολούθηση της επιχειρηματικής σχέσης.

7. Οι αρμόδιες αρχές δύνανται με αποφάσεις τους να εξειδικεύουν τον τρόπο εφαρμογής των ανωτέρω υποχρεώσεων.

8. Στα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα δεν περιλαμβάνονται τα πρόσωπα τα οποία είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα. Στα πρόσωπα αυτά εφαρμόζονται μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας.

■ Εφαρμογή δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη (Performance by third parties). Επιλέξιμα τρίτα μέρη και υποχρεώσεις τους.

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να βασίζονται σε τρίτους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους. Τα τρίτα μέρη πρέπει να έχουν ως πελάτη αυτόν που συστήνουν ή εισάγουν στο υπόχρεο πρόσωπο και να ασκούν διαρκώς τη δέουσα επιμέλεια. Η τελική ευθύνη για την εκπλήρωση των εν λόγω υποχρεώσεων του υπόχρεου προσώπου εξακολουθεί να βαρύνει το πρόσωπο το οποίο βασίζεται σε τρίτο μέρος.

2. Σαν τρίτα μέρη θεωρούνται: α) τα πιστωτικά ιδρύματα β) οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών γ) οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων δ) οι ασφαλιστικές εταιρείες μόνο ως προς τους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που εδρεύουν σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε τρίτη χώρα που είναι μέλος της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, F.A.T.F.). Σε κάθε περίπτωση το πρόσωπο που βασίζεται σε τρίτο μέρος οφείλει να πιστοποιήσει την ταυτότητα του πελάτη, τυχόν τρίτου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και του πραγματικού δικαιούχου.

3. Τα πρόσωπα που στηρίζονται σε τρίτο μέρος πρέπει να διασφαλίζουν ότι το τρίτο μέρος, εάν του ζητηθεί: α) έχει άμεσα διαθέσιμη κάθε πληροφορία που αποκτά, εφαρμόζοντας τα μέτρα δέουσας επιμέλειας για τον πελάτη, τυχόν τρίτο για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και τον πραγματικό δικαιούχο β) παρέχει άμεσα, κατόπιν αίτησης, κάθε αντίγραφο της πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας των ανωτέρω προσώπων, που έχει αποκτήσει κατά την εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας.

4. Εάν διακοπεί για οποιονδήποτε λόγο η επιχειρηματική σχέση του τρίτου μέρους με τον πελάτη, το υπόχρεο πρόσωπο προβαίνει σε επαλήθευση των στοιχείων της ταυτότητας του πελάτη και εφαρμόζει όλα τα μέτρα δέουσας επιμέλειας.

5. Τα υπόχρεα πρόσωπα που μπορούν να βασίζονται σε τρίτο μέρος είναι τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. Οι αρμόδιες αρχές των άλλων υπόχρεων φυσικών ή νομικών προσώπων δύνανται με αποφάσεις τους να ορίζουν τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες εποπτευόμενα από αυτές πρόσωπα θα δύνανται να βασίζονται σε τρίτο μέρος.

■ Καθεστώς τρίτων χωρών (Third countries status)

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σαν Κεντρική Συντονιστική Αρχή ενημερώνει τα άλλα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκτιμά ότι τρίτη χώρα πληροί τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 2005/60/EK. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ενημερώνεται από τα άλλα κράτη μέλη για εκτιμήσεις τους ότι τρίτη χώρα πληροί τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 2005/60/EK και ενημερώνει σχετικώς τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες διαβιβάζουν τις ανωτέρω πληροφορίες στα υπόχρεα πρόσωπα, με οδηγίες για τον τρόπο διαχείρισης αυτών των πληροφοριών. Οι ανωτέρω εκτιμήσεις των άλλων κρατών μελών δεν είναι δεσμευτικές.

■ Υποχρεώσεις αναφοράς και απαγόρευση γνωστοποίησης

Αναφορές ύποπτων συναλλαγών προς την Επιτροπή

1. Τα υπόχρεα πρόσωπα και οι υπάλληλοί τους, στους οποίους περιλαμβάνονται τα διευθυντικά στελέχη, οφείλουν: α) να ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή, με δική τους πρωτοβουλία, όταν γνωρίζουν ή έχουν σοβαρές ενδείξεις ή υποψίες ότι διαπράττεται, επιχειρείται να διαπραχθεί, έχει διαπραχθεί ή επιχειρήθηκε να διαπραχθεί νομιμοποίηση

εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας β) να παρέχουν αμέσως στην Επιτροπή, στην αρμόδια αρχή τους και σε άλλες δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, κατόπιν αιτήματος αυτών, όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες και τα στοιχεία, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις.

2. Οι ορκωτοί ελεγκτές – λογιστές, οι φορολογικοί ή φοροτεχνικοί σύμβουλοι και οι συμβολαιογράφοι και δικηγόροι δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις της προηγούμενης παραγράφου όσον αφορά στις πληροφορίες που λαμβάνουν από ή σχετικά με πελάτη τους, κατά τη διαπίστωση της νομικής θέσης του πελάτη ή όταν τον υπερασπίζονται ή τον εκπροσωπούν στο πλαίσιο ή σχετικά με δίκη, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών για την κίνηση ή την αποφυγή δίκης, ανεξαρτήτως αν οι πληροφορίες λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη δίκη.

3. Τα υποκαταστήματα και γραφεία αντιπροσωπείας ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοπιστωτικών οργανισμών που λειτουργούν σε άλλη χώρα, διαβιβάζουν τις πληροφορίες της παραγράφου 1 στην αντίστοιχη με την Επιτροπή αλλοδαπή υπηρεσία ή μονάδα ή αρχή και στη μητρική τους εταιρεία.

■ Συναλλαγές υψηλού κινδύνου . Αποφυγή συναλλαγών.

1. Στις συναλλαγές υψηλού κινδύνου που μπορούν να συνδεθούν με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και ιδιαίτερα αυτές που χαρακτηρίζονται σαν πολύπλοκες ή ασυνήθιστα μεγάλες συναλλαγές, εφόσον έχει ορισθεί διευθυντικό στέλεχος, ενημερώνεται άμεσα το στέλεχος αυτό, συντάσσεται πάντοτε ειδική έκθεση και εξετάζεται η αναγκαιότητα υποβολής αναφοράς στην Επιτροπή.

2. Τα υπόχρεα πρόσωπα αποφεύγουν τη διενέργεια συναλλαγών, την άσκηση δραστηριοτήτων ή την παροχή υπηρεσιών, για τις οποίες γνωρίζουν ή υποπτεύονται ότι συνδέονται με τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Αν όμως η αποφυγή της διενέργειας, της άσκησης ή της παροχής είναι αδύνατη ή ενδέχεται να εμποδίσει τη δίωξη των πελατών, των πραγματικών δικαιούχων ή των προσώπων για λογαριασμό των οποίων ενεργούν οι πελάτες, τα ως άνω υπόχρεα πρόσωπα εκτελούν τις συναλλαγές, ασκούν τις δραστηριότητες ή παρέχουν τις υπηρεσίες, ενημερώνοντας ταυτόχρονα την Επιτροπή.

■ Υποχρέωση αναφοράς των αρμόδιων αρχών και διαχειριστών αγορών

1. Οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν αμελλητί την Επιτροπή αν κατά τη διάρκεια των ελέγχων που πραγματοποιούν σε υπόχρεα πρόσωπα πληροφορηθούν ή διαπιστώσουν με οποιονδήποτε άλλον τρόπο γεγονότα που μπορεί να συνδέονται με τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

2. Οι διαχειριστές των αγορών μετοχών, ομολόγων, άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, παραγώγων και συναλλάγματος υποχρεούνται να διαθέτουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς και διαδικασίες για τον άμεσο εντοπισμό και αποτροπή πιθανών περιπτώσεων απόπειρας ή διάπραξης των ανωτέρω αδικημάτων και να αναφέρουν στην Επιτροπή χωρίς καθυστέρηση τις περιπτώσεις για τις οποίες έχουν αποχρώσες ενδείξεις για απόπειρα ή διάπραξη των ανωτέρω αδικημάτων, γνωστοποιώντας όλες τις σχετικές πληροφορίες και στοιχεία και παρέχοντας κάθε αναγκαία βοήθεια για τη διερεύνηση των σχετικών υποθέσεων. Στις ανωτέρω αγορές περιλαμβάνονται η Ηλεκτρονική Δευτερογενής Αγορά Τίτλων (Η.Δ.Α.Τ.) της Τράπεζας της Ελλάδος, τα σύμφωνα με τον ν. 3606/2007 Πολυμερή Συστήματα Διαπραγμάτευσης χρηματοπιστωτικών μέσων και οι εσωτερικοποιημένες αγορές τέτοιων μέσων που λειτουργούν εντός πιστωτικού ιδρύματος ή εταιρείας παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

3. Οι αρμόδιες αρχές που εποπτεύουν τις ανωτέρω αγορές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των διαχειριστών των αγορών προς τις υποχρεώσεις τους, της αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων τους και της επαρκούς κατάρτισης των υπαλλήλων τους.

■ Υποβολή αναφορών για φορολογικά και τελωνειακά αδικήματα

Ειδικά για τα αδικήματα της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας, καθώς και για τα λοιπά αδικήματα αρμοδιότητας ελέγχου της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.) που υπάγονται στα βασικά αδικήματα, ορίζεται η εξής διαδικασία:

α. Η ΥΠ.Ε.Ε. είναι αρμόδια για την παραπομπή στη δικαιοσύνη υποθέσεων νομιμοποίησης εσόδων από λαθρεμπορία, φοροδιαφυγή και για υποθέσεις που υπάγονται στις λοιπές

αρμοδιότητές της, εφόσον έχει συντάξει τη σχετική πορισματική αναφορά. Η αναφορά υποβάλλεται στον αρμόδιο Εισαγγελέα με άμεση ενημέρωση της Διεύθυνσης Ειδικών Οικονομικών Υποθέσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΥΠ.Ε.Ε. και της Επιτροπής. Η ΥΠ.Ε.Ε. δύναται να αναφέρει στην Επιτροπή υποθέσεις για τις οποίες δεν έχει συντάξει πορισματική αναφορά και να συνεργασθεί με αυτή, ακόμη και με κοινές έρευνες σε υποθέσεις κοινής αρμοδιότητας.

β. Οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.), τα περιφερειακά και διαπεριφερειακά ελεγκτικά κέντρα και οι τελωνειακές αρχές, όταν επιλαμβάνονται των ανωτέρω υποθέσεων, υποβάλλουν αναφορές στην Επιτροπή και στην ΥΠ.Ε.Ε. μέσω των αντίστοιχων Γενικών Διευθύνσεων Φορολογικών Ελέγχων και Τελωνείων.

γ. Τα υπόχρεα πρόσωπα υποβάλλουν αναφορές ύποπτων συναλλαγών που ενδέχεται να σχετίζονται με τα ανωτέρω αδικήματα στην Επιτροπή, πλην των δικηγόρων που δύναται να υποβάλλουν αναφορές στην Επιτροπή Δικηγόρων.

■ Μέτρα προστασίας των αναφερόντων

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης ή με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών δύναται να ορίζονται μέτρα για την προστασία των υπαλλήλων των υπόχρεων νομικών προσώπων και των υπόχρεων φυσικών προσώπων, οι οποίοι αναφέρουν τις υπόνοιές τους για απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είτε εσωτερικά είτε στην Επιτροπή είτε στον εισαγγελέα, από την έκθεσή τους σε απειλές ή εχθρικές ενέργειες.

■ Απαγόρευση γνωστοποίησης

Τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα, οι υπάλληλοι και τα διευθυντικά στελέχη τους και τα υπόχρεα φυσικά πρόσωπα απαγορεύεται να γνωστοποιούν στον εμπλεκόμενο πελάτη ή σε τρίτους ότι διαβιάστηκαν αρμοδίως ή ζητήθηκαν πληροφορίες ή ότι διεξάγεται ή ενδέχεται ή πρόκειται να διεξαχθεί έρευνα για αδικήματα του νόμου. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τον Πρόεδρο, τα μέλη και τους υπαλλήλους της Επιτροπής, για τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, τα διευθυντικά στελέχη και τους υπαλλήλους των αρμόδιων αρχών και για άλλους δημόσιους υπαλλήλους που γνωρίζουν τις πληροφορίες του προηγούμενου εδαφίου. Τα φυσικά πρόσωπα που παραβιάζουν από πρόθεση το καθήκον εχεμύθειας, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή.

■ Εξαιρέσεις της απαγόρευσης γνωστοποίησης

1. Η γνωστοποίηση αρμοδίως πληροφοριών παραβάσεων εντός του νομικού προσώπου ή προς την Επιτροπή ή προς τον εισαγγελέα δεν συνεπάγεται οποιοδήποτε είδους ευθύνη για τα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα ή για τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα, εκτός αν αυτά ενήργησαν κακόβουλα.

2. Η απαγόρευση δεν εμποδίζει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών που εδρεύουν στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος και ανήκουν στον ίδιο χρηματοπιστωτικό όμιλο. Το ίδιο ισχύει και για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών που εδρεύουν στην Ελλάδα και αντίστοιχων ιδρυμάτων και οργανισμών που εδρεύουν σε τρίτη χώρα και ανήκουν στον ίδιο χρηματοπιστωτικό όμιλο με τα ελληνικά ιδρύματα ή οργανισμούς, εφόσον η τρίτη χώρα επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του παρόντος νόμου και τα ανωτέρω ιδρύματα ή οργανισμοί που εδρεύουν σε αυτήν τελούν υπό εποπτεία για τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις αυτές.

3. Η απαγόρευση δεν εμποδίζει τη γνωστοποίηση πληροφοριών μεταξύ των υπόχρεων προσώπων τα οποία λειτουργούν στην Ελλάδα και των αντίστοιχων προσώπων που είναι υπήκοοι κράτους μέλους ή τρίτου κράτους που επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές που θεσπίζει ο παρών νόμος, εφόσον τα ανωτέρω πρόσωπα ασκούν τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους, είτε με σχέση εξαρτημένης εργασίας είτε όχι, στο πλαίσιο του ίδιου νομικού προσώπου, χρηματοπιστωτικού ομίλου ή δικτύου. Για τους σκοπούς του παρόντος, σαν «δίκτυο» νοείται η ευρύτερη δομή στην οποία υπάγονται τα νομικά πρόσωπα και η οποία έχει κοινή κυριότητα ή διαχείριση ή έλεγχο της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των νομικών προσώπων.

4. Τα υπόχρεα πρόσωπα που εδρεύουν ή ασκούν τις δραστηριότητές τους στην Ελλάδα δύναται να ανταλλάσσουν, με πρόσωπα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία ή επαγγελματικό κλάδο με αυτά, πληροφορίες που αφορούν τον ίδιο πελάτη και τις ίδιες συναλλαγές ή δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν δύο ή περισσότερα από τα ανωτέρω πρόσωπα. Τα ανωτέρω ισχύουν και για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των προαναφερθέντων ημεδαπών υπόχρεων προσώπων με ίδιας κατηγορίας ή επαγγελματικού κλάδου νομικά ή

φυσικά πρόσωπα που εδρεύουν ή ασκούν τις δραστηριότητές τους αντίστοιχα σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα επιβάλλουσα υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του παρόντος νόμου, εφόσον τα ανωτέρω αλλοδαπά πρόσωπα ανήκουν στην ίδια κατηγορία ή επαγγελματικό κλάδο με τα αντίστοιχα ημεδαπά υπόχρεα πρόσωπα και υπόκεινται σε τουλάχιστον ισοδύναμες υποχρεώσεις σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τις υποχρεώσεις στις οποίες υπόκεινται τα ημεδαπά πρόσωπα. Οι ανταλλάσσόμενες πληροφορίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της τρομοκρατίας.

5. Δικηγόροι ή συμβολαιογράφοι που επιχειρούν να αποτρέψουν πελάτη να εμπλακεί σε παράνομη δραστηριότητα δεν παραβαίνουν το νόμο.

■ Μη αξιόπιστες τρίτες χώρες (Non reliable third countries)

Εάν εκδοθεί απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 40 της Οδηγίας 2005/60/EK, απαγορεύεται η διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ υπόχρεων νομικών και φυσικών προσώπων και των αντίστοιχων νομικών ή φυσικών προσώπων που εδρεύουν, λειτουργούν ή ασκούν την επαγγελματική τους δραστηριότητα στην τρίτη χώρα.

■ Επιτροπή δικηγόρων (Lawyers Committee)

Συνιστάται Επιτροπή δικηγόρων, η οποία απαρτίζεται από πέντε μέλη, οριζόμενα με τριετή θητεία από την Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος και εδρεύει στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Επιτροπή αυτή λαμβάνει τις αναφορές των δικηγόρων για ύποπτες ή ασυνήθεις δραστηριότητες ή συναλλαγές, ελέγχει αν υποβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού και τις διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση στην Επιτροπή. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μετά από γνώμη της ανωτέρω Ολομέλειας, ορίζεται ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής αυτής, ο τρόπος διαβίβασης των αναφορών των δικηγόρων όλης της επικράτειας στην Επιτροπή, καθώς και η διαδικασία συνεργασίας και επικοινωνίας της με την Επιτροπή.

■ Ποινικές κυρώσεις (Penal sanctions)

1. α) με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή από 20.000 ευρώ έως 1.000.000 ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

β) ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη και με χρηματική ποινή από 30.000 ευρώ έως 1.500.000 ευρώ, αν έδρασε ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου ή αν το βασικό αδίκημα συνίσταται σε παθητική δωροδοκία, ενεργητική δωροδοκία ή δωροδοκία δικαστή ακόμη και αν για αυτά προβλέπεται ποινή φυλάκισης

γ) ο υπαίτιος των πράξεων του στοιχείου α' τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και με χρηματική ποινή από 50.000 ευρώ έως δύο 2.000.000 ευρώ, αν ασκεί τέτοιου είδους δραστηριότητες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή είναι υπότροπος ή έδρασε για λογαριασμό, προς όφελος ή εντός των πλαισίων εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης ή ομάδας

δ) με φυλάκιση μέχρι δύο ετών τιμωρείται ο υπάλληλος του υπόχρεου νομικού προσώπου ή όποιο άλλο υπόχρεο προς αναφορά ύποπτων συναλλαγών πρόσωπο παραλείπει από πρόθεση να αναφέρει αρμοδίως ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, κατά παράβαση των σχετικών νομοθετικών, διοικητικών ή κανονιστικών διατάξεων και κανόνων, εφόσον για την πράξη του δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλες διατάξεις

ε) η ποινική ευθύνη για το βασικό αδίκημα δεν αποκλείει την τιμωρία των υπαιτίων αυτουργού και συμμετόχων για τις πράξεις των στοιχείων α', β' και γ' της παραγράφου αυτής, εφόσον τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι διαφορετικά από εκείνα του βασικού αδικήματος

στ) αν η προβλεπόμενη ποινή για βασικό αδίκημα είναι φυλάκιση, ο υπαίτιος αυτού τιμωρείται για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ. Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο υπαίτιος του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων, που δεν είναι συμμετοχος στη διάπραξη του βασικού αδικήματος, εφόσον είναι συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή ή εκ πλάγιου μέχρι και του β' βαθμού ή σύζυγος, θετός γονέας ή θετό τέκνο του υπαίτιου του βασικού αδικήματος

ζ) αν εχώρησε καταδίκη του υπαιτίου για βασικό αδίκημα, η τυχόν ποινή κατ' αυτού ή τρίτου για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων που προέκυψαν από το ίδιο βασικό αδίκημα δεν μπορεί να υπερβαίνει την επιβληθείσα ποινή για την τέλεση του βασικού αδικήματος

η) Οι διατάξεις των στοιχείων στ' και ζ' δεν ισχύουν στις περιστάσεις του στοιχείου γ' και στα βασικά αδικήματα που αναφέρονται στην περίπτωση β'

θ) αν η προβλεπόμενη ποινή για βασικό αδίκημα είναι φυλάκιση και τα προκύψαντα έσοδα δεν υπερβαίνουν το ποσόν των 15.000 ευρώ, η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι φυλάκιση έως δύο ετών. Αν στην περίπτωση αυτή συντρέχουν στο πρόσωπο του υπαιτίου του βασικού αδικήματος ή τρίτου οι περιστάσεις του στοιχείου γ', η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων είναι φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από 30.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ.

2. Η άσκηση ποινικής δίωξης και η καταδίκη για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες δεν προϋποθέτει ποινική δίωξη ή καταδίκη του υπαιτίου για το βασικό αδίκημα.

3. Στις περιπτώσεις εξάλειψης του αξιόποινου, αθώωσης λόγω του ότι η πράξη κατέστη ανέγκλητη ή απαλλαγής του υπαιτίου από την ποινή λόγω ικανοποίησης του ζημιωθέντος για το βασικό αδίκημα, για το οποίο προβλέπεται ότι η ικανοποίηση του ζημιωθέντος επιφέρει αυτό το αποτέλεσμα, αίρεται το αξιόποινο ή κηρύσσεται αθώος ή απαλλάσσεται αντίστοιχα ο υπαίτιος από την ποινή και για τις συναφείς πράξεις νομιμοποίησης εσόδων. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν το αξιόποινο εξαλείφθηκε λόγω παραγραφής.

■ Δήμευση περιουσιακών στοιχείων (Confiscation of assets)

1. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν προϊόν βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή που αποκτήθηκαν αμέσως ή εμμέσως από προϊόν τέτοιων αδικημάτων ή τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν ή προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν προς τέλεση αυτών των αδικημάτων, **κατάσχονται** και, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση αποδόσεώς τους στον ιδιοκτήτη κατά την παρ. 2 του άρθρου 310 και του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 373 Κ.Π.Δ., **δημεύονται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση**. Η δήμευση επιβάλλεται ακόμη και αν τα περιουσιακά στοιχεία ή μέσα ανήκουν σε τρίτο, εφόσον αυτός τελούσε εν γνώσει του βασικού αδικήματος ή των αδικημάτων του άρθρου 2 κατά το χρόνο κτήσεως αυτών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και σε περίπτωση απόπειρας των ανωτέρω αδικημάτων.

2. Σε περίπτωση που η περιουσία ή το προϊόν κατά την παράγραφο 1 δεν υπάρχει πλέον, δεν έχει βρεθεί ή δεν είναι δυνατόν να κατασχεθεί, κατάσχονται και δημεύονται περιουσιακά στοιχεία **ίσης αξίας** προς εκείνη της προαναφερθείσας περιουσίας ή του προϊόντος κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι του ποσού της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία προς δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας της περιουσίας ή του προϊόντος.

3. Δήμευση διατάσσεται και όταν δεν ασκήθηκε δίωξη λόγω θανάτου του υπαιτίου ή η δίωξη που ασκήθηκε έπαυσε οριστικώς ή κηρύχθηκε απαράδεκτη. Στις περιπτώσεις αυτές η δήμευση διατάσσεται με βούλευμα του

δικαστικού συμβουλίου ή με απόφαση του δικαστηρίου που παύει ή κηρύσσει απαράδεκτη την ποινική δίωξη και αν δεν ασκήθηκε δίωξη, με βούλευμα του κατά τόπον αρμόδιου συμβουλίου πλημμελειοδικών. Οι διατάξεις του άρθρου 492 και της παρ. 3 του άρθρου 504 Κ.Π.Δ. εφαρμόζονται αναλόγως και στην προκειμένη περίπτωση.

■ Αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου

1. Το Δημόσιο μπορεί, ύστερα από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, να αξιώσει ενώπιον των αρμόδιων πολιτικών δικαστηρίων από τον αμετακλήτως καταδικασμένο σε ποινή καθειρξεως για αδίκημα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κάθε άλλη περιουσία που αυτός έχει αποκτήσει από άλλο αδίκημα των άρθρων 2 και 3 έστω και αν δεν ασκήθηκε για το αδίκημα αυτό δίωξη, λόγω θανάτου του υπαιτίου, ή η δίωξη που ασκήθηκε έπαυσε οριστικά ή κηρύχθηκε απαράδεκτη.

2. Αν η περιουσία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μεταβιβάστηκε σε τρίτο, ο καταδικασμένος υποχρεούται σε αποζημίωση ίση με την αξία της κατά το χρόνο συζήτησεως της αγωγής. Η παραπάνω αξίωση μπορεί να ασκηθεί και κατά τρίτου που απέκτησε από χαριστική αιτία, εφόσον κατά το χρόνο της κτήσης ήταν σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος κατ' ευθεία γραμμή με τον καταδικασμένο ή αδελφός του ή θετό τέκνο του, καθώς και εναντίον κάθε τρίτου που απέκτησε μετά την άσκηση κατά του καταδικασμένου ποινικής δίωξης για το πιο πάνω έγκλημα αν κατά το χρόνο που απέκτησε γνώριζε την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του καταδικασμένου. Ο τρίτος και ο καταδικασμένος ευθύνονται εις ολόκληρον.

■ Δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων

1. Όταν διεξάγεται τακτική ανάκριση για τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μπορεί ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να απαγορεύσει την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιοδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από . Το ίδιο ισχύει και όταν διεξάγεται ανάκριση για βασικό αδίκημα και υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από την τέλεση του ανωτέρω αδικήματος ή που υπόκεινται σε δήμευση. Σε περίπτωση διεξαγωγής προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, η απαγόρευση της κίνησης των λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή του ανοίγματος των θυρίδων μπορεί να διαταχθεί από το δικαστικό συμβούλιο. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα του συμβουλίου επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου ή του τρίτου, δεν είναι απαραίτητο να αναφέρει συγκεκριμένο λογαριασμό, τίτλο, χρηματοπιστωτικό προϊόν ή θυρίδα και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στο διευθυντικό στέλεχος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού που ή στον διευθυντή του υποκαταστήματος του τόπου όπου εδρεύει ο ανακριτής ή ο εισαγγελέας. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή κοινής θυρίδας επιδίδεται και στον τρίτο.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγόρευση ισχύει από τη χρονική στιγμή της επίδοσης στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό της διάταξης του ανακριτή ή του βουλεύματος. Από τότε απαγορεύεται το άνοιγμα της θυρίδας και είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου τυχόν εκταμίευση χρημάτων από το λογαριασμό ή εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Διευθυντικό στέλεχος ή υπάλληλος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού, που παραβαίνει με πρόθεση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή.

3. Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, μπορεί ο ανακριτής ή το δικαστικό συμβούλιο να διατάξει την απαγόρευση εκποίησης ορισμένου ακινήτου του κατηγορουμένου. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα επέχει θέση εκθέσεως κατασχέσεως, εκδίδεται χωρίς προηγούμενη κλήση του κατηγορουμένου και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών, ο οποίος υποχρεούται να προβεί την ίδια ημέρα σε σχετική σημείωση στα οικεία βιβλία και να αρχειοθετήσει το έγγραφο που του κοινοποιήθηκε. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης της παραγράφου αυτής. Κάθε δικαιοπραξία, υποθήκη, κατάσχεση ή άλλη πράξη που εγγράφεται στο βιβλίο του υποθηκοφυλακείου μετά την εγγραφή της πιο πάνω σημείωσης είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου.

4. Ο κατηγορούμενος, ο ύποπτος τέλεσης αξιόποινης πράξης των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3 και ο τρίτος δικαιούνται να ζητήσουν την άρση της διάταξης του ανακριτή ή την κατάλυση του βουλεύματος, με αίτηση που απευθύνεται προς το δικαστικό συμβούλιο και κατατίθεται στον ανακριτή ή τον εισαγγελέα, μέσα σε είκοσι ημέρες από την επίδοση σε αυτόν της διάταξης ή του βουλεύματος. Στη σύνθεση του συμβουλίου δεν μετέχει ο ανακριτής. Κατά του βουλεύματος του συμβουλίου επιτρέπεται έφεση από τα ανωτέρω πρόσωπα και τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή Εφετών ενώπιον του συμβουλίου Εφετών το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως. Η υποβολή της αίτησης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διάταξης ή του βουλεύματος. Η διάταξη ή το βούλευμα ανακαλείται αν προκύψουν νέα στοιχεία.

■ Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις που αφορούν είτε αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή βασικά αδικήματα πραγματοποιείται με σκοπό να προσπορίσει περιουσιακό όφελος σε νομικό πρόσωπο και εφόσον ένα ή περισσότερα από τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή διαχειρίζονται υποθέσεις τους γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι το όφελος προέκυψε από τέτοια πράξη, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών, οι ακόλουθες **κυρώσεις**:

α) Αν πρόκειται για υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή εισηγμένη σε οργανωμένη αγορά εταιρεία, με απόφαση της αρμόδιας κατά το άρθρο 6 του παρόντος αρχής επιβάλλονται: **ι)** διοικητικό πρόστιμο από 30.000 μέχρι 3.000.000 ευρώ, το οποίο προσαυξάνεται από το προκύψαν

όφελος ii) οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως δύο έτη ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας iii) απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάσταση υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα iv) οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα. Το διοικητικό πρόστιμο του στοιχείου i επιβάλλεται πάντοτε, ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια αρχή για την επιβολή των ως άνω κυρώσεων σε εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρείες που δεν εποπτεύονται από άλλες αρμόδιες αρχές.

β) Αν πρόκειται για άλλο μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο, με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού επιβάλλονται: i) διοικητικό πρόστιμο από 20.000 έως (2.000.000) ευρώ, το οποίο προσαυξάνεται με το τυχόν προκύψαν όφελος ii) οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv του εδαφίου α' κυρώσεις. Σαν αρμόδιος κατά περίπτωση Υπουργός θεωρείται αυτός που προΐσταται Υπουργείου που έχει τις εξής, κατά σειρά προτεραιότητας, αρμοδιότητες: εποπτεύει την ορθή και νόμιμη λειτουργία του νομικού προσώπου και δύναται να επιβάλει κυρώσεις, χορηγεί άδεια λειτουργίας, τηρεί μητρώα στα οποία εγγράφεται η πράξη σύστασης, τηρεί επαγγελματικό μητρώο στο οποίο εγγράφεται το νομικό πρόσωπο, χρηματοδοτεί, επιδοτεί ή παρέχει οικονομική ενίσχυση. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες μπορεί να ασκούνται από υπηρεσίες ή άλλους φορείς που υπάγονται ή ελέγχονται από το σχετικό Υπουργείο.

2. Εφόσον τα κατά την προηγούμενη παράγραφο πρόσωπα αγνοούσαν από αμέλεια την προέλευση της παράνομης περιουσίας ή του οφέλους, επιβάλλονται με τις ίδιες κατά τα λοιπά προϋποθέσεις, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις: **α)** στην αναφερόμενη στο εδάφιο α' της παραγράφου 1 περίπτωση: διοικητικό πρόστιμο από 10.000 έως 1.000.000 ευρώ, οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες **β)** στην αναφερόμενη στο εδάφιο β' της παραγράφου 1 περίπτωση: διοικητικό πρόστιμο από 5.000 έως 500.000 ευρώ, οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv, για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών, λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, ο βαθμός της υπαιτιότητας, η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου, το ύψος των παράνομων εσόδων και του προκύψαντος οφέλους, η τυχόν υποτροπή και οι λοιπές περιστάσεις.

4. Η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη και δεν επηρεάζει την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των προσώπων που ασκούν διοίκηση ή διαχειρίζονται κεφάλαια ή υποθέσεις των νομικών προσώπων.

5. Οι κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται, εκτός αν με άλλες διατάξεις προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων.

6. Οι εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές, η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων και η Επιτροπή ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές και τον Υπουργό Δικαιοσύνης για υποθέσεις στις οποίες υπάρχει συμμετοχή νομικού προσώπου υπό την έννοια της παραγράφου 1, σε πράξεις απόπειρας ή διάπραξης των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή βασικών αδικημάτων καθώς και για τις εκδιδόμενες σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

■ Διοικητικές κυρώσεις (Administrative sanctions)

1. Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα, επιβάλλονται στις εταιρείες αυτές εφόσον παραβαίνουν τις λοιπές υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Κανονισμού 1781/2006/EK και των κανονιστικών αποφάσεων, σωρευτικά ή διαζευκτικά, είτε η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων εντός τακτού χρονικού διαστήματος είτε μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω κυρώσεις, μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προσώπων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών:

α) πρόστιμο κατά της εταιρείας από 30.000 μέχρι 2.000.000 ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής από 50.000 μέχρι 3.000.000 ευρώ

β) πρόστιμο από 10.000 μέχρι 300.000 ευρώ κατά των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων της εταιρείας, υπαίτιων για τις παραβάσεις ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο και εποπτεία επί των υπηρεσιών,

υπαλλήλων και δραστηριοτήτων της εταιρείας. σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται πρόστιμο από 20.000 μέχρι 500.000 ευρώ

γ) απομάκρυνση από τη θέση τους για ορισμένο ή αόριστο χρόνο μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων και απαγόρευση ανάληψης άλλης σημαντικής θέσης

δ) απαγόρευση της άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων της εταιρείας, της ίδρυσης νέων υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα ή της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου ε) σε περίπτωση σοβαρών ή/και επανειλημμένων παραβάσεων, οριστική ή προσωρινή ανάκληση ή αναστολή για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της άδειας λειτουργίας της εταιρείας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

2. Οι κυρώσεις των περιπτώσεων α' έως ε' της προηγούμενης παραγράφου είναι ανεξάρτητες από τις κυρώσεις για τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή βασικών αδικημάτων. Οι κυρώσεις αυτές αιτιολογούνται και δημοσιοποιούνται εφόσον η δημοσιοποίησή τους δεν είναι πιθανό να προκαλέσει δυσανάλογη ζημία στο νομικό πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση.

3. Κάθε αρμόδια αρχή που εποπτεύει εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα, ορίζει με αποφάσεις της που δημοσιοποιούνται:

α) τις επί μέρους υποχρεώσεις των εταιρειών, στελεχών και υπαλλήλων τους, είτε ξεχωριστά είτε ανά κατηγορίες

β) το βαθμό σπουδαιότητας κάθε υποχρέωσης ή κατηγορίας υποχρεώσεων, με ενδεικτική αναφορά πιθανών κυρώσεων για μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις αυτές

γ) άλλα γενικά ή ειδικά κριτήρια προσδιορισμού των κυρώσεων και επιμέτρησης της έκτασής τους, τα οποία λαμβάνει υπόψη της η αρμόδια αρχή.

4. Σε περίπτωση που υπόχρεο φυσικό πρόσωπο παραβαίνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, εφόσον ο πειθαρχικός έλεγχος αυτού ασκείται κατά τις κείμενες διατάξεις από ειδικό πειθαρχικό όργανο, η αρμόδια αρχή παραπέμπει το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο στο παραπάνω όργανο, στο οποίο διαβιβάζει και όλα τα στοιχεία της παράβασης.

5. Οι κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται, εκτός αν με άλλες διατάξεις προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις κατά των αναφερόμενων υπόχρεων νομικών προσώπων και των υπαλλήλων τους και των υπόχρεων φυσικών προσώπων.

6. Τα ανωτέρω πρόστιμα επιβάλλονται από τα αναφερόμενα σε αυτά δημόσια όργανα βεβαιώνονται από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

■ **Ποινές για τη διευκόλυνση τρομοκρατικών πράξεων.** Όποιος παρέχει πληροφορίες ή υλικά μέσα ή με οποιονδήποτε τρόπο εισπράττει, συλλέγει, διαθέτει ή διαχειρίζεται κεφάλαια με σκοπό να διευκολύνει ή να υποβοηθήσει την τέλεση τρομοκρατικών πράξεων είτε από εγκληματική οργάνωση είτε από μεμονωμένο τρομοκράτη τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών».

■ **Τμήμα Εποπτείας και Ελέγχου για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στη Διεύθυνση Ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.**

Συνιστάται Τμήμα Ε' με τίτλο «Τμήμα Εποπτείας και Ελέγχου για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», το οποίο έχει την ευθύνη για την υποστήριξη και συντονισμό των ενεργειών της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ως αρμόδιας αρχής για την εποπτεία των υπόχρεων προσώπων. Οι αρμοδιότητες της παραπάνω αρμόδιας αρχής, που αφορούν τον έλεγχο των υπόχρεων προσώπων και στην επιβολή των σχετικών κυρώσεων ασκούνται παράλληλα με το Τμήμα Ε', εφαρμοζόμενων αναλόγως όσων κατά περίπτωση ορίζονται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών και τα συναφή γενικώς θέματα, και από τα Περιφερειακά Ελεγκτικά Κέντρα (ΠΕΚ), τα Διαπεριφερειακά Ελεγκτικά Κέντρα (ΔΕΚ) και τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ), που είναι αρμόδιες για το φορολογικό έλεγχο των κατά περίπτωση υπόχρεων προσώπων.

■ **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Οι κανονιστικές αποφάσεις και οι άλλες διοικητικές πράξεις υπουργών ή αρμόδιων αρχών παραμένουν σε ισχύ μέχρι την τροποποίηση ή κατάργησή τους, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Όπου σε νομοθετική ή κανονιστική διάταξη αναφέρεται η Επιτροπή του άρθρου 7 του ν. 2331/1995 ή η Εθνική Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες του ν. 3424/2005 νοείται η νέα «Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

3. Από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος **καταργείται η Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες** του άρθρου 7 του ν. 2331/1995, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 3424/2005.

4. Καταργούνται από της δημοσίευσής του παρόντος νόμου: α) οι διατάξεις των άρθρων από 1 έως και 8 (Κεφάλαιο Α΄) του ν. 2331/1995 όπως αυτές τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν από τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 9 και 11 του ν. 3424/2005, 17 του ν. 3472/2006 και 34 παράγραφοι 1 και 2 του ν. 3556/2007 (ΦΕΚ 91 Α΄) και ισχύουν β) το άρθρο 8 του ν. 2928 γ) κάθε άλλη διάταξη νόμου, προεδρικού διατάγματος ή κανονιστικής απόφασης που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

☐ Σε εκτέλεση του Νόμου 3691/2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις», αναφορικά με τις αρμοδιότητες και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σαν αρμόδιας για τους σκοπούς του νόμου αυτού αρχής για τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, η ΤτΕ με απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων (ΕΤΠΘ) στην υπ' αριθ. 281/17.3.2009 συνεδρίαση αυτής (θέμα 5) εξέδωσε εξειδικευμένες οδηγίες προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που υπάγονται στην εποπτεία της.

☐ **Οι πιο συνηθισμένες περιπτώσεις που προκαλούν τις υποψίες του τραπεζικού υπαλλήλου ότι πιθανόν να πρόκειται για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είναι οι εξής:**

- άνοιγμα λογαριασμού στο όνομα πελάτη που δεν διαμένει στην περιοχή του τραπεζικού υποκαταστήματος
- συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη
- διακίνηση μετρητών σε μεγάλη ποσότητα ή μαζική ανταλλαγή μικρής αξίας τραπεζογραμματίων με άλλα μεγαλύτερης αξίας ή κατάθεση μετρητών που αμέσως μετά μεταφέρονται σε άλλους λογαριασμούς άλλης τράπεζας ή αποσύρονται, συχνή κατάθεση μετρητών μέσω νυκτερινών χρηματοθυρίδων
- κατάθεση μεγάλων ποσών μέσω τρίτων ή πολυάριθμες διαδοχικές καταθέσεις μικροποσών ή αιφνιδιαστικό κλείσιμο λογαριασμών με μεταφορά κεφαλαίων ή τήρηση πολλών λογαριασμών στους οποίους κατατίθενται μικροποσά που στη συνέχεια μεταφέρονται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε άλλο λογαριασμό της ίδιας ή άλλης τράπεζας
- αδρανείς λογαριασμοί που ενεργοποιούνται μόνο για κινήσεις κεφαλαίων στο εξωτερικό
- κίνηση λογαριασμών υπεράκτιων εταιριών (offshore companies)
- συναλλαγές από και προς χώρες που δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF
- συχνότατη κάλυψη από τραπεζικούς λογαριασμούς της αγοράς επιταγών, τραβηκτικών, εμβασμάτων, χρεογράφων και ιδιαίτερα μετοχών από πρόσωπα που η περιουσιακή τους κατάσταση δεν δικαιολογεί μεγάλη συναλλακτική δραστηριότητα
- συχνή μετατροπή ξένων τραπεζογραμματίων ή ποσών συναλλάγματος μεγάλης αξίας από ένα νόμισμα σε άλλο
- σημαντική αύξηση των καταθέσεων και γενικά των τραπεζικών συναλλαγών του πελάτη χωρίς αυτό να δικαιολογείται από την οικονομική κατάσταση αυτού ή της επιχείρησής του
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών μη κατοίκων ή λογαριασμών πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών εταιριών με ανώνυμες μετοχές
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- ασυνήθεις κινήσεις λογαριασμών διαχείρισης χαρτοφυλακίου σημαντικών πελατών
- συχνές εντολές μεταφορών ποσών στο εξωτερικό και πληρωμή αυτών σε μετρητά
- συχνές τραπεζικές συναλλαγές εμπορικών εταιριών με μετρητά χωρίς να παρεμβάλλονται συναλλαγές μέσω επιταγών, συναλλαγματικών ή εμπορικών γραμματίων
- τήρηση πολλών τραπεζικών λογαριασμών σε πολλά υποκαταστήματα μίας τράπεζας ή πολλών τραπεζών και συχνή διακίνηση μέσω αυτών μεγάλων ποσών ή μικροποσών με μεγάλη όμως συχνότητα
- χρήση θυρίδων θησαυροφυλακίου, κατάθεση και ανάληψη από αυτές σφραγισμένων φακέλων με μεγάλη συχνότητα

- ασυνήθης επιχειρηματική δραστηριότητα με το εξωτερικό και ιδιαίτερα με χώρες με τις οποίες η επιχείρηση δεν είχε δεσμεύσεις στο παρελθόν ούτε εισήγαγε ή εξήγαγε εμπορεύματα
- μεγάλου ύψους πληρωμές ή εμβάσματα, συμπεριλαμβανομένων και των ηλεκτρονικών συναλλαγών, σε/από χώρες που διακινούνται ναρκωτικά ή κυριαρχούν εξωχώρια χρηματοπιστωτικά κέντρα (offshore financial centers, βλέπε όρο)
- συνεχείς πιστώσεις λογαριασμών από ταξιδιωτικές επιταγές σε ξένο συνάλλαγμα
- παροχή εγγύησης για δάνειο από εγγυητή που είναι άγνωστος στην τράπεζα ή η οικονομική του κατάσταση δεν δικαιολογεί την ανάληψη του σχετικού κινδύνου ή παροχή σαν εγγύησης μεγάλου ποσού σε μετρητά
- συναλλαγές με αντιπρόσωπο εταιρίας όπου η ταυτότητα του τελικού δικαιούχου είναι άγνωστη ή ανεπαρκώς προσδιορισμένη ή δυσεξήγητες ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων με στόχο λόγω των πολλών μεταφορών να χάνονται τα ίχνη των συναλλαγών και να καθίσταται δύσκολη η ανίχνευση του τελικού δικαιούχου
- υποβολή αίτησης για την παροχή δανείου με εμπράγματη εξασφάλιση περιουσιακά στοιχεία η προέλευση των οποίων είναι ασυμβίβαστη με την οικονομική κατάσταση του πελάτη
- κίνηση κεφαλαίων ο σκοπός της οποίας είναι ασύμβατος με την επαγγελματική δραστηριότητα του πελάτη
- εμβάσματα από το εξωτερικό προς πελάτη που στη συνέχεια εκδίδει επιταγές ή χρησιμοποιεί άλλα μέσα πληρωμής στο όνομα τρίτων ή λήψη εμβασμάτων μικρών ποσών στο όνομα πελάτη που στη συνέχεια δίνει εντολή μεταφοράς μεγάλων ποσών στο εξωτερικό
- εντολή αγοράς χρεογράφων μεγάλης αξίας, που διακρατούνται από την τράπεζα για φύλαξη (custody), που δεν δικαιολογείται από την οικονομική κατάσταση του δικαιούχου
- συναλλαγές που αφορούν back-to-back loan (βλέπε όρο) που πραγματοποιούνται σε υποκαταστήματα και θυγατρικές εταιρίες πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία εδρεύουν σε κράτη όπου παράγονται και διακινούνται ναρκωτικά
- αίτηση πελάτη για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίου είτε σε ξένα νομίσματα ή χρεόγραφα όταν η πηγή των κεφαλαίων είναι αδιαφανής και ασύμβατη με την οικονομική κατάσταση του πελάτη
- αβάσιμες δικαιολογίες και υπεκφυγές για την παροχή στοιχείων πλήρους ταυτοποίησης του δικαιούχου
- ασυνήθης νευρικότητα του πελάτη στη θυρίδα συναλλαγών.

Money market = αγορά χρήματος. Αγορά στην οποία πραγματοποιούνται αγορές και πωλήσεις χρηματοπιστωτικών μέσων με λήξη μικρότερη του έτους. Η αγορά χρήματος χαρακτηρίζεται από υψηλή ρευστότητα, χαμηλό επίπεδο κινδύνου και η απόδοση εκφράζεται συνήθως σε ετήσια βάση χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ανατοκισμοί. Διακρίνεται σε:

- αγορά τοις μετρητοίς (cash market) που περιλαμβάνει τη διατραπεζική αγορά χωρίς ασφάλειες (deposits) και τη διατραπεζική αγορά με ασφάλειες (repos)
- την αγορά βραχυπρόθεσμων τίτλων που περιλαμβάνει τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου (Treasury Bills), τα πιστοποιητικά καταθέσεων (Certificates of Deposit, CDs), τα εμπορικά χρεόγραφα (Commercial Papers, CPs) και την αποδοχή τραπεζιών (banker's acceptance)
- την αγορά ορισμένων παραγώγων με κύρια προϊόντα την ανταλλαγή νομισμάτων (FX Swaps), την ανταλλαγή επιτοκίων (Interest Rate Swaps, IRS) και ιδιαίτερα τη δεικτοποιημένη ανταλλαγή με κυμαινόμενο επιτόκιο μιας ημέρας (Overnight Indexed Swaps, OIS) και τα προθεσμιακά συμβόλαια επιτοκίου (Forward Rate Agreements, FRAs).

Money market funds = κεφάλαια αγοράς χρήματος. Είναι το ασφαλέστερο είδος από τα αμοιβαία κεφάλαια. Είναι αδύνατο να απολέσει το κεφάλαιό του ένα πρόσωπο ή ένας φορέας που επενδύει στα κεφάλαια αυτά. Όμως, η απόδοση αυτών είναι μικρή και μερικές φορές μετά βίας υπερβαίνει τον πληθωρισμό. Επόμενα, τα κεφάλαια αυτά είναι η καλύτερη επιλογή για την τοποθέτηση των μετρητών που θα χρειασθούμε να επαναποκτήσουμε σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Ο λόγος που τα κεφάλαια της αγοράς χρήματος είναι σταθερά είναι διότι επενδύουν σε χρεόγραφα βραχυπρόθεσμης λήξης όπως αυτά που εκδίδονται από τράπεζες, σε κυβερνητικά έντοκα γραμμάτια ή σε εταιρικά ομόλογα άριστης πιστοληπτικής διαβάθμισης. Από αυτή την άποψη ομοιάζουν κάπως με τα πιστοποιητικά καταθέσεων των τραπεζών (bank certificates of deposit). Σημαντικό πλεονέκτημα των κεφαλαίων αγοράς χρήματος είναι η δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης. Σε αντίθεση με τα πιστοποιητικά καταθέσεων που δεσμεύουν τα χρήματα του επενδυτή συνήθως για ένα εξάμηνο, σε ένα

κεφάλαιο αγοράς χρήματος ο επενδυτής μπορεί να ρευστοποιήσει τη συμμετοχή του οποτεδήποτε.

Money market papers = χρεόγραφα των αγορών χρήματος εξαιρουμένων των μετοχών. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν κύρια βραχυπρόθεσμης λήξης χρεόγραφα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εμπορεύσιμα στις κεφαλαιαγορές που χαρακτηρίζονται από επαρκή ρευστότητα ή για τα οποία ο εκδότης παρέχει πλήρη ρευστότητα, οι τραπεζικές καταθέσεις μίας ημέρας και οι καταθέσεις μέχρι ενός έτους, τα δανειστικά συμβόλαια λήξης μέχρι ενός έτους, οι αποδοχές τραπεζιτών (banker's acceptances), τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου λήξης από ένα μήνα μέχρι ενός έτους, οι συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (repurchase agreements or repos), τα πιστοποιητικά καταθέσεων (certificates of deposit), τα εμπορικά χρεόγραφα (commercial papers) που εκδίδονται από τα NXI και τα χρεόγραφα κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate notes, FRNs) με λήξη μέχρι ενός έτους.

Moral hazard = ηθικός κίνδυνος. Ο κίνδυνος που προκύπτει από την αλλαγή της συμπεριφοράς ενός αντισυμβαλλόμενου όπως π.χ μιας εταιρίας που έχει ασφαλίσει τα περιουσιακά της στοιχεία έναντι πυρός και αδιαφορεί μη λαμβάνοντας μέτρα αποτροπής του ασφαλισθέντος κινδύνου ή ενός πελάτη μιας τράπεζας που λαμβάνει ένα καταναλωτικό δάνειο για την αγορά οικιακής και αντί για αυτό παίζει τα χρήματα του δανείου και τα χάνει στο καζίνο.

Moral suasion = ηθική πειθώ, δηλαδή η προσπάθεια επιβολής μιας πολιτικής χωρίς καταναγκασμούς (νόμοι, υποχρεωτικοί κανονισμοί ή οδηγίες κλ) αλλά μόνο μέσω επιχειρημάτων και μη κυρωτικών κανόνων καλής συμπεριφοράς. Για παράδειγμα οι κεντρικές τράπεζες πιέζουν τα πιστωτικά ιδρύματα να περιορίσουν την ανέλεγκτη και υπερβολική χορήγηση καταναλωτικών δανείων ή δανείων μέσω πιστωτικών καρτών προκειμένου να περιορισθεί η ρευστότητα και να συγκρατηθούν οι πληθωριστικές πιέσεις ή να αποφευχθεί η υπερχρέωση των νοικοκυριών. Τα Π.Ι συμφωνούν με καλή πίστη να συμμορφωθούν με τη μη υποχρεωτική αυτή εντολή της κεντρικής τράπεζας.

Mortgage = εγγύηση για την εξασφάλιση της αποπληρωμής ενός στεγαστικού δανείου. Η εγγύηση συνίσταται: 1) συνήθως σε υποθήκη επί ακινήτων η οποία αίρεται όταν εξοφληθεί ολοσχερώς το δάνειο 2) ομόλογα τα οποία δεσμεύονται μέχρι της πλήρους εξόφλησης της υποχρέωσης. Εάν ο δανεισθείς δεν μπορεί να τιμήσει την υποχρέωσή του, τα ακίνητα ή τα ομόλογα πωλούνται και με το προϊόν της πώλησης αποζημιώνεται ο δανειστής.

Mortgage Backed Securities, MBS = ενυπόθηκα ομόλογα. Είναι ομόλογα εγγυημένα από μία δεξαμενή περιουσιακών στοιχείων. Πρόκειται για ένα επενδυτικό μέσο που αντιπροσωπεύει την ιδιοκτησία ενός αδιαίρετου συμφέροντος σε μια ομάδα ενυπόθηκων ομολόγων. Η εταιρία που συγκεντρώνει τα ομόλογα εισπράττει μία προμήθεια έναντι του πιστωτικού κινδύνου. Το κεφάλαιο και οι τόκοι από τα επί μέρους ενυπόθηκα ομόλογα χρησιμοποιούνται για την πληρωμή του κεφαλαίου και των τόκων επί του MBS. Όταν επενδύει κανείς σε ένα MBS, δανείζει χρήματα σε ένα αγοραστή κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης. Τα MBS είναι ένα μέσο κύρια για τις μικρότερες περιφερειακές τράπεζες που μπορούν να παρέχουν ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια στους πελάτες τους χωρίς να ανησυχούν εάν έχουν τα περιουσιακά στοιχεία για να καλύψουν το δάνειο. Ενεργούν σαν ενδιάμεσοι μεταξύ του αγοραστή της κατοικίας και της αγοράς των επενδυτών. Διακρίνουμε:

- **Commercial MBS, CMBS** είναι τα εμπορικά ομόλογα που χρηματοδοτούν τους φορείς παροχής δανείων επαγγελματικής στέγης και
- **Residential MBS, RMBS** είναι τα ομόλογα κατοικίας που χρηματοδοτούν στεγαστικές τράπεζες για την παροχή δανείων πρώτης ή/και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας.

Mortgage loan = δάνειο εγγυημένο με υποθήκη επί ακινήτου.

Mortgage note = χρεόγραφο που ενσωματώνει μία προσωπική απαίτηση και είναι εγγυημένο με υποθήκη επί ακινήτου ή παρακράτηση της κυριότητας ενός πωλούμενου ακινήτου.

Motherboard = μητρική κάρτα ή η μητέρα των καρτών. Είναι το κεντρικό εξάρτημα του Η/Υ, η πλακέτα-βάση που υποδέχεται τα άλλα εξαρτήματα και συσκευές. Τα κύρια συστατικά του

H/Y που ενσωματώνονται στη μητρική κάρτα είναι η μνήμη, τα κυκλώματα διασύνδεσης, τα slot επέκτασης και προαιρετικά ο μικροϋπολογιστής.

Moving average = κινητός μέσος όρος. Υπολογίζεται με την πρόσθεση των τιμών κλεισίματος ενός χρηματοοικονομικού μέσου ή στατιστικού μεγέθους σε ένα αριθμό ημερών ή μηνών και στη συνέχεια με τη διαίρεση αυτών με το σύνολο των ημερών ή των μηνών. Εάν για παράδειγμα ο μέσος κινητός για μια τιμή μετοχής υπολογίζεται σε μηνιαία βάση, προσθέτουμε την τιμή κλεισίματος στο χρηματιστήριο για όλες τις εργάσιμες ημέρες του μήνα και διαιρούμε με τον αριθμό των εργάσιμων ημερών του μήνα στη διάρκεια των οποίων συνεδρίασε το χρηματιστήριο.

MP3 = συσκευή που κωδικοποιεί ένα πρωτότυπο ήχο από ένα CD και το συμπιέζει δια του συντελεστή 12. Είναι ένα ακρωνύμιο από το **Moving Picture Expert Group (MPEG) Audio Layer 3**. Το Layer 3 είναι ένα από τα τρία κωδικά σχήματα (layer 1, layer 2 και layer 3) που χρησιμοποιεί αλγόριθμο για τη συμπίεση (compression) αρχείων ακουστικών σημάτων (audio files). Αφαιρεί όλη τη μη αναγκαία πληροφορία του ακουστικού σήματος χωρίς να βλάπτει την ποιότητα αυτού.

MTS, Mercato dei Titoli de Stato = ηλεκτρονική αγορά κρατικών τίτλων (βλέπε και όρο Euro MTS Limited). Η κρατική εταιρία της Ιταλίας MTS S.p.A ιδρύθηκε το 1988 και ιδιωτικοποιήθηκε το 1997. Σήμερα, το μετοχικό της κεφάλαιο κατέχεται κατά 60,37% από το Ιταλικό Χρηματιστήριο (Borsa Italiana) και το υπόλοιπο από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η MTS S.p.A είναι το ιδρυτικό μέλος του ομώνυμου ομίλου (MTS Group of companies) που επεκτάθηκε στις Ευρωπαϊκές χώρες και μέσω της ηλεκτρονικής διαπραγματευτικής πλατφόρμας του καλύπτει σε ημερήσια βάση συναλλαγές αξίας 90 δισεκατομμυρίων ευρώ. Είναι μία πλατφόρμα ανοικτή σε όλους με πρόσβαση και εξ αποστάσεως. Μετέχουν οι επιλέξιμοι βάσει κριτηρίων διαμεσολαβητές της αγοράς που χαρακτηρίζονται: α) σαν διαπραγματευτές (dealers) και β) σαν κύριοι διαπραγματευτές (primary dealers) που είναι οι διαμορφωτές της αγοράς (market makers) δηλαδή είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν τιμές και να αγοράζουν και πωλούν κρατικά χρεόγραφα στις τιμές αυτές. Η MTS έχει δύο τμήματα: το πρώτο για τις συναλλαγές όψεως (spot trades, «MTS Cash») και το δεύτερο για τις αντιστρεπτές συναλλαγές (repos, «MTS/PCT»). Από τα τέλη του 2002 παρέχεται σε προαιρετική βάση από το Ταμείο Συμψηφισμού και Εγγύησης της Ιταλίας «Cassa di Compensazione e Garanzia» και τη συμψηφιστική εταιρία της Γαλλίας «LCH Clearnet» η υπηρεσία κεντρικού αντισυμβαλλόμενου (central counterparty service). Οι συναλλαγές επί κυβερνητικών χρεογράφων των Ευρωπαϊκών κρατών προωθούνται αυτόματα για διακανονισμό στο σύστημα «Express II settlement system» που διαχειρίζεται η Monte Titoli. Η MTS S.p.A διαχειρίζεται, επίσης, τη BondVision, μία εναλλακτική αγορά χρεογράφων που επιτρέπει στους μετέχοντες που χαρακτηρίζονται σαν primary dealers να διαπραγματεύονται κυβερνητικά χρεόγραφα της ζώνης του ευρώ απ' ευθείας με θεσμικούς επενδυτές με βάση ένα ηλεκτρονικό σύστημα δημοπρασιών πολλαπλών τιμών που είναι προσβάσιμο μέσω του Internet.

Multilateral netting = πολυμερής καθαρός συμψηφισμός. Μία συμφωνία μεταξύ τριών ή περισσότερων μερών να συμψηφίσουν τις υποχρεώσεις τους. Οι υποχρεώσεις μπορούν να προκύπτουν από χρηματοπιστωτικές συμβάσεις, εντολές μεταφοράς ή και από τα δύο. Ο συμψηφισμός πραγματοποιείται μέσω ενός κεντρικού αντισυμβαλλόμενου. Η πολυμερής καθαρή θέση είναι επίσης η διμερής καθαρή θέση μεταξύ κάθε μετέχοντος και του κεντρικού αντισυμβαλλόμενου.

Multilateral Trading Facility, MTF = πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης. Πολυμερές σύστημα που το διαχειρίζεται ένα πιστωτικό ίδρυμα, μία επενδυτική εταιρία ή ένας διαχειριστής της αγοράς και μέσω του οποίου έρχονται σε επαφή τρίτοι για την αγορά και πώληση χρηματοπιστωτικών μέσων.

Multimedia = πολυμέσα. Είναι ο συνδυασμός κειμένων, γραφικών, κινούμενων εικόνων, λέξεων, ήχου και βίντεο σε μια από κοινού εφαρμογή. Συχνά χαρακτηρίζονται ως πολυμέσα ο συνδυασμός διαφορετικών μέσων, όπως για παράδειγμα της τηλεόρασης και του προσωπικού υπολογιστή σε μια από κοινού χρησιμοποίηση. Γενικά, στα πολυμέσα χρησιμοποιούνται οι πολυάριθμες τεχνολογικές εφαρμογές των πληροφοριών και των

επικοινωνιών. Πιο διαδεδομένες εφαρμογές των πολυμέσων συναντάμε στην ηλεκτρονική διαφήμιση και το ηλεκτρονικό λιανεμπόριο.

Multi-purpose prepaid cards = κάρτες προπληρωμής πολλαπλών χρήσεων ή όπως διαφορετικά ονομάζονται "ηλεκτρονικά πορτοφόλια" (electronic purses). Αρχικά, εμφανίσθηκαν οι κάρτες προπληρωμής μοναδικού σκοπού όπως είναι οι τηλεφωνικές κάρτες και οι κάρτες που εκδίδονται από εμπορικά πολυκαταστήματα. Αντίθετα, οι κάρτες πολλαπλών χρήσεων μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε πλήθος συμβεβλημένων καταστημάτων για πολλούς σκοπούς όπως πληρωμές σε καταστήματα, έκδοση εισιτηρίων, σε χώρους στάθμευσης, σε εστιατόρια, κ.λπ. Το ηλεκτρονικό πορτοφόλι είναι μία έξυπνη πλαστική κάρτα που ενσωματώνει ένα μικροϋπολογιστή και μία προπληρωμένη αξία συνήθως από 35 έως 370 ευρώ. Μετά από κάθε συναλλαγή το ποσό μειώνεται κατά την αξία αυτής. Χρησιμοποιείται στις μικροσυναλλαγές και ανταγωνίζεται τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια μικρής αξίας. Διακρίνεται στις ακόλουθες κατηγορίες:

–Χωρίς ή με προσωπικό αριθμό ταυτοποίησης (PIN),

–Επαναφορτιζόμενο (rechargeable), ή μη επαναφορτιζόμενο. Μπορεί να επαναφορτισθεί στις τράπεζες, τα ATMs, σε εξουσιοδοτημένα καταστήματα, μέσω ειδικών τηλεφωνικών συσκευών και πιστωτικών καρτών στα σημεία πώλησης (EFTPOS) με χρέωση τραπεζικού λογαριασμού.

–Ανώνυμο ή προσωποποιημένο συνδεδεμένο με τραπεζικό λογαριασμό.

–Συγκεντρωτικό που λειτουργεί με ένα μόνο νόμισμα ή αποκεντρωτικό - πολυνομισματικό.

Το Η/Π εξελιγμένης τεχνολογίας μπορεί να δείχνει τις χρηματικές μονάδες που απομένουν μετά από κάθε συναλλαγή, το ιστορικό των τελευταίων 10 έως 30 συναλλαγών και άλλες πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες στη μνήμη της κάρτας. Οι κυριότερες μέχρι σήμερα πειραματικές εφαρμογές έχουν πραγματοποιηθεί στο Σουίντον της Αγγλίας (MONDEX), στο Ράβενσμπουργκ και Βαϊνγκάρτεν της Γερμανίας, στο Αϊζενστάτ (Europay Austria), στο Βέλγιο (PROTON), στο Νέστβεντ της Δανίας (σύστημα DANMONT), στη Φινλανδία (Avant Ltd.), στην Άνω Αδίγη της Ιταλίας (Progetto Cassamat), στην Πορτογαλία (Porta Moedas Multibank). Σήμερα, επεκτείνεται με ταχείς ρυθμούς σε όλο τον κόσμο. Το 2006, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μέσω καρτών προπληρωμής πολλαπλών χρήσεων μόνο στο σύστημα της VISA αυξήθηκαν κατά 280%. Για το ίδιο έτος, το σύνολο των καρτών αυτών σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν 321.000.000.

Municipal bonds = δημοτικά και κυβερνητικά ομόλογα. Είναι τα ομόλογα που εκδίδονται από τους δήμους και τις περιφερειακές ή τοπικές κυβερνήσεις, ομοσπονδιακά κρατίδια ή πολιτείες για τη χρηματοδότηση καθημερινών δραστηριοτήτων και ειδικών σχεδίων για την ανάπτυξη της τοπικής υποδομής. Οι αποδόσεις αυτών είναι μικρότερες των κρατικών και εταιρικών ομολόγων. Συνήθως, όμως, οι τόκοι των δημοτικών ομολόγων εξαιρούνται της φορολογίας ή υπόκεινται σε μικρότερο φορολογικό συντελεστή. Επιπρόσθετα, απολαύουν μεγαλύτερου βαθμού πιστοληπτικής αξιολόγησης από ότι τα εταιρικά ομόλογα. Στις ΗΠΑ, τα δημοτικά ομόλογα διακρίνονται σε: α) ομόλογα γενικής υποχρέωσης (GO, General Obligation bonds). Δεν είναι εγγυημένα αλλά η αποπληρωμή τους επαφίεται στην καλή πίστη και την πιστοληπτική ικανότητα του δανειζόμενου. Έχουν λήξη μέχρι 10 χρόνια και πληρώνονται από κεφάλαια που προκύπτουν από φόρους και παράβολα β) ομόλογα εισοδήματος (Revenue bonds) που χρησιμοποιούνται για να χρηματοδοτούν έργα υποδομής. Εξοφλούνται από το εισόδημα που προκύπτει από τα έργα όπως διόδια, το προϊόν χρηματοδοτικής μίσθωσης κτιρίων κ.λ.π. Σε ορισμένες περιπτώσεις δεν διενεργούνται πληρωμές μέχρι να παραχθεί εισόδημα από τα έργα τα οποία χρηματοδοτούν.

Mutatis mutandis = λατινική έκφραση που σημαίνει την κατ' αναλογία εφαρμογή διατάξεων που διέπουν μία έννομη σχέση σε άλλη παρόμοια σχέση ή περίπτωση. Υπονοεί, επίσης, τις απαραίτητες αλλαγές που πρέπει να επέλθουν αλλά πάντα λαμβανομένου υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε περίπτωσης. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει κενό νόμου ή κενό στη σύμβαση που ορίζει συγκεκριμένη σχέση μεταξύ ιδιοκτήτη και ενοικιαστή ή μεταξύ δανειστή και δανειολήπτη, μπορεί να ισχύσουν κατ' αναλογία α) παρόμοιες διατάξεις που διέπουν μία συναφή ρύθμιση ή β) παρόμοιες συμβατικές ρήτρες.

Mutual funds = αμοιβαία κεφάλαια (Α/Κ). Είναι ένα σύνολο περιουσίας το οποίο αποτελείται από μετρητά, καταθέσεις, μέσα της χρηματαγοράς, χρεόγραφα και μετοχές εγχωρίων ή και ξένων χρηματιστηρίων, που ανήκει σε επενδυτές-μεριδιούχους του ίδιου προφίλ ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε αυτό. Οι αποταμιευτές που τοποθετούν τα χρήματά τους στο Α/Κ

γίνονται εξ αδιαιρέτου συγκύριοι της κοινής περιουσίας και λαμβάνουν τίτλους που καλούνται μερίδια. Η διάθεση και η εξαγορά μεριδίων απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος ή άλλη εισφορά υπέρ του δημοσίου. Ο αποταμιευτής αναθέτει τη διαχείριση του μεριδίου του στους έμπειρους και επαγγελματίες διαχειριστές του Α/Κ, έχει τη δυνατότητα ρευστοποίησης αυτού ενώ δικαιούται, κάθε χρόνο, διανομής των κεφαλαιακών κερδών του Α/Κ ανάλογα με τον αριθμό των μεριδίων που κατέχει.

● **Σε διεθνές επίπεδο**, οι κυριότερες κατηγορίες Α/Κ είναι οι εξής:

- 1) **balanced funds** (μικτά). Επενδύουν σε μεγάλο ποσοστό σε τίτλους σταθερής απόδοσης και ελάχιστα σε τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου. Θεωρούνται Α/Κ μέσου επενδυτικού κινδύνου
- 2) **bond funds** (ομολογιακά). Τοποθετούν τα κεφάλαιά τους αποκλειστικά σε ομόλογα, ομολογίες και άλλους τίτλους σταθερής απόδοσης και για το λόγο αυτό φέρουν τον μικρότερο επενδυτικό κίνδυνο
- 3) **growth funds** (αναπτυξιακά). Επενδύουν το μεγαλύτερο μέρος σε μετοχές και φέρουν υψηλό κίνδυνο
- 4) **money-markets funds** (χρηματαγοράς ή διαχείρισης διαθεσίμων). Αποτελούνται από βραχυπρόθεσμους τίτλους και πιστοποιητικά καταθέσεων
- 5) **income funds** (εισοδήματος). Αποτελούνται από μετοχικούς τίτλους και στοχεύουν σε μεγάλα κεφαλαιακά κέρδη αλλά φέρουν και υψηλό κίνδυνο
- 6) **index funds** (δεικτοποιημένα). Αποτελούνται από μετοχές που συμμετέχουν σε δείκτες μετοχών υψηλής κεφαλαιοποίησης των χρηματιστηρίων
- 7) **sector funds** (κλαδικά). Επενδύουν σε μετοχές κάποιου κλάδου (τραπεζών, εταιριών πληροφορικής κ.λ.π) και στοχεύουν σε υψηλά κεφαλαιακά κέρδη
- 8) **international bond funds** (διεθνικά ομολογιών). Αποτελούνται από χρεόγραφα, κύρια από ομολογίες και ομόλογα, που διαπραγματεύονται σε πολλά κράτη ενώ συνήθως αναμένουν απόδοση και από τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις
- 9) **international growth funds** (διεθνή αναπτυξιακά). Επενδύουν σε μετοχές που διαπραγματεύονται σε πολλά χρηματιστήρια του εξωτερικού και εκτός από την άνοδο των τιμών τους αναμένουν κέρδη και από τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις. Φέρουν, όμως, υψηλό κίνδυνο
- 10) **funds of funds** (αμοιβαία επί αμοιβαίων). Αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε άλλα αμοιβαία κεφάλαια συμπεριλαμβανομένων και των κεφαλαίων αντισταθμίσματος κινδύνων (hedge funds). Βλέπε αυτοτελή όρο Funds of funds, (FoFs)
- 11) **money market funds** (κεφάλαια αγοράς χρήματος). Επενδύουν σε βραχυπρόθεσμους τίτλους που παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης. Βλέπε αυτοτελή όρο Money market funds.

● **Στην Ελλάδα**, τα Α/Κ λειτουργούν με τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρίας Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (**ΑΕΔΑΚ**), η οποία έχει αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση Α/Κ αλλά επί πλέον και τη δυνατότητα ανάληψης διαχείρισης ΟΣΕΚΑ (βλέπε όρο πιο κάτω). Η διαχείριση ενός Α/Κ περιλαμβάνει τη διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού του, τη διοίκηση του Α/Κ και τη διαφήμιση για την προώθηση των μεριδίων του στο ευρύ επενδυτικό κοινό. Χρησιμοποιεί σαν θεματοφύλακα (custodian) μία τράπεζα που αναλαμβάνει έναντι αμοιβής τη φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων, εκτελεί καθήκοντα ταμίας εισπράττοντας, μεταξύ άλλων, την αξία των μεριδίων και αποδίδοντας την αξία τους σε όσους μεριδιούχους επιθυμούν να ρευστοποιήσουν τη θέση τους υπολογίζοντας και στις δύο περιπτώσεις την αναλογούσα προμήθεια, μπορεί να προβαίνει σε αγοραπωλησίες κινητών αξιών μετά από εντολή της ΑΕΔΑΚ, υπογράφει τον κανονισμό, τις εκθέσεις και τις οικονομικές καταστάσεις της ΑΕΔΑΚ, εγγυάται την ορθή λειτουργία των πράξεων αυτής ενώ είναι απαραίτητη η σύμφωνη γνώμη του για κάθε αίτηση τροποποίησης που επιβάλλεται στην εποπτική αρχή δηλαδή στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Η ΑΕΔΑΚ διέπεται από το Νόμο 3283/13.11.2004 και από αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Τα Α/Κ διακρίνονται:

A) Ανάλογα με το είδος των χρηματοπιστωτικών μέσων σε:

- 1) Α/Κ Διαχείρισης Διαθεσίμων. Επενδύουν κυρίως (άνω του 65% του καθαρού ενεργητικού τους) σε καταθέσεις-μέσα χρηματαγοράς. Δεν έχουν δυνατότητα επένδυσης σε μετοχές.
- 2) Α/Κ Ομολογιακά. Επενδύουν κυρίως σε ομολογίες και δυνητικά έως 10% και σε μετοχές.
- 3) Α/Κ Μικτά. Επενδύουν τουλάχιστον 10% του καθαρού ενεργητικού τους σε μετοχές και 10% σε ομολογίες. Το σύνολο των επενδύσεων όλων των κατηγοριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 65% του καθαρού ενεργητικού τους.

4) A/K Μετοχικά. Επενδύουν κυρίως σε μετοχές εταιριών εισηγμένων στο ΧΑΑ. Σε περίπτωση που μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια αναπαράγουν τη σύνθεση συγκεκριμένου χρηματιστηριακού δείκτη (π.χ Γενικός Δείκτης, FTSE/ASE 20), οφείλουν να επενδύουν το 95% του καθαρού ενεργητικού τους σε μετοχές του συγκεκριμένου δείκτη.

B) Με κριτήριο τη γεωγραφική κατανομή σε A/K Εσωτερικού που επενδύουν κυρίως σε επενδυτικά προϊόντα (καταθέσεις, ομόλογα, ομολογίες, μετοχές και μέσα της χρηματαγοράς) των οποίων οι εκδότες έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα και σε A/K Εξωτερικού που επενδύουν κυρίως σε επενδυτικά προϊόντα εκδοτών που έχουν την καταστατική τους έδρα εκτός Ελλάδος αν και τα τελευταία καταργούνται με νεότερο νόμο.

Ο όρος «κυρίως» που χρησιμοποιείται ανωτέρω αφορά ποσοστό επένδυσης τουλάχιστον 65% επί του καθαρού ενεργητικού του A/K υπολογιζόμενου σε τριμηνιαία βάση με λήξη 31.3, 30.6, 31.9 και 31.12 εκάστου έτους.

● Σαν **επιτρεπόμενες επενδύσεις** ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ορίζονται:

1) οι κινητές αξίες και τα μέσα χρηματαγοράς που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά. Ειδικότερα αναφέρονται: α) οι κινητές αξίες και τα μερίδια των ΟΣΕΚΑ β) οι τίτλοι της χρηματαγοράς όπως π.χ γeros και outright γ) τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) δ) οι προθεσμιακές συμβάσεις για την κάλυψη του κινδύνου μεταβολής των επιτοκίων (Forward Rate Agreements, FRAs) ε) οι συμβάσεις ανταλλαγής (swaps) υποχρεώσεων με αντικείμενο επιτόκιο ή συνάλλαγμα και οι συμβάσεις ανταλλαγής που συνδέονται με μετοχές ή δείκτες μετοχών ζ) τα συμβόλαια δικαιώματος προαίρεσης (options) και κύρια επί συναλλάγματος ή επιτοκίων

2) οι κινητές αξίες και τα μέσα χρηματαγοράς που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε εποπτευόμενη οργανωμένη αγορά κράτους μέλους ή τρίτου κράτους ανοικτή στο κοινό

3) νεοεκδιδόμενες κινητές αξίες, μετά από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, και εφόσον είναι υπό ένταξη σε μια οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και η εισαγωγή της θα πραγματοποιηθεί εντός ενός έτους

4) μερίδια ΟΣΕΚΑ εγκεκριμένων με βάση τις κοινοτικές οδηγίες ανεξάρτητα εάν εδρεύουν σε κράτος μέλος και εφόσον: α) έχουν λάβει σχετική άδεια λειτουργίας β) το επίπεδο προστασίας των μεριδιούχων των άλλων ΟΣΕΚΑ είναι ισοδύναμο με αυτό της Ε.Ε γ) οι δραστηριότητές τους περιγράφονται σε εξαμηνιαίες και ετήσιες περιοδικές εκθέσεις ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση των στοιχείων ενεργητικού, του παθητικού και των αποτελεσμάτων χρήσεως δ) δεν έχει επενδυθεί ποσοστό μεγαλύτερο από το 10% του καθαρού ενεργητικού του σε μερίδια άλλων ΟΣΕΚΑ

5) καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα (ΠΙ) διάρκειας μέχρι 12 μηνών εφόσον τα ΠΙ εδρεύουν σε κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα που έχει αποδεχθεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

6) παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που διακανονίζονται με μετρητά και διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές. Επίσης, σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα εφόσον: α) οι αντισυμβαλλόμενοι είναι νομικά πρόσωπα υποκείμενα σε προληπτική εποπτεία β) υπόκεινται καθημερινά σε αξιόπιστη και επαληθεύσιμη αποτίμηση και είναι δυνατόν να κλείνει η θέση τους ανά πάσα στιγμή με πρωτοβουλία του

7) μέσα χρηματαγοράς που εκδίδονται ή είναι εγγυημένα από κεντρική τράπεζα ή τοπική αρχή κράτους μέλους, από την ΕΚΤ, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, από τρίτο κράτος ή και από οργανισμούς υποκείμενους σε προληπτική εποπτεία ή έχουν εγκριθεί με απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς όπως: α) εταιρίας της οποίας τα ίδια κεφάλαια ανέρχονται τουλάχιστον σε 10.000.000 ευρώ και η οποία υποβάλλει και δημοσιεύει ετήσιες οικονομικές καταστάσεις β) οργανισμός, εντός ομίλου εταιριών με εισηγμένες εταιρίες, που έχει σκοπό τη χρηματοδότηση του ομίλου ή εκδότη μέσω τιτλοποίησης απαιτήσεων

8) μετά από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς το A/K μπορεί να επενδύει μέχρι 10% του καθαρού ενεργητικού του και σε άλλες κινητές αξίες ή μέσα χρηματαγοράς που δεν αναφέρονται ανωτέρω αλλά σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να επενδύει σε πολύτιμα μέταλλα ή παραστατικούς τίτλους αυτών.

● Τα **επενδυτικά όρια** της ΑΕΔΑΚ προσδιορίζονται σαν ποσοστά επί του καθαρού ενεργητικού και καθορίζονται ως εξής:

α) έως 10% σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη

β) έως 40% σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς εκδοτών με επένδυση (σε καθένα από αυτούς) άνω του 5%. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τις καταθέσεις και για πράξεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων

γ) έως 35% σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη όταν έχουν εκδοθεί ή εγγυηθεί από κράτος μέλος της Ε.Ε

δ) έως 25% σε ομολογίες πιστωτικού ιδρύματος.

Μέχρι 2.11.2005 καθιερώθηκαν και τα εξής επενδυτικά όρια:

ε) έως 10% μπορεί να επενδυθεί σε μερίδια άλλων Α/Κ

ζ) έως 20% σε καταθέσεις στο ίδιο πιστωτικό ίδρυμα

η) έως 20% σε κινητές αξίες, μέσα χρηματαγοράς, καταθέσεις και πράξεις εξωχρηματοπιστηριακών μέσων που έχουν εκδοθεί από τον ίδιο οργανισμό

θ) έως 10% σε πράξεις εξωχρηματοπιστηριακών παραγώγων ως προς ένα αντισυμβαλλόμενο όταν πρόκειται για πιστωτικό ίδρυμα ή 5% όταν δεν πρόκειται για ίδρυμα

ι) έως 20% αθροιστικά σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς εταιριών του ίδιου ομίλου, ανεξάρτητα αν ενοποιούνται.

• Η επιβαλλόμενη διασπορά κινδύνων συμπληρώνεται και από τους εξής περιορισμούς:

1) απαγορεύεται η τοποθέτηση ποσοστού άνω του 10% της καθαρής αξίας του Α/Κ σε κινητές αξίες του ίδιου εκδότη 2) απαγορεύεται η τοποθέτηση ποσοστού άνω του 40% της καθαρής αξίας του Α/Κ σε κινητές αξίες εκδοτών που σε κάθε ένα από αυτούς το Α/Κ έχει επενδύσει πάνω από το 5% της καθαρής αξίας του 3) αντίθετα, επιτρέπεται η τοποθέτηση μέχρι το 35% (και 100% υπό προϋποθέσεις) της καθαρής αξίας του Α/Κ σε κινητές αξίες ή μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη όταν αυτός είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτο κράτος ή δημόσιος διεθνής οργανισμός όπου μετέχουν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη 4) οι επενδύσεις του Α/Κ σε μερίδια ΟΣΕΚΑ δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 10% του καθαρού ενεργητικού του 5) επιτρέπεται η τοποθέτηση μέχρι το 25% της καθαρής αξίας του Α/Κ σε ομολογίες που εκδίδονται από ΠΙ που έχει την έδρα του σε κράτος μέλος της Ε.Ε και υπόκειται σε ειδικό καθεστώς εποπτείας. Αν το Α/Κ επενδύει πάνω από 5% σε τέτοια ομόλογα, τότε το σύνολο αυτών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 80% του ενεργητικού του 6) το Α/Κ δεν επιτρέπεται να επενδύει άνω του 20% του καθαρού ενεργητικού του σε καταθέσεις στο ίδιο ΠΙ 7) το Α/Κ απαγορεύεται να αποκτά ποσοστό μεγαλύτερο του 10% των μετοχών χωρίς δικαίωμα ψήφου ενός εκδότη, 10% των μετοχών με δικαίωμα ψήφου ενός εκδότη, 10% του συνόλου των ομολόγων ενός εκδότη, 10% των μέσων της χρηματαγοράς ενός εκδότη, 25% των μεριδίων ενός αμοιβαίου κεφαλαίου ή άλλου οργανισμού συλλογικών επενδύσεων.

• Στο άρθρο 5 του Νόμου 3283/2004 ορίζεται ότι **οι μετοχές της ΑΕΔΑΚ** είναι ονομαστικές, δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά και το ελάχιστο απαιτούμενο μετοχικό κεφάλαιο είναι 1.200.000 ευρώ. Όταν τα υπό διαχείριση κεφάλαια υπερβαίνουν τα 250.000.000 ευρώ, η ΑΕΔΑΚ οφείλει να αυξήσει τα ίδια της κεφάλαια με πρόσθετο ποσό που αντιστοιχεί στο 0,02% των υπό διαχείριση κεφαλαίων που υπερβαίνουν τα 250.000.000 ευρώ με ανώτατο όριο τα 10.000.000 ευρώ. Παρέχεται, όμως η ευχέρεια προσκόμισης τραπεζικής εγγύησης από πιστωτικό ίδρυμα μέχρι το 50% του πρόσθετου ποσού των κεφαλαίων. Δεν θεωρούνται χαρτοφυλάκια της ΑΕΔΑΚ αυτά που διαχειρίζεται κατόπιν ανάθεσης. Τουλάχιστον το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΕΔΑΚ πρέπει να ανήκει σε ένα ή περισσότερα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα, σε ΑΕΠΕΥ, ασφαλιστικές εταιρίες, εταιρίες συμμετοχών ή σε ασφαλιστικά ταμεία με ελάχιστο αποθεματικό τουλάχιστον 3.000.000 ευρώ.

Με το Νόμο 2778/99 ιδρύθηκαν στην Ελλάδα και **Αμοιβαία Κεφάλαια Ακίνητης Περιουσίας** (Real Estate Mutual Funds) που επενδύουν τουλάχιστον 70% του ενεργητικού τους σε ακίνητα και μέχρι 30% σε α) μετρητά, τραπεζικές καταθέσεις και πιστωτικούς τίτλους ισοδυνάμου ρευστότητας και β) κινητές αξίες (μέχρι 10%) και πιστωτικούς τίτλους που εξομοιώνονται με κινητές αξίες και τίτλους μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων. Τα ανωτέρω αμοιβαία κεφάλαια έχουν διαχειριστή Ανώνυμο Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ) με αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ένα ή περισσότερα αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας. Η Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία είναι ανώνυμη εταιρεία με αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση χαρτοφυλακίου κινητών αξιών και ακίνητης περιουσίας, είναι εισηγμένη στο ΧΑΑ και δεν είναι αμοιβαίο κεφάλαιο.

Mutual Savings Bank = τράπεζα αμοιβαίων αποταμιεύσεων. Είναι πιστωτικό ίδρυμα συνεταιριστικής μορφής όπου οι καταθέτες της είναι και οι ιδιοκτήτες της. Δέχονται καταθέσεις ταμειωτηρίου και προθεσμιακές καταθέσεις και επενδύουν κύρια σε στεγαστικά δάνεια και διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα. Σε αντίθεση με τις πιστωτικές ενώσεις (βλέπετε όρο credit union), δεν απαιτείται όπως ο καταθέτης ή ο δανειστής είναι μέλος προκειμένου να χρησιμοποιήσει τα χρηματοπιστωτικά του προϊόντα. Στις ΗΠΑ, τα πιστωτικά ιδρύματα αυτού

του είδους είναι περίπου 500 και δραστηριοποιούνται σε 17 πολιτείες κύρια στο βόρειο τμήμα των ΗΠΑ.